

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดลำปาง
(พ.ศ. ๒๕๖๖ – พ.ศ. ๒๕๗๐)

คณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง
ชั้น ๓ ศาลากลางจังหวัดลำปาง ถนนวิชิตสงคราม
ตำบลพระบาท อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ๕๒๐๐๐
Tel ๐ ๕๔๒๖ ๕๐๖๗ Fax ๐ ๕๔๒๖ ๕๐๖๘

คำนำ

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดลำปาง (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เพื่อให้แผนที่จัดทำขึ้นมามีคุณภาพและเป็นรูปแบบเดียวกัน และเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ศึกษา เรียนรู้ ในแนวทางการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ทั้งนี้ แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดลำปาง (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔ จะเป็นแผนซึ่งแสดงทิศทาง แนวทาง และเป้าหมายการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดในอนาคต ที่มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการเกษตร ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) นโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ นโยบายเร่งด่วน ๑๒ เรื่องของรัฐบาล และนโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาภาค (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕) ภาคเหนือ รวมถึงแผนพัฒนาจังหวัด โดยแสดงถึงวิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ และโครงการในการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด โดยได้เริ่มตั้งแต่การจัดเตรียม รวบรวม ศึกษา ค้นคว้าหาข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการจัดทำให้ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน และจัดทำร่างแผนฯ นำเสนอต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จัดเวทีการมีส่วนร่วม ระดมความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ข้อวิจารณ์ เกี่ยวกับร่างแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เพื่อนำข้อคิดเห็นมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำเสนอคณะกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด และขอความเห็นชอบก่อนการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดลำปาง (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดลำปาง (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ในครั้งนี้ ได้รับความอนุเคราะห์ข้อมูลและความร่วมมือในการจัดทำจากทุกภาคส่วนเป็นอย่างดี สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ และหวังว่าแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดลำปาง (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) จะเป็นเครื่องมือที่ใช้เป็นแนวทางขับเคลื่อนการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดลำปาง ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม หากมีข้อผิดพลาดประการใดที่ได้ตรวจพบจากข้อมูลในเอกสารแผนพัฒนาการเกษตรฯ ฉบับนี้ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง ขอน้อมรับในข้อผิดพลาดและขออภัยมา ณ โอกาสนี้

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง

สิงหาคม ๒๕๖๔

สารบัญ

หน้า

คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ค
สารบัญภาพ	จ
ส่วนที่ ๑ บทนำ	๑
ส่วนที่ ๒ ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด	๒๖
ส่วนที่ ๓ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด	๖๔
ส่วนที่ ๔ แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดลำปาง	๗๒
ส่วนที่ ๕ โครงการภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาการเกษตร และสหกรณ์ของจังหวัดลำปาง (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)	๙๓
ส่วนที่ ๖ แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)	๑๐๘

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๑ ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑	๑๙
ตารางที่ ๒ เป้าหมายและตัวชี้วัด ประเด็นการพัฒนาที่ ๑	๑๙
ตารางที่ ๓ เป้าหมายและตัวชี้วัด ประเด็นการพัฒนาที่ ๒	๒๐
ตารางที่ ๔ เป้าหมายและตัวชี้วัด ประเด็นการพัฒนาที่ ๓	๒๐
ตารางที่ ๕ เป้าหมายและตัวชี้วัด ประเด็นการพัฒนาที่ ๔	๒๑
ตารางที่ ๖ อธิบายลักษณะกลุ่มชุดดินของจังหวัดลำปาง	๓๖
ตารางที่ ๗ ปริมาณน้ำฝน ปี ๒๕๖๓	๓๗
ตารางที่ ๘ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์สูงสุด - ต่ำสุด ปี ๒๕๖๐- ๒๕๖๓	๓๘
ตารางที่ ๙ แหล่งน้ำธรรมชาติ	๓๘
ตารางที่ ๑๐ ป่าสงวนแห่งชาติ	๓๙
ตารางที่ ๑๑ อุทยานแห่งชาติ	๔๐
ตารางที่ ๑๒ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	๔๑
ตารางที่ ๑๓ สวนอุทยานแห่งชาติ	๔๑
ตารางที่ ๑๔ การแบ่งเขตการปกครองของจังหวัดลำปาง	๔๑
ตารางที่ ๑๕ จำนวนประชากรของจังหวัดลำปาง	๔๒
ตารางที่ ๑๖ วัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดลำปาง	๔๓
ตารางที่ ๑๗ ข้อมูลประเภทการใช้ไฟฟ้า ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๑	๔๔
ตารางที่ ๑๘ รายละเอียดการให้บริการ (ผู้เช่า) ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๓	๔๕
ตารางที่ ๑๙ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดลำปาง ปี ๒๕๖๒	๕๐
ตารางที่ ๒๐ จำนวนครัวเรือนเกษตรกรของจังหวัดลำปาง	๕๔
ตารางที่ ๒๑ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรแยกตามรายอำเภอ จังหวัดลำปาง	๕๔
ตารางที่ ๒๒ ข้อมูลโครงการชลประทานในพื้นที่จังหวัดลำปางจำแนกรายอำเภอ	๕๕
ตารางที่ ๒๓ ข้อมูลด้านการปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัด ปีการผลิต ๒๕๖๓/๖๔	๕๖
ตารางที่ ๒๔ ข้อมูลด้านการปศุสัตว์ของจังหวัด ปี ๒๕๖๔	๕๖

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ ๒๕ ข้อมูลด้านการประมงของจังหวัด ปี ๒๕๖๔	๕๗
ตารางที่ ๒๖ ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร	๕๗
ตารางที่ ๒๗ สินค้า OTOP ๑๐ อันดับแรกของจังหวัด	๕๘
ตารางที่ ๒๘ ข้อมูลการเพาะปลูกและร้อยละผลผลิตเก็บเกี่ยวรายเดือนของสินค้าเกษตรของจังหวัด	๕๙
ตารางที่ ๒๙ ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก	๖๑
ตารางที่ ๓๐ จำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร จังหวัดลำปาง ปี ๒๕๖๔	๖๒
ตารางที่ ๓๑ จำนวนอาสาสมัครเกษตรกรของจังหวัด	๖๒
ตารางที่ ๓๒ จำนวนปราชญ์ชาวบ้านแยกรายอำเภอ	๖๓
ตารางที่ ๓๓ ข้อมูล Smart Farmer, Young Smart Farmer จังหวัดลำปาง	๖๓
ตารางที่ ๓๔ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกโดย SWOT Analysis	๖๔
ตารางที่ ๓๕ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดย McKinsey ๗-S Framework	๖๗
ตารางที่ ๓๖ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกโดย PESTEL Analysis	๖๘
ตารางที่ ๓๗ TOWS Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์	๖๙
ตารางที่ ๓๘ แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดลำปาง (พ.ศ. ๒๕๖๖ – พ.ศ. ๒๕๗๐)	๗๖
ตารางที่ ๓๙ วิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด และกลยุทธ์การพัฒนา	๘๔
ตารางที่ ๔๐ สรุปข้อเสนอโครงการตามจุดเน้นทางยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรของจังหวัด (Positioning)	๘๙
ตารางที่ ๔๑ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร	๙๓
ตารางที่ ๔๒ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดโซ่อุปทาน	๙๗
ตารางที่ ๔๓ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยี และนวัตกรรมร่วมสมัย	๑๐๑
ตารางที่ ๔๔ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อม อย่างสมดุลและยั่งยืน	๑๐๓
ตารางที่ ๔๕ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐและกลไกการขับเคลื่อนสู่ การปฏิบัติเชิงพื้นที่	๑๐๗
ตารางที่ ๔๖ แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)	๑๐๘

สารบัญภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ ๑ กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy)	๗๐
แผนภาพที่ ๒ กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy)	๗๐
แผนภาพที่ ๓ กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy)	๗๑
แผนภาพที่ ๔ กลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy)	๗๑
แผนภาพที่ ๕ ตำแหน่งเชิงยุทธศาสตร์ Positioning สินค้าเกษตรของจังหวัดลำปาง	๘๖
แผนภาพที่ ๖ จุดเน้นทางยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรของจังหวัด (Positioning)	๘๗
แผนภาพที่ ๗ แผนที่ยุทธศาสตร์ (Strategy Map)	๘๘

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดลำปาง
(พ.ศ. ๒๕๖๖ – พ.ศ. ๒๕๗๐)

คณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง

ส่วนที่ ๑

บทนำ

๑. ที่มา

๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๗๘ (๒) กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการสนับสนุน ให้จังหวัดมีแผนและงบประมาณเพื่อพัฒนาจังหวัด เพื่อประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ ประกอบกับ มาตรา ๘๔ (๘) กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านเศรษฐกิจ คือ ค้ำครองและรักษาผลประโยชน์ของเกษตรกรในการผลิตและการตลาด ส่งเสริมให้สินค้าเกษตรกรได้รับผลตอบแทนสูงสุด รวมทั้งส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรในรูปของสภาเกษตรกร เพื่อวางแผนการเกษตรและรักษาผลประโยชน์ร่วมกันของเกษตรกร และมาตรา ๘๔ (๑๔) รัฐต้องส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มในทางเศรษฐกิจ รวมทั้งมาตรา ๘๕ (๒) กำหนดให้รัฐดำเนินการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม และดำเนินการให้เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิในที่ดิน เพื่อประกอบเกษตรกรรมอย่างทั่วถึงโดยการปฏิรูปที่ดินหรือวิธีอื่น รวมทั้งจัดหาแหล่งน้ำเพื่อให้เกษตรกรมีน้ำใช้อย่างพอเพียงและเหมาะสมแก่การเกษตร

๑.๒ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) มุ่งในการแก้ไขจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรกรรมมั่นคง ภาคการเกษตร มั่งคั่ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” โดยมีแนวทางไปสู่เป้าหมาย คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้า ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

๑.๓ แผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) เป็นส่วนหนึ่งของแผนยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ถือเป็นกรอบแนวทางสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะ ๕ ปีแรก (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) และนโยบายรัฐบาลภายใต้วิสัยทัศน์ “ภาคเกษตรก้าวไกลด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลาดนำการผลิต ชีวิตเกษตรกรมีคุณภาพ ทรัพยากรการเกษตรมีความสมดุลและยั่งยืน” ครอบคลุมการพัฒนาภาคการเกษตรใน ๕ ด้าน ประกอบด้วย การสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดโซ่อุปทาน การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และการพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ โดยมีกระบวนการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ ผ่านกลไกขับเคลื่อนในระดับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และหน่วยปฏิบัติ ที่จะช่วยกำกับให้ทุกหน่วยงานจัดทำแผนงาน/โครงการสำคัญที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนา ภายใต้แผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) รวมทั้งติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการสำคัญดังกล่าว ให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศสู่ความ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนได้ในท้ายที่สุด

๒. ทิศทาง นโยบาย และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์

เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เป็นไปตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านการเกษตร ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี นโยบายรัฐบาล นโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) จึงกำหนดกรอบแนวคิดหลัก ในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด โดยมุ่งเน้นให้มีความเชื่อมโยงสอดคล้องกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาในระดับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและสหกรณ์ ดังนี้

๒.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)^๑ มีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับ ศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐ ของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

- ๑) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
- ๒) ชีตความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้
- ๓) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
- ๔) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม
- ๕) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ
- ๖) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

๒.๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (๓) ประเด็นการเกษตร (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)^๒ โดยใน แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นการเกษตร จะให้ความสำคัญกับการยกระดับการผลิตให้เข้าสู่คุณภาพ มาตรฐาน ความปลอดภัย การใช้ประโยชน์จากความโดดเด่นและเอกลักษณ์ของสินค้าเกษตร รวมถึง ความหลากหลายทางชีวภาพในแต่ละพื้นที่ การพัฒนาสินค้าเกษตรและการแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อสร้างมูลค่า และคุณค่าให้กับสินค้าเกษตร การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ในการผลิตและการจัดทำฟาร์ม นอกจากนี้ ยังมีการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาระบบนิเวศของภาคเกษตร เพื่อเสริมสร้างให้การพัฒนามีการ เติบโตอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง ประกอบด้วย ๖ แผนย่อย โดยสรุป ดังนี้

๒.๒.๑ แผนย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ด้วยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา นวัตกรรม และเทคโนโลยีการพัฒนาระบบการผลิตและบรรจุภัณฑ์ ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพมาตรฐาน ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลาย

๒) ส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับความสามารถของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนาสินค้า เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

๓) สร้างอัตลักษณ์หรือนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดให้กับสินค้า รวมทั้งการสร้าง ความแตกต่างและโดดเด่นของสินค้าในแต่ละท้องถิ่น และสร้างตราสินค้าของเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ตลอดจน เชื่อมโยง ไปสู่ภาคการผลิตอื่น

^๑ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๖๑, ตุลาคม). ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

^๒ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๖๒, เมษายน). แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

เป้าหมาย สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๒.๒ แผนย่อยเกษตรปลอดภัย ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) สนับสนุนการบริหารจัดการฐานทรัพยากรทางเกษตรและระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

๒) พัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยและระบบการตรวจรับรองคุณภาพจากสถาบันที่มีความน่าเชื่อถือในระดับต่างๆ พัฒนาคุณค่าทางโภชนาการของสินค้าเกษตรและอาหาร และพัฒนาระบบ การตรวจสอบย้อนกลับให้เป็นที่ยอมรับกับความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๓) ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร ชุมชน ท้องถิ่น รวมถึงผู้ประกอบการ ให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐาน และส่งเสริมการวิจัยพัฒนาสินค้า

๔) สร้างความตระหนักรู้ของผู้ผลิตและผู้บริโภคถึงความสำคัญของความปลอดภัย และการส่งเสริมด้านการขยายตลาดการบริโภคสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย

๕) สนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์วิถีชาวบ้าน ควบคุมการขยายตลาดเกษตรอินทรีย์ทั้งในและต่างประเทศ

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัย (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ ผลิตภัณฑ์เกษตรปลอดภัยของไทยได้รับการยอมรับด้านคุณภาพความปลอดภัย และคุณค่าทางโภชนาการสูงขึ้น

ตัวชี้วัด ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคด้านคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร

๒.๒.๓ แผนย่อยเกษตรชีวภาพ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และเชื้อจุลินทรีย์

๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต การแปรรูป และการพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์จากฐานเกษตรกรรมและฐานทรัพยากรชีวภาพ ยกย่องให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจการเกษตรขนาดกลางและเล็ก และสนับสนุนให้มีการนำวัตถุดิบเหลือทิ้งทางการเกษตรมาใช้ในอุตสาหกรรมและพลังงานที่เกี่ยวข้อง กับชีวภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓) ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรให้เป็นพืชเศรษฐกิจตามความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ มุ่งแปรรูปเพื่อป้อนในตลาดอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร สินค้าประเภทโภชนาเภสัช ผลิตภัณฑ์ ประเภทเวชสำอาง และผลิตภัณฑ์กลุ่มเครื่องสำอาง

๔) ส่งเสริมการทำตลาดผ่านการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากเกษตรชีวภาพ ตลอดจนประโยชน์และสรรพคุณของสมุนไพรไทย

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรชีวภาพ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ วิสาหกิจการเกษตรจากฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการจัดตั้งทุกตำบล เพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด จำนวนวิสาหกิจการเกษตรขนาดกลางและเล็ก และผลิตภัณฑ์จากฐานชีวภาพ

๒.๒.๔ แผนย่อยเกษตรแปรรูป ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) ส่งเสริมการพัฒนาและใช้วัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตรที่เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการแปรรูปในอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เกี่ยวข้อง

๒) ส่งเสริมการแปรรูปโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงองค์ความรู้และภูมิปัญญาที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพในการแปรรูป สร้างความแตกต่าง และเพิ่มมูลค่าในผลิตภัณฑ์และสินค้าเกษตร

๓) สนับสนุนการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในการกระบวนการผลิตหลังการเก็บเกี่ยว และการแปรรูป

๔) ส่งเสริมการสร้างตราสินค้า และขยายช่องทางการตลาดด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสร้างเครื่องหมายทางการค้าและการปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

เป้าหมาย สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์ (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๒.๕ แผนย่อยเกษตรอัจฉริยะ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) ส่งเสริมการพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปัจจัยการผลิต เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตรแห่งอนาคต

๒) พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร การจัดการภาคเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม องค์ความรู้ด้านการผลิตและการตลาด การใช้ประโยชน์ จากเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ เทคโนโลยีดิจิทัล ฐานข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตรต่างๆ

๓) สนับสนุนและส่งเสริมการทำระบบฟาร์มอัจฉริยะ ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการวางแผนการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตสินค้าที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าที่ได้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด มูลค่าสินค้าที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๒.๖ แผนย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) เพิ่มประสิทธิภาพและการจัดการฐานทรัพยากรทางการเกษตร อนุรักษ์และรักษาฐานทรัพยากรทางการเกษตรที่สำคัญ การคุ้มครองที่ดินการเกษตร การจัดการน้ำเพื่อการเกษตรและชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลทรัพยากรทางการเกษตร และการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมอย่างเหมาะสม

๒) สร้างความมั่นคงอาหารให้กับครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน สนับสนุนให้ชุมชนทางการเกษตรของท้องถิ่น ส่งเสริมการทำเกษตรตามหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐหรือท้องถิ่นในพื้นที่มีบทบาทดำเนินการให้เกิดความมั่นคงด้านอาหารในมิติต่างๆ รวมถึงการดูแลโภชนาการของประชาชนในทุกช่วงวัย สร้างเสถียรภาพด้านรายได้ของเกษตรกรและประชาชน การมีมาตรการรองรับสำหรับผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงสินค้าเกษตรและอาหารได้อย่างทั่วถึง และการติดตามการเปลี่ยนแปลงของราคาอาหาร และผลกระทบ

๓) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และการเฝ้าระวังและเตือนภัยสินค้าเกษตร ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการเกษตรที่มีมาตรฐานและครบวงจร ทั้งเรื่องเกษตรกร ข้อมูล อุปสงค์และอุปทานสินค้าเกษตรที่มุ่งเน้นการตลาดนำการผลิต ข้อมูลพื้นที่เกษตรกรรม ข้อมูลมูลค่าสินค้าเกษตร การพัฒนาระบบติดตามเฝ้าระวังและวางระบบเตือนภัย กลไกการจัดการปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับสินค้าเกษตร และผลิตภัณฑ์ในมิติต่างๆ ทั้งในด้านอุปสงค์และอุปทาน รวมทั้งให้เกษตรกรและผู้ใช้ประโยชน์สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ตลอดจน เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ วิเคราะห์แนวโน้มการผลิตสินค้าเกษตร

๔) ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรเชื่อมโยงไปถึงผู้ประกอบการ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาด้านการผลิตและด้านการตลาดของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ สนับสนุนการขยายเครือข่ายธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ สนับสนุนให้มีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุนภายใต้เงื่อนไขที่ผ่อนปรนมากขึ้น และมีกลไกในการดูแลให้เกษตรกรได้รับประโยชน์จากการรวมกลุ่มและการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอย่างแท้จริง

๕) วิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมสนับสนุนภาคเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมการวิจัยพื้นฐาน รวมถึงการวิจัยเชิงประยุกต์ในด้านต่างๆ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการผลิตและการตลาด เทคโนโลยีดิจิทัล และข้อมูลสารสนเทศ

๖) พัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าและผลิตภัณฑ์ ยกระดับการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพมาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของตลาดหรือกลุ่มผู้บริโภค จัดให้มีระบบการตรวจรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรอย่างเพียงพอ มีขั้นตอนการตรวจสอบที่รวดเร็ว และมีราคาเหมาะสม รวมถึงการวางระบบตรวจสอบย้อนกลับ

๗) ส่งเสริมด้านการตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์การเกษตร โดยใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือต่างๆ ในการส่งเสริมและขยายตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรในรูปแบบต่างๆ

๘) อำนวยความสะดวกทางการค้าและพัฒนาระบบโลจิสติกส์การเกษตร เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการทางการค้าและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการให้มีความรวดเร็วและไม่เป็นภาระค่าใช้จ่ายในการทำธุรกรรมทางการค้า และเตรียมความพร้อมของสถานที่เก็บรวบรวม/รักษาคุณภาพสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตร ที่ได้คุณภาพและมาตรฐาน

เป้าหมายที่ ๑ ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด มูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วย (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเป้าหมาย) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐาน (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๓ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)^๓ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดทำยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานในการพัฒนาภาคการเกษตรให้สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ทั้ง ๖ ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ แผนปฏิรูปของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) และยังสอดคล้องกับเป้าหมาย

^๓ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (๒๕๕๙, ธันวาคม). ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙).

การพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ซึ่งเป็นเป้าหมายการพัฒนาในระดับโลกขององค์การสหประชาชาติ โดยยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) มุ่งในการแก้ไขจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรกรรมมั่นคง ภาคการเกษตรมั่งคั่ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” โดยมีแนวทางไปสู่เป้าหมาย คือ

- ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร
- ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้า
- ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม
- ยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน
- ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

๒.๔ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)^๔ การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๒ เป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในการเชื่อมต่อกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีในลักษณะการแปลงยุทธศาสตร์ระยะยาวสู่การปฏิบัติ โดยในแต่ละยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๒ ได้กำหนดประเด็นการพัฒนาพร้อมทั้งแผนงาน/โครงการสำคัญที่ต้องดำเนินการให้เห็นผลเป็นรูปธรรมในช่วง ๕ ปีแรกของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ซึ่งยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร ได้แก่ ยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน โดยมีแนวทางการพัฒนาที่มีความสำคัญสูงและสามารถผลักดันสู่การปฏิบัติ ดังนี้

๒.๔.๑ เสริมสร้างฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน โดยพัฒนาและบำรุงรักษาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร จัดระบบการปลูกพืชให้สอดคล้องปริมาณน้ำที่หาได้ คุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมที่มีศักยภาพและขยายโอกาสในการเข้าถึงพื้นที่ทำกินของเกษตรกรให้มากขึ้น และส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ในการรวบรวม คัดเลือก และปรับปรุงพันธุ์กรรมพืช สัตว์ สัตว์น้ำ และจุลินทรีย์ของท้องถิ่น

๒.๔.๒ สร้างและถ่ายทอดองค์ความรู้ทางวิชาการ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรแบบมีส่วนร่วม โดยส่งเสริมการวิจัยพัฒนาปัจจัยการผลิต วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตและรูปแบบผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปใหม่ๆ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและความหลากหลายของสินค้า และพัฒนารูปแบบและกระบวนการถ่ายทอดความรู้ เพื่อปรับระบบการผลิตที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ

๒.๔.๓ ยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารเข้าสู่ระบบมาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดและการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ โดยพัฒนาระบบมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารให้ได้คุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัย และการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ และขับเคลื่อนการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์อย่างจริงจัง

^๔ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๕๙). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔.

๒.๔.๔ เสริมสร้างขีดความสามารถการผลิตในห่วงโซ่อุตสาหกรรมเกษตร โดยเสริมสร้างศักยภาพของสถาบันเกษตรกรและการรวมกลุ่ม ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืช ปศุสัตว์ และการทำประมงให้สอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่และความต้องการของตลาด (Zoning) วิจัยพัฒนาและใช้เทคโนโลยีและเครื่องจักรสมัยใหม่ในกระบวนการผลิต สนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรและการใช้ประโยชน์จากฐานทรัพยากรชีวภาพ เพื่อต่อยอดองค์ความรู้และพัฒนาผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง บริหารจัดการผลผลิตอย่างเป็นระบบครบวงจร พัฒนากลไกจัดการความเสี่ยงที่กระทบต่อสินค้าเกษตร และสร้างความร่วมมือด้านการเกษตรกับประเทศเพื่อนบ้าน

๒.๔.๕ ส่งเสริมและเร่งขยายผลแนวคิดการทำการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยส่งเสริมให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการเกษตร ส่งเสริมขยายผลและพัฒนากิจการการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน และควบคุมการใช้สารเคมีการเกษตรที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัด

๒.๔.๖ พัฒนาปัจจัยสนับสนุนในการบริหารจัดการภาคเกษตรและสนับสนุนเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยพัฒนาฐานข้อมูลด้านอุปสงค์และอุปทานด้านการเกษตร สร้างบุคลากรด้านการเกษตร และปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรให้ทันสมัย

๒.๕ นโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์^๕

๒.๕.๑ นโยบายหลัก ๑๒ ด้าน

๑. การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย

๑.๑ การพัฒนาภาคอุตสาหกรรม

พัฒนาอุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green (BCG) Economy) โดยนำความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาพัฒนาต่อยอดและสร้างมูลค่าเพิ่มจากทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรมในการผลิตสินค้าเกษตร อุตสาหกรรม และบริการของท้องถิ่น ปรับระบบการบริหารจัดการการผลิตและระบบโลจิสติกส์ ส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนการใช้ประโยชน์จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาเพิ่มมูลค่า การบริหารจัดการของเสียอุตสาหกรรมและขยะแบบ คลัสเตอร์ระหว่างอุตสาหกรรมและชุมชนในแต่ละพื้นที่ของจังหวัด กลุ่มจังหวัด เพื่อลดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับกฎระเบียบทางด้านสิ่งแวดล้อมในระดับประเทศและระหว่างประเทศ

๑.๒ พัฒนาภาคเกษตร

๑) รักษาเสถียรภาพราคาสินค้าเกษตรและรายได้ให้กับเกษตรกรในสินค้าเกษตรสำคัญ อาทิ ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง ปาล์ม อ้อย และข้าวโพด โดยผ่านเครื่องมือและมาตรการที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพ ไม่เป็นการกีดกันกับปริมาณแผ่นดินเกินสมควร จัดให้มีระบบประกันภัยสินค้าเกษตร การพัฒนาระบบตลาดที่เชื่อมโยงผลผลิตของเกษตรกรถึงผู้ประกอบการแปรรูปและผู้บริโภคอย่างเป็นธรรม การใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือในการขยายและเข้าถึงตลาดในรูปแบบต่างๆ การอำนวยความสะดวกทางการค้า และการพัฒนาระบบโลจิสติกส์การเกษตรที่มีประสิทธิภาพ

๒) ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตที่เหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดภาระ ทางการเงินการคลังของภาครัฐ โดยจัดให้มีมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มรายได้และลดต้นทุนการเกษตรครบวงจร ตั้งแต่การปรับโครงสร้างต้นทุนการผลิต อาทิ เมล็ดพันธุ์ พื้นที่เพาะปลูก ปุ๋ย เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตร แหล่งน้ำ และระบบไฟฟ้าเพื่อการเกษตร การลดภาระหนี้สินโดยให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบที่มีต้นทุนต่ำ การลดความเสี่ยงจากราคาพืชผลทางการเกษตร การพัฒนาทักษะอาชีพเสริมรายได้ รวมทั้งการวิจัยพัฒนาเทคโนโลยี การเกษตรเพื่อเพิ่มผลผลิต และการปรับเปลี่ยนการผลิตให้เหมาะสมกับฐานทรัพยากร

^๕ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (๒๕๖๒, กรกฎาคม). คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา.

ในพื้นที่และความต้องการของตลาด นำระบบข้อมูลสารสนเทศการเกษตร ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการจัดเขตพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) และส่งเสริมกลไกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน รวมทั้งระบบการบริหารจัดการเชิงรุกมาใช้ในการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรให้เหมาะสมกับพื้นที่

๓) **พัฒนาองค์กรเกษตรกรและเกษตรกรรุ่นใหม่** โดยเพิ่มทักษะการประกอบการและพัฒนาความเชื่อมโยงของกลุ่มเกษตรกร วิชากิจชุมชน และสหกรณ์ในทุกระดับ โดยเฉพาะด้านการตลาด การค้าออนไลน์ ระบบบัญชี เพื่อขยายฐานการผลิตและฐานการตลาดของสถาบันเกษตรกรให้เข้มแข็ง มีความสามารถในการแข่งขัน รวมทั้งการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ไปสู่เกษตรกรอัจฉริยะ เพื่อการพัฒนาภาคเกษตรได้อย่างมั่นคงต่อไปในอนาคต

๔) **ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร** เพื่อยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิต ให้กับเกษตรกร โดยใช้ประโยชน์จากฐานความหลากหลายทางชีวภาพ การลด ละ เลิกใช้ยาปราบศัตรูพืชโดยเร็ว โดยต้องจัดหาสารทดแทนที่มีประสิทธิภาพเพียงพอและเป็นที่ยอมรับของเกษตรกร การส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่มีมูลค่าเพิ่มและโอกาสทางเศรษฐกิจ อาทิ เกษตรอินทรีย์ เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ และเกษตรแปรรูป เพื่อต่อยอดไปสู่เกษตรอุตสาหกรรม ส่งเสริมการวิจัยพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีในการพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ รวมทั้งส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้คุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัย

๕) **ดูแลเกษตรกรผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในที่ดินทำกิน แหล่งเงินทุน โครงสร้างพื้นฐาน และปัจจัยการผลิตต่างๆ** รวมทั้งดูแลและลดความเสียหายจากการทำการเกษตรในพื้นที่ประสบภัยทางธรรมชาติซ้ำซาก โดยกำหนดเขตพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning)

๖) **ส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าเป็นพืชเศรษฐกิจ** โดยการสนับสนุนพันธุ์กล้าไม้ และให้ความรู้ ในการบริหารจัดการเชิงพาณิชย์อย่างเหมาะสม ทั้งในด้านการปลูก บำรุงรักษา ดูแล และการแปรรูป เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ซึ่งจะช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรอีกทางหนึ่ง

๗) **ส่งเสริมการทำปศุสัตว์ให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น** โดยส่งเสริมการตลาด วิจัยและพัฒนาพันธุ์สัตว์เศรษฐกิจและสัตว์พื้นบ้าน อาทิ โคเนื้อ แพะ และแกะ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม พัฒนามาตรฐานการผลิต และคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากลและสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคทั้งภายใน ประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งสนับสนุนการส่งออกผลิตภัณฑ์ดังกล่าวไปสู่ตลาดโลก

๘) **ฟื้นฟูและสนับสนุนอาชีพการทำประมงให้เกิดความยั่งยืนบนพื้นฐานของการรักษา ทรัพยากรทางการประมงและทรัพยากรทางทะเลให้มีความสมบูรณ์อย่างต่อเนื่อง** โดยเพิ่มขีดความสามารถการทำประมงอย่างถูกต้องในกลุ่มประมงพื้นบ้านและเชิงพาณิชย์ การเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อเพิ่มศักยภาพในการสร้างรายได้และลดต้นทุนการทำประมง ลดอุปสรรคในการประกอบอาชีพ ส่งเสริมการรวมกลุ่มประมงชายฝั่งและประมง พื้นบ้าน เพื่อสร้างพลังในการประกอบอาชีพควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ในพื้นที่ และเร่งพัฒนาการเพาะเลี้ยงในทะเลที่สอดคล้องกับแผนการใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่ รวมถึงการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมจากภูมิปัญญาในการแปรรูปมาเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และสินค้าประมง

๒. การพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานราก

ส่งเสริมวิชากิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน สร้างมูลค่าเพิ่มธุรกิจชุมชนผ่านอัตลักษณ์ของพื้นที่ โดยส่งเสริมให้ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ของไทย ผู้ประกอบการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และสหกรณ์ในชุมชนให้สามารถใช้ประโยชน์และต่อยอดจากสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ภูมิปัญญาวัฒนธรรม และทรัพยากรในพื้นที่ รวมทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อสร้างสรรค์คุณค่าผลิตภัณฑ์และบริการของชุมชนที่มีอัตลักษณ์ และมีมาตรฐานการผลิตตามหลักสากล ซึ่งจะช่วยสร้างรายได้สู่ชุมชนอย่างทั่วถึง นำไปสู่การสร้างเศรษฐกิจชุมชนที่สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนและมีบทบาทต่อระบบเศรษฐกิจของจังหวัดมากขึ้น

๓. การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสังแวดล้อมเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน

๓.๑ ปรับปรุงระบบที่ดินทำกินและลดความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดิน โดยจัดสรรที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยให้แก่ราษฎรที่ยากไร้และเกษตรกรตามหลักการของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ การกระจายสิทธิการถือครองให้แก่ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่ไม่ได้รกร้าง และมีมาตรการป้องกันการเปลี่ยนมือไปอยู่ในครอบครองของผู้ที่มีใช้เกษตรกรและผู้ยากจน จัดทำระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการที่ดิน จัดทำหลักฐานการถือครองที่ดินของรัฐทุกประเภท จัดทำแผนที่แสดงแนวเขตที่ดินของรัฐให้ชัดเจน และเร่งแก้ไขปัญหาเขตที่ดินทับซ้อนและแนวเขตพื้นที่ป่าที่ไม่ชัดเจน เพื่อลดข้อขัดแย้งระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่รัฐ

๓.๒ ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ แหล่งน้ำชุมชน และทะเล โดยเชื่อมโยงกับแผนบริหารจัดการน้ำ ๒๐ ปี ของประเทศ เพิ่มผลิตผลในการจัดการและการใช้น้ำทุกภาคส่วน จัดให้มีน้ำสะอาดใช้ทุกครัวเรือนในชุมชนชนบท ในปริมาณ คุณภาพ และราคา ที่เข้าถึงได้ มีระบบการจัดการน้ำชุมชนที่เหมาะสม พร้อมทั้งส่งเสริม พื้นฟู อนุรักษ์ พื้นที่ต้นน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่พิกน้ำ แหล่งน้ำธรรมชาติ แอ่งน้ำบาดาล การระบายน้ำชายฝั่ง เพิ่มผลิตภาพของน้ำทั้งระบบ และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำให้ทัดเทียมระดับสากล ดูแลภัยพิบัติจากน้ำ พัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบ และเพิ่มพื้นที่ชลประทาน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างระบบจัดสรรน้ำที่เป็นธรรม รวมทั้งส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมบริหารจัดการน้ำในชุมชนตามแนวพระราชดำริ

๓.๓ แก้ไขปัญหาก๊าซเรือนกระจกและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยมุ่งเน้นการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก สร้างสังคมคาร์บอนต่ำและปลอดฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน กำหนดมาตรการควบคุมการเผาพื้นที่เพื่อทำการเพาะปลูก ปรับปรุงการบริหารจัดการภัยพิบัติทั้งระบบ และการสร้างความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการรับมือและปรับตัว เพื่อลดความเสียหายจากภัยธรรมชาติและผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สนับสนุนการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานของภาครัฐและภาคเอกชนที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาปรับปรุงระบบบริหารจัดการต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายตามพันธกรณีระหว่างประเทศไทยเข้าร่วมและให้สัตยาบันไว้

๓.๔ พัฒนากลไกแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยให้ ความสำคัญกับการจัดทำระบบการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์มาใช้เป็นเครื่องมือเชิงนโยบาย ในการเพิ่มขีดความสามารถในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมกันของภาคส่วนต่างๆ ในสังคม และบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐทั้งระดับประเทศ ราชสาขา และเชิงพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ลดความ ขัดแย้งระหว่างยุทธศาสตร์ต่างๆ โดยเฉพาะระหว่างยุทธศาสตร์ราชสาขากับยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่

๒.๕.๒ นโยบายเร่งด่วน ๑๒ เรื่อง

๑. การแก้ไขปัญหาในการดำรงชีวิตของประชาชน โดยลดข้อจำกัดในการประกอบอาชีพของ คนไทย การจัดการระบบการขนส่งสาธารณะผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล ทบทุนรูปแบบและมาตรฐานهابแร่แฝงลอย ในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล เพื่อยังคงเอกลักษณ์ของเมืองหลวงแห่งร้านอาหารริมถนน ทำให้บ้านเมือง เป็นระเบียบเรียบร้อยและ สวยงาม แก้ไขปัญหาหนี้สินและลดภาระหนี้สินของประชาชนในกองทุนหมู่บ้าน กองทุนเงิน ให้อยู่ยืมเพื่อการศึกษาหนี้สินนอกระบบ การฉ้อโกงหลอกลวงประชาชนโดยครอบคลุมไปถึงการฉ้อโกงหลอกลวง ผ่านระบบออนไลน์ ปรับปรุงระบบภาษีและการให้สินเชื่อที่เอื้อให้ประชาชนสามารถมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองได้ ตามความพร้อม ปรับปรุงระบบที่ดินทำกินให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงได้ จัดทำแนวทางการกำหนดสิทธิและการจัดการสิทธิในที่ดินของเกษตรกรที่เหมาะสม ลดอุปสรรคในธุรกิจประมงพาณิชย์และประมงชายฝั่ง รวมทั้ง ช่วยเหลือดูแลประมงพื้นที่โดยยังต้องสอดคล้องกับมาตรฐานด้านการประมงขององค์การระหว่างประเทศ

๒. การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนานวัตกรรม โดยจัดพื้นที่การเกษตรให้สอดคล้องกับระบบบริหารจัดการน้ำและคุณภาพของดินตาม Agri-Map กำหนดเป้าหมายรายได้เกษตรกรให้สามารถมีรายได้จากผลผลิตทางการเกษตรที่มีคุณภาพในสินค้าเกษตรสำคัญ อาทิ ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง ปาล์ม อ้อย และข้าวโพด ด้วยการชดเชย การประกันรายได้ ส่งเสริมระบบประกันภัยสินค้าเกษตร หรือเครื่องมือทางการเงินสมัยใหม่ที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบทางวินัยการเงินการคลังของภาครัฐในระยะยาว ส่งเสริมเกษตรกรพันธสัญญา และศึกษารูปแบบระบบแบ่งปันผลกำไรสินค้าเกษตรที่เป็นธรรมให้แก่เกษตรกร แก้ไขปัญหาข้าวครบวงจร ส่งเสริมการใช้อยางพาราในภาคอุตสาหกรรมและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ ส่งเสริมการใช้อยางพาราในภาคอุตสาหกรรมพลังงาน สร้างนวัตกรรมและเครื่องมือทางการเกษตรในราคาที่เข้าถึงได้เพื่อลดต้นทุนการผลิต ควบคุมมาตรฐานการใช้สารเคมีหรือปุ๋ยเคมีในการเกษตรเพื่อนำไปสู่การลด ละ เลิกการใช้สารเคมีหรือปุ๋ยเคมี โดยจัดหาสิ่งทดแทนที่มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของเกษตรกร ต่อยอดภูมิปัญญาและความรู้ของปราชญ์ชาวบ้านในการสร้างนวัตกรรมผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูป รวมทั้งเร่งศึกษาวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการใช้อัญชง และพืชสมุนไพรในทางการแพทย์ อุตสาหกรรมทางการแพทย์ และผลิตภัณฑ์อื่นๆ เพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและการสร้างรายได้ของประชาชน โดยกำหนดกลไกการดำเนินงานที่รัดกุม เพื่อมิให้เกิดผลกระทบทางสังคมตามที่กฎหมายบัญญัติไว้อย่างเคร่งครัด

๓. การวางรากฐานระบบเศรษฐกิจของประเทศสู่อนาคต โดยต่อยอดอุตสาหกรรมเป้าหมายและวางรากฐานการพัฒนาภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว ดึงดูดการลงทุนของภาคเอกชนในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเขตเศรษฐกิจพิเศษ เมืองอัจฉริยะ และการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่ทันสมัย รวมทั้งวางรากฐานการพัฒนาเทคโนโลยีสื่อสารไร้สายในระบบ ๕G ควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม และชุมชน ในการเข้าถึงตลาดในประเทศและตลาดโลกผ่านแพลตฟอร์มพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และการใช้ประโยชน์ของเทคโนโลยีสื่อสารสมัยใหม่ในการให้บริการสาธารณสุขและการ ศึกษาทางไกล การสร้างผู้ประกอบการอัจฉริยะทั้งในส่วนผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม เกษตรกร รวมถึงผู้ประกอบการยุคใหม่ พร้อมทั้งส่งเสริมการใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อเป็นฐานในการขับเคลื่อนประเทศด้วยปัญญาประดิษฐ์ในอนาคต

๔. การจัดเตรียมมาตรการรองรับภัยแล้งและอุทกภัย ตั้งแต่การป้องกันก่อนเกิดภัย การให้ความช่วยเหลือระหว่างเกิดภัย และการแก้ไขปัญหาในระยะยาว โดยจัดระบบติดตามสถานการณ์อย่างต่อเนื่องและกำหนดมาตรการที่เหมาะสม เพื่อให้สามารถบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนให้ได้มากที่สุดและทันทั่วถึง รวมทั้งพัฒนาการปฏิบัติการฝนหลวงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๒.๖ การพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)^๒

๒.๖.๑ กรอบแนวคิดการพัฒนา

๑) เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาการเกษตร แม้ว่าจะมีการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้กับการพัฒนาการเกษตรของประเทศอย่างต่อเนื่อง แต่ปัญหาของเกษตรกรยังคงมีอยู่ในสังคมไทยเป็นเพราะเกษตรกรไทยส่วนใหญ่เป็นรายย่อย การทำการเกษตรหลายพื้นที่ยังเป็นไปในลักษณะต่างคนต่างทำสิ่งต่างๆ เหล่านี้ควรได้รับการแก้ไข โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน เพื่อให้เกษตรกรพัฒนาระบบการผลิตให้สามารถเลี้ยงตัวเองได้ตามหลักความพอประมาณ

^๒ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (๒๕๕๙, กันยายน). แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔).

๒) แรงงานภาคการเกษตรมีแนวโน้มลดลงและการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ แรงงานในภาคการเกษตรลดลงเนื่องจากเคลื่อนย้ายไปทำงานในภาคการผลิตอื่น การก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การขยายตัวของภาคการผลิตอื่น และทัศนคติของเกษตรกรส่วนใหญ่คิดว่าการทำการเกษตรเป็นงานที่หนักและลำบาก ไม่คุ้มค่า ทำให้เยาวชนรุ่นใหม่ไม่สนใจทำอาชีพการเกษตร ส่งผลให้แรงงานภาคการเกษตรมีแนวโน้มลดลง ซึ่งปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างเป็นระบบ

๓) การปรับตัวของเกษตรกรสู่เกษตรกรมืออาชีพ (Smart Farmer) เกษตรกรจำนวนมากยังมีข้อจำกัดในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการผลิตเชื่อมโยงไปจนถึงการแปรรูปและการตลาด การขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการใช้ปัจจัยการผลิตทำให้ปัจจัยการผลิตดังกล่าวมากเกินความจำเป็น การปรับตัวของเกษตรกร จึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เป้าหมายการพัฒนาการเกษตรของประเทศบรรลุผลสำเร็จได้

๔) การส่งเสริมการทำเกษตรในรูปแบบของการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร องค์กรเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร

๕) การบริหารจัดการสินค้าเกษตร ภาคการเกษตรมีความอ่อนไหวและเปราะบางมากกว่าภาคการผลิตอื่นๆ จึงควรเน้นในเรื่องการวางแผนความต้องการและการผลิตสินค้าเกษตร (Demand & Supply) ในระดับจังหวัด เพื่อเป็นข้อมูลให้กับส่วนกลางในการบริหารจัดการสินค้าเกษตรในภาพรวม การขึ้นทะเบียนเกษตรกรทั่วประเทศ เพื่อรู้ปริมาณการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ

๖) มาตรฐานสินค้าเกษตร ประเทศไทยได้มีการพัฒนาด้านมาตรฐานสินค้าเกษตรไปมากเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน แต่ยังคงมีปัญหาในเรื่องของการพัฒนาให้ทั่วถึง ทั้งด้านองค์ความรู้ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้าเกษตร การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ เพื่อยืดอายุของสินค้าเกษตรและเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตร ดึงดูดความสนใจและตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของผู้บริโภคได้เป็นอย่างดี

๗) โลจิสติกส์และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการเกษตร เป็นการดำเนินการต่อเนื่องจากแผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) โดยยกระดับบุคลากรภาครัฐ เกษตรกร/สถาบันเกษตรกร เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน พัฒนาทักษะการบริหารจัดการโลจิสติกส์ระดับฟาร์ม ส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมในโซ่คุณค่าของสินค้าเกษตร สนับสนุนให้เกิดเครือข่ายเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

๘) ความมั่นคงทางอาหารและพลังงาน การใช้พลังงานของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่งผลให้หลายประเทศรวมถึงประเทศไทยหันมาพึ่งพาการใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ความต้องการพืชพลังงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

๙) การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การวางแผนมาตรการและแนวทางเพื่อเตรียมความพร้อมรับมือและสนับสนุนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาภาคการเกษตรของไทย

๑๐) การวิจัยและพัฒนาด้านการเกษตร รวมถึงนวัตกรรมและเทคโนโลยีการเกษตร

๑๑) กฎระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเกษตร

๑๒) ความร่วมมือและข้อตกลงระหว่างประเทศ ประเด็นสำคัญที่ควรพัฒนา คือ การศึกษา กฎระเบียบและกฎหมายของประเทศคู่ค้าที่จะมีผลกระทบต่อการค้าสินค้าเกษตร มาตรการนำเข้า-ส่งออกสินค้า

๑๓) การบริหารจัดการสินค้าเกษตรเพื่อรองรับการค้าชายแดนและเขตเศรษฐกิจพิเศษ

๒.๖.๒ ทิศทางการพัฒนา

๑) วิสัยทัศน์ “ภาคเกษตรก้าวไกลด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลาดนำการผลิต ชีวิตเกษตรกรมีคุณภาพ ทรัพยากรการเกษตรมีความสมดุลและยั่งยืน”

๒) พันธกิจ

(๑) พัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรให้มีความมั่นคง

(๒) พัฒนาเศรษฐกิจการเกษตรให้เติบโตอย่างมีเสถียรภาพ

(๓) ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพตลอดโซ่อุปทานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และส่งเสริมงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อนำมาใช้ประโยชน์

(๔) ส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล และยั่งยืน

๓) วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัด

(๑) วัตถุประสงค์

- เพื่อสร้างความภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรกร สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีการถ่ายทอดความรู้อย่างต่อเนื่อง เกิดการรวมกลุ่มเกษตรกรและเชื่อมโยงเครือข่ายกับภายนอกอย่างเข้มแข็ง และลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้

- เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรยกระดับผลิตภาพ ประสิทธิภาพ คุณภาพมาตรฐาน รวมทั้งสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรให้ตอบสนองความต้องการของตลาด

- เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตร รวมทั้งพัฒนางานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมมาใช้ประโยชน์

- เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถปรับตัวและสร้างภูมิคุ้มกันรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้

(๒) เป้าหมาย

- ความผาสุกของเกษตรกรเพิ่มขึ้นอยู่ที่ระดับ ๘๕ ในปี ๒๕๖๔

- เกษตรกรมีรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรเพิ่มขึ้นเป็น ๕๙,๔๖๐ บาทต่อครัวเรือนในปี ๒๕๖๔

- เศรษฐกิจภาคเกษตรเติบโตเฉลี่ยร้อยละ ๓ ต่อปี

- จำนวนงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตรถูกนำไปใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๕ ต่อปี

- ทรัพยากรการเกษตรได้รับการฟื้นฟูและใช้ประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืนเพิ่มขึ้น

(๓) ตัวชี้วัด

- ดัชนีชี้วัดความผาสุกของเกษตรกร

- รายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตร

- GDP ภาคเกษตร

- จำนวนงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่นำไปใช้ประโยชน์

- ทรัพยากรการเกษตรที่มีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

๔) ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาการเกษตร

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

- ขยายผลการทำการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- เสริมสร้างความภาคภูมิใจและความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกร

- ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืนให้เห็นผลในทางปฏิบัติ

- พัฒนาองค์ความรู้ของเกษตรกรสู่เกษตรกรมืออาชีพ

- สร้างความเข้มแข็งและเชื่อมโยงเครือข่ายของเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดโซ่อุปทาน

- ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานรองรับความต้องการของตลาด
- ส่งเสริมการบริหารจัดการโซ่อุปทานสินค้าเกษตร
- เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร
- จัดตั้งศูนย์กลางและพัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตร
- เสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารอย่างยั่งยืน
- สนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน
- สนับสนุนการจัดการความเสี่ยงที่จะกระทบต่อพืชผลทางการเกษตร
- ส่งเสริมการค้าชายแดน การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ และความร่วมมือระหว่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

- ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตร
- พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศการเกษตรและเชื่อมโยงข้อมูลอย่างเป็นระบบ
- ส่งเสริมการนำงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

- ฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตร
- ส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
- บริหารจัดการพื้นที่ทำกินทางการเกษตร
- สร้างภูมิคุ้มกันการเกษตรต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

- พัฒนาศักยภาพการเกษตรภาครัฐ ปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการ และกระบวนการทำงาน
- ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร

๒.๗ นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑. ยุทธศาสตร์และนโยบายของรัฐมนตรีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ดร.เฉลิมชัย ศรีอ่อน) ได้กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางนโยบายหลักสำหรับการขับเคลื่อนงานภาคเกษตรให้ประสบผลสำเร็จ ดังนี้

๑.๑ ยุทธศาสตร์ ๕ ประเด็น ประกอบด้วย

๑) ยุทธศาสตร์ตลาดนำการผลิต เป็นยุทธศาสตร์หลักเพื่อปฏิรูปภาคเกษตรทั้งในรูปแบบตลาดออนไลน์ (แพลตฟอร์มรายสินค้าเพื่อรองรับ New Normal) ตลาดออฟไลน์ Modern Trade ภูมิภาค ตลาดสด คาราวานสินค้า เกษตรพันธสัญญา และเคาน์เตอร์เทรด จัดกิจกรรมจับคู่ธุรกิจผู้ซื้อกับผู้ขายเพื่อสร้างเครือข่ายธุรกิจ

๒) ยุทธศาสตร์เทคโนโลยี ๔.๐ เพื่อการบริหารราชการแผ่นดิน การบริการประชาชน และการพัฒนาภาคเกษตรกรรม โดยใช้เทคโนโลยีตลอดห่วงโซ่อุปทานและมูลค่า (Supply - Value Chain) ตั้งแต่การผลิต การแปรรูป จนถึงการตลาด

๓) ยุทธศาสตร์ ๓'S (Safety - Security - Sustainability - เกษตรปลอดภัย - เกษตรมั่นคง และเกษตรยั่งยืน)

๔) ยุทธศาสตร์การบริหารเชิงรุกแบบบูรณาการกับทุกภาคส่วน โดยเฉพาะโมเดล “เกษตร - พาณิชย์ทันสมัย”

๕) ยุทธศาสตร์เกษตรกรรมยั่งยืนตามแนวทางศาสตร์พระราชา

๑.๒ แนวทางนโยบายหลัก ๑๕ ด้าน ประกอบด้วย

๑) นโยบาย “ตลาดนำการผลิต” เป็นนโยบายหลักโดยเพิ่มช่องทางตลาดให้หลากหลาย ทั้งในรูปแบบตลาดออนไลน์ (แพลตฟอร์มรายสินค้าเพื่อรองรับ New Normal) ตลาดออฟไลน์ โมเดิร์นเทรด (Modern Trade) รถโมบาย ตลาดสด ตลาดชุมชน คาราวานสินค้า เกษตรพันธสัญญา และเคาน์เตอร์เทรด จัดกิจกรรม จับคู่ธุรกิจผู้ซื้อกับผู้ขายเพื่อสร้างเครือข่ายธุรกิจ โดยร่วมมืออย่างเข้มข้นกับกระทรวงพาณิชย์ ภายใต้ โมเดล “เกษตร - พาณิชย์ทันสมัย”

๒) การสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันเกษตรกรและเศรษฐกิจฐานราก โดยส่งเสริมให้เกษตรกร มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้มีอำนาจต่อรองในการซื้อขายผลผลิต ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อเป็นผลิตภัณฑ์เกษตร ชุมชน เชื่อมโยงกับตลาดชุมชน/ตลาดเกษตรกร ตลาดสีเขียว (Green Market) และการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สร้างเศรษฐกิจหมุนเวียนภายในชุมชน รวมทั้งพัฒนาศักยภาพให้มีความรู้ สามารถช่วยเหลือสมาชิกเกษตรกร เอื้อให้เกิดการพัฒนาในพื้นที่ ทั้งสังคม ชุมชน วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติให้เข้มแข็งและยั่งยืน

๓) การส่งเสริมสถาบันเกษตรกร ผู้ประกอบการ และ Start Up เป็นหน่วยธุรกิจให้บริการ ทางเกษตร (Agricultural Service Providers : ASP) เพื่อยกระดับสู่การให้บริการทางการเกษตร เช่น เทคโนโลยี ในการดูแลรักษา บริหารจัดการในการเตรียมดินและการเก็บเกี่ยว สำหรับให้บริการแก่พี่น้องเกษตรกรแบบครบวงจร

๔) การส่งเสริมเกษตรพันธสัญญา (Contract Farming) เพื่อสร้างความไว้วางใจและความ ร่วมมือในการพัฒนาศักยภาพการผลิตอย่างยั่งยืน ระหว่างเกษตรกรกับผู้ประกอบการ และร่วมกันยกระดับคุณภาพ ผลผลิต และแก้ปัญหาผลผลิตล้นตลาด

๕) การพัฒนาศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (AIC) เป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ ด้านเทคโนโลยีทางการเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมเทคโนโลยีเกษตร โดยเชื่อมโยงการทำงานกับ ศพก. เพื่อยกระดับสู่การทำเกษตรสมัยใหม่ และเกษตรแบบแม่นยำ (Precision Agriculture)

๖) การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ด้านการเกษตร เพื่อตอบสนองต่อโซ่อุปทานที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะการค้าสินค้าเกษตรออนไลน์ที่ขยายตัวต่อเนื่อง เพื่อรักษาคุณภาพสินค้าเกษตรให้มีความสดใหม่และถึงมือ ผู้บริโภคอย่างรวดเร็ว รวมถึงพัฒนาระบบเชื่อมโยงทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่ออำนวยความสะดวกในการส่งออกและ นำเข้าสินค้าเกษตร

๗) การบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ มีการกระจายน้ำอย่างเหมาะสมและทั่วถึง รวมทั้ง พัฒนาแหล่งน้ำในไร่นาของเกษตรกรและชุมชน เพื่อให้เกษตรกรมีน้ำเพียงพอสำหรับการอุปโภคบริโภคและ ทำการเกษตร ตลอดจนป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัย

๘) การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์จากที่ดินได้ตรง ตามศักยภาพของที่ดิน และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดมากที่สุด โดยกำหนดเขตความเหมาะสมในการทำ การเกษตรในแต่ละพื้นที่ให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิตสูงสุดผ่านข้อมูล Agri - Map

๙) การส่งเสริมศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เพื่อบ่มเพาะเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer ผ่านการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้งให้บริการทางวิชาการและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรต้นแบบเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และเป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเกษตรในระดับพื้นที่

๑๐) การประกันภัยพืชผล ให้ความคุ้มครองความเสียหายหรือความสูญเสียต่อพืชผลที่เอาประกันภัย ซึ่งเกิดจากภัยต่างๆ เช่น น้ำท่วม ภัยแล้ง ลมพายุ ลูกเห็บตก เป็นต้น ซึ่งจะช่วยสร้างเสถียรภาพทางรายได้และความมั่นคงในอาชีพให้แก่เกษตรกร รวมถึงการให้ความช่วยเหลือเยียวยาเกษตรกรที่ประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติอย่างทันท่วงที

๑๑) การส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันและสร้างความมั่นคงแก่เกษตรกร ได้แก่ เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ เกษตรธรรมชาติ และวนเกษตร ด้วยการลด ละ เลิก การใช้สารเคมี ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรรับรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง และมีการพัฒนาอาหารของไทย ให้เป็นรูปแบบอาหารที่ปลอดภัยและมีกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อตอบสนองต่อความต้องการสินค้าเกษตรปลอดภัยใน ๕ร ได้แก่ โรงเรียน โรงแรม โรงพยาบาล เรือนจำ และร้านอาหาร

๑๒) การยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น สร้างแบรนด์ให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าจากความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น สมุนไพร แมลงเศรษฐกิจ ส่งเสริมสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพทางด้านการตลาดในอนาคต ทั้งสินค้าอาหารอนาคต (Future Food) และสินค้าเกษตรที่ตอบสนองผู้บริโภคเฉพาะกลุ่ม (Functional Food) รวมทั้งสินค้าเกษตรเพื่อพลังงานและอุตสาหกรรมแห่งอนาคต

๑๓) การวิจัยและพัฒนา เพื่อตอบสนองการพัฒนาภาคเกษตรของประเทศไทยบนพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเกษตรกรและผู้บริโภค

๑๔) การพัฒนาฐานข้อมูล Big Data ในการใช้ประโยชน์และเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อการบริหารและช่วยให้เกษตรกรมีข้อมูลที่ดีและเพียงพอต่อการตัดสินใจที่ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อการผลิตและการจำหน่ายผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์

๑๕) การประกันรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

๒. แนวทางการขับเคลื่อนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ของปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๓ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มอบแนวทางการขับเคลื่อนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้กับผู้บริหารและบุคลากรของส่วนราชการ/หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยสรุปเป็นแนวทางดำเนินงานหลักใน ๓ ด้าน ดังนี้

๒.๑ การกิจเร่งด่วนเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และนโยบายให้บรรลุเป้าหมาย ประกอบด้วย

- ๑) เร่งรัดงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของกระทรวง
- ๒) ขยายพื้นที่เกษตรทฤษฎีใหม่สร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรฐานราก
- ๓) ยกระดับศักยภาพแปลงใหญ่ด้วยเกษตรสมัยใหม่
- ๔) ผลักดันการสร้างเกษตรมูลค่าสูง
- ๕) พัฒนาช่องทางเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรทั้งในและต่างประเทศ
- ๖) ผลักดันการพัฒนา Big Data อย่างเป็นรูปธรรม
- ๗) ยกระดับ ศพก. ศูนย์พัฒนา Smart Farmer ครบวงจร

- ๘) ปรับปรุงกลไกและคณะทำงานขับเคลื่อนระดับพื้นที่
- ๙) มอบหมายรองปลัดกระทรวงดูแลการขับเคลื่อนระดับพื้นที่
- ๑๐) ปรับปรุงระบบประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบให้ทันสมัยเข้าถึงเกษตรกร

๒.๒ ขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้เกษตรกร ประกอบด้วย

- ๑) การแก้ไขปัญหาให้เกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากโควิด - ๑๙
- ๒) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร
- ๓) การรับเรื่องราวร้องทุกข์และการเยี่ยมเยียนพี่น้องเกษตรกร
- ๔) การแก้ไขปัญหาหนี้สินให้เกษตรกร

๒.๓ วางรากฐานการทำงานของกระทรวงรองรับความปกติใหม่ (New Normal) ประกอบด้วย

- ๑) สร้างเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพที่ชัดเจนและพัฒนา Smart Officer ให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง
- ๒) สร้างความตระหนักในวัฒนธรรมองค์กร ค่านิยมร่วม และสร้างอัตลักษณ์ของกระทรวง รวมทั้งยกระดับสวัสดิการเพื่อคนกระทรวง
- ๓) กำหนดตัวชี้วัดร่วมเพื่อสร้างพลังการขับเคลื่อนบูรณาการทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
- ๔) ปรับปรุงโครงสร้าง อำนาจหน้าที่และบทบาทของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงให้สอดคล้องกับเป้าหมายระยะยาวและแนวทางการพัฒนาด้านการเกษตรของประเทศ
- ๕) สร้างเอกภาพในการขับเคลื่อนภารกิจของกระทรวง
- ๖) สร้างหอบังคับการ (Control Tower) เพื่อตรวจสอบ ติดตาม การบริหารแผนงานและงบประมาณของกระทรวง
- ๗) ทบทวนแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัดให้เป็นแผนหลักด้านการเกษตรของกระทรวงในจังหวัด เพื่อบูรณาการงบประมาณและสร้างแนวร่วมการพัฒนา
- ๘) ให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงและผู้ตรวจราชการกรมเป็นผู้นำการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการในพื้นที่
- ๙) ผลักดันการศึกษาวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรทุกด้าน

๒.๔ แผนพัฒนาภาค พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ (ฉบับทบทวน)^๗

ภาคเหนือ

“ฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าสูง เชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง” ประกอบด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนา ดังนี้

- ๑. พัฒนาการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการต่อเนื่องให้มีคุณภาพ สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มอย่างยั่งยืน และกระจายประโยชน์อย่างทั่วถึง รวมทั้งต่อยอดการผลิตสินค้าและบริการที่มีศักยภาพสูงด้วยภูมิปัญญาและนวัตกรรม
- ๒. ใช้โอกาสจากเขตเศรษฐกิจพิเศษ และการเชื่อมโยงกับอนุภูมิภาค GMS BIMSTEC และ AEC เพื่อขยายฐานเศรษฐกิจของภาค
- ๓. ยกระดับเป็นฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย เชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง

^๗ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๖๓, พฤษภาคม). แผนพัฒนาภาค พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ (ฉบับทบทวน).

๔. พัฒนาคูณภาพชีวิตและแก้ไขปัญหาความยากจน พัฒนาระบบดูแลผู้สูงอายุอย่างมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ยกย่องทักษะฝีมือแรงงานภาคบริการ

๕. อนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำให้คงความสมบูรณ์ จัดระบบบริหารจัดการน้ำอย่างเหมาะสมและเชื่อมโยงพื้นที่เกษตรให้ทั่วถึง ป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันอย่างยั่งยืน

สภาพเศรษฐกิจสาขาเกษตรของภาคเหนือ

๑. ภาคเกษตรมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจภาคเหนือ ทั้งในด้านเป็นฐานรายได้หลักของประชากรส่วนใหญ่ และการจ้างงานในปี ๒๕๖๑ ผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรมีมูลค่า ๓๓๒,๔๘๑ ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๒๖.๒ ของผลิตภัณฑ์ภาค ผลผลิตเกษตรของภาคเหนือส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์จากพืชที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และอ้อยโรงงานในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งเป็นการทำเกษตรแปลงใหญ่ที่ยังมีการใช้สารเคมีสูงสำหรับการผลิตพืชผักและผลไม้ส่วนใหญ่อยู่ในภาคเหนือตอนบน โดยระบบการผลิตปรับสู่เกษตรอินทรีย์มากขึ้น ซึ่งอยู่ในระดับเกษตรอินทรีย์ตามวิถีพื้นบ้าน แต่มีแนวโน้มขยายสู่เชิงพาณิชย์ พืชอินทรีย์สำคัญ ได้แก่ กาแฟ และชาอินทรีย์ ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง และแม่ฮ่องสอน ข้าวอินทรีย์และข้าวหอมมะลิอินทรีย์ในจังหวัดเชียงราย พะเยา และเชียงใหม่ รวมทั้งพืชผักและผลไม้เมืองหนาว

๒. พื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ในปี ๒๕๖๐ มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรรวม ๓๒.๕ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๘ ของพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรทั่วประเทศ โดยพื้นที่เกษตรของภาคเหนือส่วนใหญ่ อยู่ในจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ค่อนข้างราบเหมาะสำหรับปลูกข้าวและพืชไร่ มีความเหมาะสมในการทำเกษตรแปลงใหญ่ ขณะที่จังหวัดในภาคเหนือตอนบนมีพื้นที่เกษตรไม่มากนักเนื่องจากเป็นภูเขาสูงสลับที่ราบเชิงเขา และมีขนาดฟาร์มเล็กมากประมาณ ๑๐ ไร่ต่อครัวเรือน จึงเหมาะกับเกษตร แบบประณีตหรือเกษตรอินทรีย์

๓. พื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรของภาคเหนือสูงกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ โดยในปี ๒๕๕๙ มีสัดส่วนร้อยละ ๒๗.๘ ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่มีสัดส่วนร้อยละ ๒๑.๙ ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ ๙.๐๒ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๖ ของพื้นที่ชลประทานทั่วประเทศ พื้นที่โครงการชลประทานของภาคเกือบร้อยละ ๗๐ อยู่ในจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง แต่ยังมีสัดส่วนพื้นที่ชลประทาน ต่อพื้นที่เกษตรค่อนข้างต่ำเพียงร้อยละ ๒๗.๓ จึงเป็นข้อจำกัดในการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร ทั้งการเก็บกักน้ำในฤดูแล้งและชะลอน้ำในฤดูฝนไม่ให้ท่วมพืชผลเสียหาย

๒.๙ แผนพัฒนาการเกษตรภาคภายใต้กรอบแผนพัฒนาภาค พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕

แผนพัฒนาการเกษตรภาคเหนือ พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕^๔

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เกี่ยวข้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาภาคเหนือ ๒ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยกย่องเป็นฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัยเชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมแปรรูปที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง

แนวทางการพัฒนา

๑. พัฒนากิจการการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน และเกษตรปลอดภัยในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง โดยสนับสนุนการทำเกษตรกรรมยั่งยืนอย่างครบวงจร เกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ สนับสนุนการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายเกษตรกร เพื่อพัฒนาทั้งด้านการผลิตและการตลาดอย่างมีประสิทธิภาพ

^๔ คณะทำงานขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการพัฒนาด้านที่ระดับภาค กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ภาคเหนือ). (๒๕๖๒, กันยายน). แผนพัฒนาการเกษตรภาคเหนือ พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕.

ให้ความรู้กับเกษตรกรในการใช้สารอินทรีย์แทนสารเคมี เพื่ารวังผลกระทบจากการใช้สารเคมีที่มีต่อดินและน้ำ ส่งเสริมช่องทางการกระจายผลผลิต สร้างพฤติกรรมและค่านิยมการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ สนับสนุนการตรวจสอบคุณภาพผลผลิต และการตรวจสอบย้อนกลับอย่างเป็นระบบเพื่อสร้างความมั่นใจให้ผู้บริโภค

๒. สนับสนุนการเชื่อมโยงผลผลิตเกษตรสู่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่มีศักยภาพ ได้แก่ (๑) การแปรรูปพืชผัก ผลไม้ สมุนไพร (โพล คาวตอง ยอ มะขามป้อม คาฟอย) ในจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง ลำพูน (๒) การแปรรูปข้าว พืชไร่ พืชพลังงาน ในจังหวัดพิจิตร กำแพงเพชร นครสวรรค์ โดยสนับสนุนการพัฒนาสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่คุณค่า ส่งเสริมการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต พัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ตอบสนองความต้องการของตลาดเฉพาะ และสนับสนุนการนำผลผลิตและวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรจากพืชและสัตว์มาผลิตพลังงานทดแทน

๓. พัฒนาอุตสาหกรรมชีวภาพอย่างบูรณาการตลอดห่วงโซ่คุณค่า และเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมเกษตรชีวภาพ อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร และแปรรูปชีวมวล ในจังหวัดนครสวรรค์และกำแพงเพชร โดยสนับสนุนการนำผลผลิตและวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรจากพืชและสัตว์พัฒนาเป็นพลังงานทดแทน สนับสนุนการพัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ในการนำพืช/วัสดุชีวภาพมาใช้ประโยชน์ตลอดห่วงโซ่คุณค่า อาทิ ใช้ประโยชน์ในการเป็นอาหารสัตว์ แปรรูปเพื่อเป็นสินค้า นำกากมาใช้ในการผลิตพลังงานชีวมวล เป็นการเพิ่มมูลค่าผลผลิตการเกษตรที่ได้ประโยชน์สูงสุดและช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา ตลอดจนพัฒนาคลัสเตอร์อุตสาหกรรม ชีวภาพในพื้นที่ที่เหมาะสม

๔. สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาทางการเกษตรทั้งระบบ ส่งเสริมการใช้ปัจจัยการผลิตและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ รวมทั้งเสริมสร้างความรู้ การให้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจการผลิตแก่เกษตรกร เช่น การไถนึ่งพื้นที่ปลูกพืช การเกษตรแปลงใหญ่ ซึ่งเป็นการบริหารจัดการที่ดินให้เกิดประโยชน์สอดคล้องกับศักยภาพ และให้ผลตอบแทนที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิต

๕. สร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็นเกษตรกรอัจฉริยะ (Smart Farmer) ที่มีขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยยกระดับให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการเกษตรบนฐานทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งพัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงองค์ความรู้ด้านการผลิตและการตลาด การใช้ประโยชน์จากข้อมูลแหล่งเงินทุนและเทคโนโลยี

๖. พัฒนาช่องทางตลาดออนไลน์และระบบโลจิสติกส์สำหรับสินค้าเกษตรจากชุมชนพัฒนา นวัตกรรมสำหรับการสร้างระบบโลจิสติกส์สินค้าเกษตรจากชุมชน เพื่อส่งเสริมการขายสินค้าเกษตรออนไลน์ โดยเกษตรกร

๗. พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรอย่างเป็นระบบเครือข่ายที่เชื่อมโยง เพื่อใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมและเต็มประสิทธิภาพ รวมถึงการพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำนอกเขตพื้นที่ชลประทาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำไว้ในพื้นที่เกษตรกรรม แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำของเกษตรกรในพื้นที่นอกเขตชลประทาน

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ อนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำให้คงความสมบูรณ์ จัดระบบบริหารจัดการน้ำอย่างเหมาะสมและเชื่อมโยงพื้นที่เกษตรให้ทั่วถึง ป้องกันและแก้ไขปัญหาลพิษหมอกควันอย่างยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา

๑. พัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบในลุ่มน้ำหลักของภาค ได้แก่ ลุ่มน้ำปิง วัง ยม และน่าน และพัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่ที่สำคัญ ได้แก่ บึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์ บึงสีไฟ จังหวัด พิจิตร และกว๊านพะเยา จังหวัดพะเยา เพื่อให้เกิดความสมดุลทั้งในด้านการจัดหา การใช้ และอนุรักษ์

๒. แก้ไขปัญหาหมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนและจังหวัดตาก โดยส่งเสริมการปรับเปลี่ยน การทำการเกษตรจากการปลูกพืชเชิงเดี่ยวไปสู่การปลูกพืชในระบบวนเกษตร สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี และระบบจัดการพื้นที่เกษตรที่เหมาะสม ส่งเสริมให้นำเศษวัสดุทางการเกษตรไปใช้ประโยชน์เพื่อลดการเผาวัสดุ ทางการเกษตร และส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการป้องกันแก้ไขปัญหามอกควัน

๒.๑๐ ยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

เป้าหมายการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือ

“พัฒนาพื้นที่บนพื้นฐานวัฒนธรรมสร้างสรรค์ สู่เศรษฐกิจมูลค่าสูงอย่างทั่วถึง”

ตารางที่ ๑ ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย ปี ๒๕๖๕
๑.ผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด (Gross Provincial Cluster Product : GPCP) ภาพรวมเพิ่มขึ้นเป็น (ร้อยละ)	๕
๒.ค่าสัมประสิทธิ์จินี (Gini Coefficient) ลดลง	๐.๓๘
๓.รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ เพิ่มขึ้นเป็น (บาท/เดือน)	๒๓,๐๐๐

ประเด็นการพัฒนาของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ การพัฒนาเศรษฐกิจท่องเที่ยวและการค้าในพื้นที่

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสร้างการเชื่อมโยงธุรกิจการท่องเที่ยวและบริการสู่ท้องถิ่น
๒. เพื่อยกระดับการผลิตและการสร้างมูลค่าแก่สินค้าและบริการท้องถิ่น โดยผสมผสาน ภูมิปัญญาและเทคโนโลยี
๓. เพื่อสร้างมาตรฐานการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน
๔. เพื่อเพิ่มมูลค่าการตลาดที่เน้นการเป็นแหล่งท่องเที่ยวปลายทาง (Destination)

ตารางที่ ๒ เป้าหมายและตัวชี้วัด ประเด็นการพัฒนาที่ ๑

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมายปี ๒๕๖๕
๑.รายได้จากการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ เพิ่มขึ้นเป็น (ล้านบาท)	๑๐๒,๐๐๐
๒.ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ เพิ่มขึ้นเป็น (บาท/คน/วัน)	๔,๐๐๐
๓.อัตราเพิ่มของรายได้จากการจำหน่ายสินค้าหัตถกรรม เพิ่มขึ้นจากเดิม (ร้อยละ)	๔๐

แนวทางการพัฒนา

พัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยง ๔ จังหวัด (จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดลำปาง จังหวัดลำพูน) โดยยกระดับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การแพทย์แผนไทย ส่งเสริมอัตลักษณ์วัฒนธรรม ล้านนาและพัฒนาหัตถกรรมท้องถิ่นของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ รวมถึงเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เพื่อรองรับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลอดห่วงโซ่คุณค่า

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ การพัฒนาเศรษฐกิจมูลค่าสูงด้วยการส่งออกสินค้าและบริการนอกพื้นที่

วัตถุประสงค์

เป็นศูนย์กลางทางการค้า การลงทุนของภาคเหนือ เชื่อมโยงความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ทั้งในและต่างประเทศ

ตารางที่ ๓ เป้าหมายและตัวชี้วัด ประเด็นการพัฒนาที่ ๒

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมายปี ๒๕๖๕
๑. อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นเป็น (ร้อยละ)	๑๐
๒. มูลค่าการส่งออกรวมกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ เพิ่มขึ้นเป็น (ร้อยละ)	๑๐

แนวทางการพัฒนา

การส่งเสริมอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปอาหารมูลค่าสูง (NTFV) อุตสาหกรรมสุขภาพความงาม สมุนไพร และหัตถอุตสาหกรรมของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ ด้วยการเชื่อมโยงอัตลักษณ์ล้านนาผาสาเทคโนโลยี นวัตกรรม (High Touch High Value) ตลอดห่วงโซ่คุณค่าเพื่อตอบสนองตลาดในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน และ AEC บนความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษา

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ การพัฒนาเศรษฐกิจเกษตรสร้างสรรค์

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของเกษตรกรและผู้ประกอบการ
๒. เพื่อยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพได้รับการรับรองมาตรฐาน
๓. เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ผลผลิตการเกษตร ผลิตภัณฑ์การเกษตร

ตารางที่ ๔ เป้าหมายและตัวชี้วัด ประเด็นการพัฒนาที่ ๓

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย ปี ๒๕๖๕
๑. อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรเพิ่มขึ้นจากเดิม (ร้อยละ)	๘
๒. ร้อยละมูลค่าอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ เพิ่มขึ้นจากเดิม (ร้อยละ)	๗

แนวทางการพัฒนา

เพื่อส่งเสริมการเกษตรต้นทาง และเกษตรแปรรูปในพื้นที่ (NTFV) ของผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญและโดดเด่นในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ โดยการพัฒนาวัตถุดิบการเกษตรแบบหมุนเวียน รวมถึงการพัฒนารูปแบบการผลิตเพื่อยกระดับมาตรฐานของสินค้าเกษตร สร้างโอกาสในการจำหน่ายเพื่อการเชื่อมโยงธุรกิจการค้าทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ การพัฒนาเศรษฐกิจสิ่งแวดล้อมเพื่อลดฝุ่นควัน

วัตถุประสงค์

๑. สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น หรืออยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน เกื้อหนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืน
๒. เพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติให้มีสภาพอุดมสมบูรณ์บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายและการใช้ประโยชน์อย่างมีคุณค่าที่ก่อให้เกิดความยั่งยืน

ตารางที่ ๕ เป้าหมายและตัวชี้วัด ประเด็นการพัฒนาที่ ๔

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย ปี ๒๕๖๕
๑. จำนวนวันที่มีค่าฝุ่นละออง ขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM๒.๕) อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานเพิ่มขึ้น (ร้อยละ)	๕๐
๒. พื้นที่เผาไหม้ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ ลดลง (ร้อยละ)	๓๐

แนวทางการพัฒนา

เพื่อส่งเสริมการเกษตรและอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และยกระดับการบริหารจัดการวัสดุทางการเกษตร ด้วยการนำความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีนวัตกรรม ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการลดฝุ่นควัน (PM ๒.๕) พร้อมทั้ง สร้างมาตรการลดการเผาทั้งรูปแบบของการส่งเสริมอาชีพและการบูรณาการอย่างมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวและอากาศบริสุทธิ์ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ อย่างยั่งยืน

๒.๑๑ ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดลำปาง (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕) ฉบับทบทวน ปี ๒๕๖๔

วิสัยทัศน์จังหวัดลำปาง (Vision) “ลำปางเมืองน่าอยู่ นครแห่งความสุข”

นิยาม : จังหวัดลำปางมุ่งไปสู่การเป็นเมืองน่าอยู่ด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานของเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ โดยครอบคลุมทั้งด้านการท่องเที่ยว การค้า การบริการ และการเกษตร และเป็นนครแห่งความสุขด้วยคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชนทุกกลุ่มทุกช่วงวัย ภายใต้การจัดระบบสวัสดิการทางสังคมก้าวหน้า การเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ประชาชนมีความมั่นคงปลอดภัย มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์และสภาพแวดล้อมที่ดีโดยยึดแนวทางการพัฒนาในทุกมิติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีเป้าหมายระยะแรกของการพัฒนาที่เน้นการพัฒนาภายใต้แนวคิด “ชุมชนวิถีพอเพียง เมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์” และระยะที่ ๒ พัฒนาไปสู่ เมืองวัฒนธรรมที่มีความทันสมัย พัฒนabanฐานของทุนทางสังคมวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น เพื่อศักยภาพและขีดความสามารถสู่การแข่งขันในตลาดโลก Local to Global“

พันธกิจ

๑. สนับสนุนอำนวยความสะดวกและเสริมสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจภายในจังหวัดให้สามารถเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจบนพื้นฐานของเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์
๒. พัฒนาระดับขีดความสามารถในการประกอบการของวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อมและวิสาหกิจชุมชนให้มีประสิทธิภาพสามารถแข่งขันได้ในตลาดการค้าประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและตลาดโลก
๓. ส่งเสริมและพัฒนาช่องทางจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์และบริการของวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อมและวิสาหกิจชุมชนทั้งภาคผลิตภาคบริการและพาณิชย์กรรมทั้งภายในและภายนอกประเทศ
๔. ส่งเสริมให้มีการผลิตและจำหน่ายสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปคุณภาพสากลสร้างมูลค่าเพิ่มสอดคล้องกับความต้องการของตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ
๕. กำหนดนโยบายจัดทำแผนงานเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างทางกายภาพบุคลากรและการบริหารจัดการในการพัฒนาพื้นที่ของจังหวัดให้เป็นศูนย์กระจายสินค้าที่ได้มาตรฐาน
๖. พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและสังคมลำปางให้มีความเข้มแข็งมีภูมิคุ้มกันรักวัฒนธรรมท้องถิ่นและถิ่นกำเนิดตามวิถีลำปางโดยดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๗. เสริมสร้างพัฒนาขีดความสามารถในการรักษาชีวิตทรัพย์สินและความมั่นคงของคนในจังหวัด ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและชุมชนในการสร้างความเข้มแข็งมั่นคงตลอดจนการเฝ้าระวังและป้องกันภัยในชุมชน
๘. สนับสนุนส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนในสังคมมีการดำเนินงานการบริหารจัดการในทุกระดับให้โปร่งใสและเป็นธรรมภายใต้หลักธรรมาภิบาล

เป้าประสงค์รวม

๑. เพื่อสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยเน้นส่งเสริมการท่องเที่ยว การค้าการลงทุน และการเกษตร ที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนตามศักยภาพของพื้นที่ และแก้ไขปัญหาความยากจนด้วยการเสริมสร้างอาชีพสนองต่อความต้องการของตลาด
๒. เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดลำปางทุกกลุ่มทุกช่วงวัย ในด้านการพัฒนาสังคมและสวัสดิการสังคม อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม
๓. เพื่อเสริมสร้างจังหวัดลำปางให้เป็นสังคมที่มั่นคง ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ภายใต้กลไกการเชื่อมประสานความสัมพันธ์ปรองดองที่มีประสิทธิภาพ
๔. เพื่อสร้างฐานทรัพยากรธรรมชาติให้อุดมสมบูรณ์ สุวิถีการดำรงชีวิตที่ยั่งยืนของประชาชนและคุณภาพที่ดีของสิ่งแวดล้อม

ประเด็นการพัฒนาและตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดลำปาง

ประเด็นที่ ๑ การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

เป้าประสงค์ : การพัฒนาสินค้าและการบริการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวครบวงจรบนพื้นฐานของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่มีความโดดเด่นและมีคุณภาพสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

- กลยุทธ์ :**
๑. พัฒนาระบบฐานข้อมูลและการบริหารจัดการการท่องเที่ยว
 ๒. ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการและบุคลากรทางการท่องเที่ยว
 ๓. อนุรักษ์ พัฒนา พื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกให้รองรับการท่องเที่ยว
 ๔. ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน
 ๕. การพัฒนาสินค้าและบริการให้ได้มาตรฐานอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
 ๖. พัฒนากิจกรรมและมาตรฐานธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
 ๗. ส่งเสริมการตลาดและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายทั้งในและต่างประเทศ

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย :

๑. รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑๐ ต่อปี
๒. ผลิตภัณฑ์มวลรวมเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓ ต่อปี

ประเด็นที่ ๒ เกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์และแปรรูปเกษตร

เป้าประสงค์ : เป็นแหล่งผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์การเกษตร เกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ เกษตรอุตสาหกรรม และเกษตรแปรรูปที่มีคุณภาพมาตรฐานโดดเด่นของภาคเหนือและของประเทศ

- กลยุทธ์ :**
๑. ปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นโดยมุ่งเน้นการพัฒนาแหล่งน้ำ การปฏิรูปที่ดิน และการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม
 ๒. พัฒนาเกษตรกร สถาบันเกษตรกร เครือข่ายผู้ผลิตและชุมชน ให้เข้มแข็ง มีความสามารถในการเข้าถึงแหล่งทุนและสามารถหาปัจจัยการผลิตในราคาที่เหมาะสม สามารถผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ มีความโดดเด่นได้มาตรฐาน
 ๓. พัฒนาประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรปลอดภัยเกษตรอินทรีย์ และเกษตรอุตสาหกรรม โดยนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาปรับใช้ ควบคู่กับการพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปการผลิตทางการเกษตรให้มีความหลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของตลาด
 ๔. ส่งเสริมการตลาดและจัดตั้งศูนย์กระจายสินค้าที่ได้มาตรฐานรวมถึงประชาสัมพันธ์ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ของสินค้าเกษตร ผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย :

๑. อัตราเพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรของจังหวัด ร้อยละ ๓ ต่อปี
๒. ร้อยละของจำนวนแปลง/ฟาร์ม (พืชอาหาร ข้าว ปศุสัตว์ และประมง) และผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน เช่น GAP/Safety Level/เกษตรอินทรีย์/PGS/GMP เป็นต้น เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕ ต่อปี
๓. จำนวนชนิดสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตรที่มีความโดดเด่น ไม่น้อยกว่า ๒ ชนิดสินค้า

ประเด็นที่ ๓ สินค้าอัตลักษณ์อุตสาหกรรม หัตถอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์ชุมชน จากฐานทุนทางสังคม

เป้าประสงค์ : เป็นแหล่งผลิตสินค้าอัตลักษณ์อุตสาหกรรม หัตถอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์ชุมชน บนพื้นฐานของเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ จากทุนทางสังคมและวัฒนธรรม รวมถึงการเป็นจุดเชื่อมโยงโลจิสติกส์ของภาคเหนือ ที่สามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

- กลยุทธ์ :**
๑. เสริมสร้างพัฒนาและเชื่อมโยง โครงสร้างพื้นฐานระบบสาธารณูปโภค ระบบการขนส่ง และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นอื่นๆ เพื่อปัจจัยต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ
 ๒. พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการและวิสาหกิจชุมชนในด้านการประกอบธุรกิจ ด้านการพัฒนากระบวนการผลิตการบริหารจัดการ การตลาดและการส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
 ๓. ส่งเสริมและพัฒนาผู้ผลิตด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และการออกแบบ เพื่อผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ มาตรฐานตรงตามความต้องการของตลาดเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการบนพื้นฐานของเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์
 ๔. เสริมสร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยการส่งเสริมสนับสนุนการรวมกลุ่มและพัฒนาเครือข่ายผู้ประกอบการและวิสาหกิจชุมชน บนฐานรากของความรู้สมัยใหม่ และภูมิปัญญาท้องถิ่น
 ๕. ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และการตลาดผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายทั้งระดับในและต่างประเทศ

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย :

๑. ร้อยละการเพิ่มขึ้นของมูลค่าการจำหน่ายสินค้าอัตลักษณ์อุตสาหกรรม หัตถอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์ชุมชนที่สำคัญ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓ ต่อปี
๒. ร้อยละของผู้ประกอบการที่ยื่นคำขอที่ผ่านการรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ต่อปี
๓. ร้อยละความพึงพอใจของผู้ประกอบการในพื้นที่ต่อการพัฒนาโลจิสติกส์ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ต่อปี

ประเด็นที่ ๔ สังคม คุณภาพชีวิต ความมั่นคง และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เป้าประสงค์ : ประชาชนทุกกลุ่มวัยได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิต สามารถเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานของภาครัฐมีความมั่นคงในชีวิตและทรัพยากรมีการบริหารจัดการสาธารณภัยอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงอนุรักษ์ฟื้นฟู และใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ดี

- กลยุทธ์ :**
๑. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในทุกมิติ
 ๒. เสริมสร้างและยกระดับความเข้มแข็งให้กับสถาบันครอบครัว สถาบันทางสังคมเพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน ให้สามารถดำรงชีวิต ตามแนวหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 ๓. บูรณาการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและพัฒนาระบบการเฝ้าตรวจ
 ๔. เสริมสร้างศักยภาพด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของทุกภาคส่วนให้มีความพร้อมในการบริหารจัดการสาธารณภัย
 ๕. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ครอบคลุมทุกพื้นที่
 ๖. บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืน

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย :

๑. ประชาชนเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน ร้อยละ ๖๐
๒. ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและทักษะชีวิตให้มีความเข้มแข็งร้อยละ ๗๐
๓. อัตราการเกิดคดีอาชญากรรม (ชีวิตและทรัพย์สิน) ลดลงร้อยละ ๒
๔. ความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินของผู้ประสบสาธารณภัยลดลง ร้อยละ ๒๐ ต่อปี
๕. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟู จำนวนไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ ไร่ต่อปี
๖. ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ลดลง ๕,๐๐๐ ตันต่อปี

ส่วนที่ ๒

ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

๑. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด

จังหวัดลำปาง เป็นจังหวัดที่มีอายุเก่าแก่ไม่น้อยกว่า ๑,๓๐๐ ปี มีชื่อเรียกขานกันหลายชื่อ ซึ่งปรากฏหลักฐานตามตำนานต่าง ๆ รวม ๑๑ ชื่อ ได้แก่ กุกกุกนคร ลัมภักกับปะนนคร ศรีนครชัย นครเวียงคอกว้าว เวียงดิน เกลางคั่นคร นครลำปาง คำเขลางค์ อาลัมภางค์ เมืองลคร และเมืองนครลำปาง จากการที่เรียกขานกันว่า “กุกกุกนคร” แปลว่าเมืองไก่ ดังนั้น ตราประจำจังหวัดลำปาง คือ “ไก่ขาว”

จังหวัดลำปาง สร้างเมื่อ พ.ศ. ๑๒๒๓ จากหนังสือพงศาวดารโยนกกล่าวว่า “สุพรหมฤาษี” สร้างเมืองเพื่อให้เจ้าอนันตยศ โอรสพระนางจามเทวี ครองคู่กับเมืองหริภุญชัย (ลำพูน) ให้ชื่อเมืองว่า “นครเขลางค์” ต่อมาเปลี่ยนเป็น “นครอัมภางค์” และเปลี่ยนชื่อเป็น “นครลำปาง” ในภายหลัง

ในสมัยโยนกเชียงแสน นครลำปางเคยตกอยู่ภายใต้อำนาจของขอม เคยเป็นเมืองประเทศราชของพม่า และเมืองเชียงใหม่ ในสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี “เจ้าทิพย์ช้าง” สามารถขับไล่พม่าออกจากเมืองลำปาง ได้สำเร็จ จึงได้รับการสถาปนาเป็น “พระยาสุลือไชยสงคราม” ขึ้นครองนครลำปางในปี พ.ศ. ๒๒๗๙

ในปี พ.ศ. ๒๓๐๗ “เจ้าแก้วฟ้า” พระโอรสของเจ้าทิพย์ช้างได้ขึ้นครองนครลำปาง และเป็นต้นตระกูล ณ ลำปาง ณ ลำพูน รวมทั้ง ณ เชียงใหม่ ในเวลาต่อมา และมี “เจ้าบุญวาทย์วงศ์มานิต” เป็นผู้ครองนครลำปางองค์สุดท้าย

จังหวัดลำปางได้ประกาศจัดตั้งเป็นจังหวัด ในปี พ.ศ. ๒๔๓๕ (สมัยรัชกาลที่ ๕) โดยขึ้นอยู่กับมณฑลพายัพ สมัยหนึ่ง (พ.ศ. ๒๔๓๓) ต่อมาแยกเป็นมณฑลมหาสารคาม ในปี พ.ศ. ๒๔๕๘ ซึ่งในเวลาต่อมาได้มีประกาศยกเลิกมณฑลทั่วราชอาณาจักร ลำปางจึงมีฐานะเป็น “จังหวัดลำปาง” ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการอาณาจักรสยาม พ.ศ. ๒๔๗๖

ตราประจำจังหวัดลำปาง รูปไก่ขาวยืนอยู่ในขุ้มมณฑปพระธาตุลำปางหลวง หมายถึง ไก่เผือกเป็นสัญลักษณ์ที่มีมาตั้งแต่สมัยเมืองกุกกุกนคร (ตำนานเมืองลำปาง) และได้กลายเป็นสัญลักษณ์สำคัญ โดยปรากฏเครื่องหมายไก่เผือกคู่กับดวงตราแผ่นดินในศาลากลางเมืองลำปาง ตั้งแต่สมัยเริ่มเปลี่ยนที่ทำการเมืองจาก “เค้ายาหนามหลวง” เป็นศาลากลางเมืองนครลำปางขึ้น ในสมัยเริ่มสร้างศาลากลางหลังแรก เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๒

ขุ้มมณฑปที่วัดพระธาตุลำปางหลวง เป็นศิลปกรรมล้านนาที่งดงามมาก วัดพระธาตุลำปางหลวง เป็นวัดคู่บ้านคู่เมืองลำปาง มีองค์พระเจดีย์ที่บรรจุพระบรมเกศาธาตุของพระพุทธเจ้า เป็นที่เคารพสักการะของพุทธศาสนิกชนทั่วโลก

ดอกไม้ประจำจังหวัด ชื่อดอกไม้ ดอกธรรมรักษา ต้นไม้ประจำจังหวัดชื่อพรรณไม้ กระเจาหรือ ขะจาว ชื่อวิทยาศาสตร์ Holoptelea integrifolia (ROXB)

คำขวัญจังหวัดลำปาง “ถ่านหินลือชา รถม้าลือลั่น เครื่องปั้นลือนาม งามพระธาตุลือไกล ฝึกช้างใช้ลือโลก”

๑.๑ ข้อมูลด้านกายภาพของจังหวัด

๑.๑.๑ ลักษณะทางภูมิศาสตร์

๑) ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่ จังหวัดลำปางตั้งอยู่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพฯ ตามทางหลวงแผ่นดินสายพหลโยธิน ประมาณ ๖๐๒ กม.ตามทางรถไฟประมาณ ๖๒๕ กม. มีเนื้อที่ประมาณ ๑๒,๕๓๓.๙๖๑ ตร.กม. หรือประมาณ ๗,๘๓๓,๗๒๖ ไร่ มีพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับ ๕ ของภาคเหนือรองจากเชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน และเพชรบูรณ์ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดข้างเคียงถึง ๗ จังหวัด ดังนี้

๒) อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย และจังหวัดพะเยา
ทิศใต้	ติดต่อกับ จังหวัดตาก
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ จังหวัดแพร่ และจังหวัดสุโขทัย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ จังหวัดลำพูน

สภาพภูมิประเทศ

จังหวัดลำปางอยู่สูงจากระดับน้ำทะเล ๒๖๘.๘๐ เมตร พื้นที่มีลักษณะเป็นรูปยาวรี ภูมิประเทศ โดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง มีภูเขาสูงอยู่ทั่วไป ทอดตัวยาวตามแนวทิศเหนือไปทางทิศใต้ของจังหวัด และในบริเวณตอนกลางของจังหวัดบางส่วนมีที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำ และตามลักษณะทางกายภาพทางด้านธรณีสัณฐานวิทยา จังหวัดลำปางมีพื้นที่เป็นที่ราบ ล้อมรอบด้วยภูเขา มีลักษณะเป็นแอ่งแผ่นดินที่ยาวและกว้างที่สุดในภาคเหนือ เรียกว่า “อ่างลำปาง” ลักษณะภูมิประเทศแบ่งออกเป็น ๓ ลักษณะ คือ

บริเวณตอนบนของจังหวัด เป็นที่ราบสูง ภูเขา และเป็นป่าค่อนข้างทึบ อุดมสมบูรณ์ด้วยไม้มีค่า ได้แก่ พื้นที่อำเภอเมืองปาน อำเภอแจ้ห่ม อำเภอลี้ อำเภอวังเหนือ และอำเภอองอาจ

บริเวณตอนกลางของจังหวัด เป็นที่ราบและที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำ ซึ่งเป็นแหล่งเกษตรกรรมที่สำคัญของจังหวัด ได้แก่ พื้นที่อำเภอห้างฉัตร อำเภอเมืองลำปาง อำเภอกะเคอะ อำเภอแม่ทะ อำเภอแม่เมาะ และอำเภอสบปราบ

บริเวณตอนใต้ของจังหวัด เป็นป่าไม้ร้าง บางส่วนเป็นทุ่งหญ้า ได้แก่ พื้นที่อำเภอเถิน อำเภอแม่พริกบางส่วนของอำเภอเสริมงาม และอำเภอแม่ทะ

ดินที่พบในพื้นที่จังหวัดลำปาง แยกออกเป็น

พื้นที่ลุ่ม: ลักษณะดินเป็นดินร่วนเหนียว ดินเหนียว มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำใช้สำหรับทำนาปลูกข้าว มีเนื้อที่ ๗๗๒,๒๑๘ ไร่

พื้นที่ดอน: พื้นที่ส่วนใหญ่มีลักษณะดินเป็นดินตื้นร่อยละ ๘.๗๘ มีเศษหินลูกรังอยู่ในเนื้อดินที่พบได้ที่มีความลึกไม่เกิน ๕๐ ซม.จากผิวดิน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพืชพรรณธรรมชาติ ปลูกพืชไร่มันสำปะหลัง ข้าวโพด มีพื้นที่ ๖๘๕,๕๐๑ ไร่ รองลงมา เป็นดินลึกร้อยละ ๒๓ % มีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงต่ำ เหมาะสำหรับปลูกพืชไร่ ไม้ผล มีพื้นที่ ๑,๘๓๓,๐๓๔ ไร่ และดินพื้นที่ลาดชัน มีความลาดชันมากกว่า ๓๕% ร้อยละ ๕๗.๘๐ ควรสงวนเป็นพื้นที่ป่าต้นน้ำ มีพื้นที่ ๔,๕๑๑,๓๑๙ ไร่ (ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดิน)

๓) สภาพพื้นที่ (ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดิน)

กลุ่มชุดดินที่พบในประเทศไทย แบ่งเป็นดินที่ลุ่ม และดินที่ดอน โดยดินที่ลุ่ม คือ กลุ่มชุดดินที่ ๑-๒๕ ส่วนกลุ่มชุดดินที่ดอน คือ กลุ่มชุดดินที่ ๒๖-๖๐

ข้อมูลกลุ่มชุดดินของจังหวัดลำปางมี ๑๘ กลุ่มชุดดิน ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๕ ๑๕ ๑๖ ๑๘ ๒๒ ๒๘ ๓๑ ๓๓ ๓๕ ๔๐ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๕๒ ๕๕ ๕๖ ๕๙ และ ๖๒ (คำอธิบายลักษณะกลุ่มชุดดินดังตารางแนบ)

หากพิจารณาจากลักษณะดินในพื้นที่จังหวัดลำปาง โดยแบ่งตามส่วนบน กลาง ล่าง ของจังหวัด สามารถสรุปได้ดังนี้

๑. ตอนบน ของจังหวัด

ดินที่ลุ่ม ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๕ ๑๕ ๑๖ ๑๘ ๒๒ พบว่า กลุ่มชุดดินที่พบมากที่สุด คือ กลุ่มชุดดินที่ ๒๒ เกษตรกรใช้ประโยชน์ที่ดินในการทำนาข้าว พืชผัก โดยกลุ่มชุดดินนี้ มีลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย หรือทรายปนร่วน มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ลักษณะโดยทั่วไปเหมาะสมต่อการทำนา มากกว่าการปลูกพืชไร่ ไม้ผล รองลงมาได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๕ ซึ่งมีลักษณะเป็นดินเหนียว มีการระบายน้ำเร็ว เหมาะสมต่อการทำนามากกว่าปลูกพืชไร่ และไม้ผล

ดินที่ดอน ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๓๑ ๓๓ ๓๕ ๔๐ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๕๒ ๕๕ ๕๖ และ ๖๒ พบว่า กลุ่มชุดดินที่พบมากที่สุด คือ กลุ่มชุดดินที่ ๔๗ รองลงมาได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๕๖ โดยกลุ่มชุดดินที่ ๔๗ มีลักษณะ เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินร่วน ที่มีเศษหินปะปนมาก และพบชั้นหินพื้นลึก ๕๐ - ๘๐ ซม. ดินมีสีน้ำตาล สีนํ้าตาลปนแดง เกิดจากการสลายตัวผุพังของหินเนื้อละเอียด มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเนินเขา มีความลาดชันประมาณ ๒ - ๒๐ % เป็นดินต้น มีการระบายน้ำดี ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๓ เมตรตลอดปี มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำถึงปานกลาง pH ๕.๐-๗.๕ ส่วนใหญ่เป็นป่าเบญจพรรณและป่าเต็งรัง บางแห่ง ทำไร่เลื่อนลอย หรือปลูกป่าทดแทน ได้แก่ ชุดดินสี มวกเหล็ก นครสวรรค์ ทาลี่ สบปราบ และไพศาล หินซ้อน โคกปรีด ไปง่นร้อนนางว ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวเป็นป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง หรือป่าละเมาะ บางแห่งใช้ทำไร่เลื่อนลอย หรือปลูกป่าทดแทน มีปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดินคือ ดินต้นมากมีชั้นหินผุ และหินพื้นน้ำซึมผ่านชั้นดินได้ ปานกลาง ถึงค่อนข้างเร็ว มีการอุ้มน้ำปานกลางถึงต่ำ ดินถูกกัดกร่อนได้ง่ายที่ความลาดชันสูง สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่น ถึงเนินเขา ระดับน้ำใต้ดินลึก ในด้านความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช กลุ่มชุดดินที่ ๔๗ มีศักยภาพค่อนข้าง ไม่เหมาะสมและไม่เหมาะสมที่จะใช้ในการปลูกพืชทั่วไป เนื่องจากเป็นดินต้นถึงต้นมาก และสภาพพื้นที่มีความลาดสูงเป็นส่วนใหญ่

กลุ่มชุดดินที่ ๕๖ ลักษณะโดยทั่วไป คือ เนื้อดินช่วง ๕๐ ซม. ตอนบนเป็นดินร่วน หรือดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่าง เป็นดินปนเศษหิน ดินสีน้ำตาลเหลืองหรือแดง เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกหินตะกอนเนื้อหยาบ หรือหินอัคนีเนื้อหยาบ พบบนสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดถึงเนินเขา มีความลาดชันประมาณ ๖ - ๓๕% เป็นดินลึกปานกลาง มีการระบายน้ำดี ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๒ เมตร ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ pH ๕.๐-๖.๐ ได้แก่ ชุดดินลาดหญ้า และโพนงาม ภูสะนา ปัจจุบันดินนี้ส่วนใหญ่จะนำมาใช้ปลูกพืชไร่ เช่น ข้าวโพด มันสำปะหลัง โดยทั่ว ๆ ไปแล้วจะมีปัญหาเรื่องดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และอาจเกิดการชะล้างพังทลายได้ง่าย ถ้าปลูกพืชในบริเวณที่มีความลาดชันมาก ๆ โดยได้มีการอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดินได้แก่ ดินให้น้ำซึมผ่านค่อนข้างเร็วถึงปานกลาง มีการอุ้มน้ำต่ำระดับน้ำใต้ดินลึกมาก ดินมีการกัดกร่อนได้ง่ายที่ความลาดชันสูง ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ สำหรับความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช โดยทั่วไปกลุ่มชุดดินที่ ๕๖ มีศักยภาพค่อนข้างไม่เหมาะสมถึงเหมาะสมในการปลูกพืชไร่ ขึ้นอยู่กับสภาพและความลาดเทของพื้นที่ไม่ค่อยเหมาะสมในการปลูกพืชผักต่างๆ และไม้ผล เนื่องจากขาดแคลนน้ำในการเพาะปลูก และในดินชั้นล่างจะพบชั้นเศษหินที่เป็นวัตถุต้นกำเนิดดิน จึงไม่ค่อยเหมาะสมสำหรับไม้ผล

๒. ตอนกลาง ของจังหวัด

ดินที่ลุ่ม ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๕ ๑๕ ๑๖ ๑๘ ๒๒ พบว่า กลุ่มชุดดินที่พบมากที่สุด คือ กลุ่มชุดดินที่ ๒๒ เกษตรกรใช้ประโยชน์ที่ดินในการทำนาข้าว พืชผัก โดยกลุ่มชุดดินนี้ มีลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย หรือทรายปนร่วน มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ลักษณะโดยทั่วไปเหมาะสมต่อการทำนา มากกว่าการปลูกพืชไร่ ไม้ผล รองลงมาได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๕ ซึ่งมีลักษณะเป็นดินเหนียว มีการระบายน้ำเร็ว เหมาะสมต่อการทำนามากกว่าปลูกพืชไร่ และไม้ผล

ดินที่ดอน ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๓๑ ๓๓ ๓๕ ๔๐ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๕๒ ๕๕ ๕๖ และ ๖๒ พบว่า กลุ่มชุดดินที่พบมากที่สุด คือ กลุ่มชุดดินที่ ๔๗ รองลงมาได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๕๖ (รายละเอียดและความเหมาะสมต่อการเกษตรเหมือนคำอธิบายกลุ่มชุดดินด้านบน)

๓. ตอนล่าง ของจังหวัด

ดินที่ลุ่ม ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๕ ๑๕ ๑๖ ๑๘ ๒๒ พบว่า กลุ่มชุดดินที่พบมากที่สุด คือ กลุ่มชุดดินที่ ๒๒ เกษตรกรใช้ประโยชน์ที่ดินในการทำนาข้าว พืชผัก โดยกลุ่มชุดดินนี้ มีลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทรายหรือทรายปนร่วน มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ลักษณะโดยทั่วไปเหมาะสมต่อการทำนา มากกว่าการปลูกพืชไร่ ไม้ผล รองลงมาได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๕ ซึ่งมีลักษณะเป็นดินเหนียว มีการระบายน้ำเร็ว เหมาะสมต่อการทำนามากกว่าปลูกพืชไร่ และไม้ผล

ดินที่ดอน ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๓๑ ๓๓ ๓๕ ๔๐ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๕๒ ๕๕ ๕๖ และ ๖๒ พบว่า กลุ่มชุดดินที่พบมากที่สุด คือ กลุ่มชุดดินที่ ๔๗ รองลงมาได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๕๖ และ กลุ่มชุดดินที่ ๔๘ (รายละเอียดและความเหมาะสมต่อการเกษตรเหมือนคำอธิบายกลุ่มชุดดินด้านบน) สำหรับกลุ่มชุดดินที่ ๔๘ มีลักษณะทั่วไป คือ เนื้อดินบนส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนเศษหินหรือปนกรวด ก้อนกรวดขนาดใหญ่เป็นหินกลมมน ถ้าเป็นดินปนเศษหินมักพบชั้นหินพื้นต้นกว่า ๕๐ ซม. ดินเป็นสีน้ำตาล สีนํตาลปนแดง สีแดงปนเหลือง พบบริเวณพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเนินเขา มีความลาดชันประมาณ ๓ - ๒๕% เป็นดินตื้นมาก มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๒ เมตร ตลอดปี pH ๕.๐-๗.๐ ได้แก่ ชุดดินท่ายาง แมริม นาเกลียงพะเยา น้ำขุน ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวเป็นป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรังป่าละเมาะ และทุ่งหญ้าธรรมชาติ บางแห่งใช้ปลูกพืชไร่ หรือไม้โตเร็ว ด้านปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดินคือ ดินตื้นมีก้อนกรวดมาก ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีการกัดกร่อนของดินได้ง่ายที่ความลาดชันสูง สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นถึงเนินเขา สำหรับความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช โดยทั่วไปแล้วกลุ่มชุดดินที่ ๔๘ มีศักยภาพไม่ค่อยเหมาะสม และไม่เหมาะสมที่จะใช้ในการปลูกพืชไร่ พืชผัก และไม้ยืนต้น เนื่องจากเป็นดินตื้นถึงตื้นมากและมีก้อนหิน หรือเศษหินที่หน้าผิวดินไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการทำนา เนื่องจากสภาพพื้นที่สูงและดินเก็บกักน้ำไม่อยู่ แต่มีศักยภาพพอที่จะใช้ปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์และปลูกไม้โตเร็วบางชนิด

๔) ลักษณะดิน (ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดิน)

กลุ่มชุดดินที่ ๕ ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว ดินบนมีสีเทาแก่ น้ำตาลปนเทา ดินล่างมีสีเทาอ่อนหรือสีเทา มีจุดประสีน้ำตาลแก่และน้ำตาลปนเหลือง ตลอดชั้นดินมักพบก้อนสารเคมี เหล็ก และแมงกานีสปะปนอยู่ในพื้นที่ปลูกของไม้ผลแต่ละชนิด ชั้นดินลึก ดินกลุ่มดินนี้เกิดจากพวกตะกอนลำนํ้าและเป็นดินลึก มีการระบายน้ำเร็ว พบในพื้นที่ราบเรียบตามลานตะพักลำนํ้าค่อนข้างใหม่ และลานตะพักลำนํ้าระดับต่ำ น้ำแช่ขังลึกน้อยกว่า ๓๐ ซม. นาน ๓ - ๕ เดือน ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง pH ๕.๕ - ๖.๕ แต่ถ้าดินมีก้อนปูนปะปนในดินชั้นล่าง ดินชั้นนี้จะมีปฏิกิริยาเป็นด่างอ่อน pH ๗.๕ - ๘.๐ ได้แก่ ชุดดินหางดง และพาน ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ใช้ทำนา ในบริเวณที่มีแหล่งน้ำใช้ปลูกพืชไร่ พืชผัก และยาสูบในช่วงฤดูแล้งข้าวที่ปลูกโดยมากให้ผลผลิตค่อนข้างสูง

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ในฤดูฝนน้ำแช่ขังนาน ๓ - ๕ เดือน ดินมีการระบายน้ำเลว

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : มีความเหมาะสมที่จะใช้ทำนามากกว่าปลูกพืชไร่ ไม้ผล และพืชผัก ซึ่งเกษตรกรก็ได้ใช้ประโยชน์ในการทำนาอยู่แล้วในช่วงฤดูฝน อย่างไรก็ตามกลุ่มชุดดินที่ ๕ ยังสามารถปลูกพืชไร่และพืชผักต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีในช่วงฤดูแล้งหรือหลังการเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว และปฏิบัติกันมากในภาคเหนือของประเทศไทย

กลุ่มชุดดินที่ ๑๕ ลักษณะโดยทั่วไป : เป็นกลุ่มชุดดินที่มีเนื้อดินเป็นพวกดินร่วนเหนียวหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ดินบนมีสีน้ำตาลปนเทา ดินล่างสีน้ำตาลหรือสีเทาปนชมพูพบจุดประสีเหลืองหรือสีน้ำตาลปนเหลืองตลอดชั้นดิน ในดินชั้นล่างมักพบก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กและแมงกานีส กลุ่มชุดดินนี้เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ พบบริเวณพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบเป็นดินลึกมาก มีการระบายน้ำค่อนข้างเลว ดินมีความสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ pH ๖.๐-๗.๕ ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ใช้ทำนาในฤดูแล้งบริเวณใกล้ แหล่งน้ำใช้ปลูกยาสูบ พืชผักต่าง ๆ หรือพืชไร่บางชนิด ถ้ามีระบบชลประทานใช้ทำนาได้ ๒ ครั้งในรอบปี ตัวอย่าง ชุดดินที่อยู่ในกลุ่มนี้ ได้แก่ ชุดดินแม่สาย ชุดดินน่าน ชุดดินหล่มสัก ชุดดินแม่ทะ ชุดดินเฉลียงลับชุดดินลับแล

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : โดยทั่วไปไม่มี แม้บางแห่งดินมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำแต่พอปรับปรุงได้ไม่ยาก

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : มีความเหมาะสมในการทำนามากกว่าการปลูกพืชไร่ ไม้ผล และพืชผัก ซึ่งเกษตรกรก็ได้ใช้ประโยชน์ในการทำนาอยู่แล้วในช่วงฤดูฝน อย่างไรก็ตามกลุ่มชุดดินนี้ยังสามารถปลูกพืชไร่ และพืชผักต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีในช่วงฤดูแล้ง ถ้ามีน้ำชลประทานและเกษตรกรได้ปฏิบัติกันอยู่แล้วในบางพื้นที่ เพื่อให้เกษตรกรมีทางเลือก

กลุ่มชุดดินที่ ๑๖ ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนทรายแป้ง สีดินมีสีน้ำตาลอ่อน หรือสีน้ำตาลปนเทา และมีจุดประสีน้ำตาลเข้ม สีเหลือง หรือสีแดง ในดินชั้นล่างอาจพบพวกเหล็กและแมงกานีสปะปน กลุ่มดินนี้เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ พบบริเวณพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบตามลานตะพักลำน้ำระดับต่ำ มีน้ำแช่ขังลึกน้อยกว่า ๓๐ ซม. นาน ๔ - ๕ เดือน เป็นดินลึกมาก มีการระบายน้ำเลว มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำหรือค่อนข้างต่ำ pH ๕.๐ - ๖.๐ ได้แก่ ชุดดินหินกอง ศรีเทพ และพานทอง ลำปาง เกาะใหญ่ ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ใช้ทำนา

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : หน้าดินแน่นทึบทำให้ข้าวแตกกอได้ยาก ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ฤดูฝนมีน้ำแช่ขังนาน ๔ - ๕ เดือน

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : มีศักยภาพเหมาะสมที่จะใช้ทำนามากกว่าการปลูกพืชไร่ ไม้ผลและพืชผัก เนื่องจากพบในสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงเกือบราบเรียบ ลักษณะเนื้อดินละเอียดปานกลาง มีสภาพการระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงเลว ในช่วงฤดูฝนมีน้ำขังที่ผิวดิน ๓ - ๔ เดือน อย่างไรก็ตาม ในฤดูแล้งสามารถปลูกพืชไร่และพืชผักได้ ถ้ามีน้ำชลประทานหรือแหล่งน้ำธรรมชาติช่วยเสริม ในบางพื้นที่เกษตรกรได้ปฏิบัติอยู่แล้ว

กลุ่มชุดดินที่ ๑๘ ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย สีเทาปนน้ำตาลอ่อน สีน้ำตาลปนแดงอ่อน ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย สีเทาปนน้ำตาล สีเทาปนชมพู พบจุดประสีน้ำตาลแก่ สีแดงปนเหลืองปะปน เกิดจากพวกตะกอนลำน้ำ พบบริเวณพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบตามลานตะพักลำน้ำระดับต่ำ น้ำแช่ขังลึก ๓๐ ซม. นานประมาณ ๔ เดือน เป็นดินลึก มีการระบายน้ำค่อนข้างเลว มีความอุดมสมบูรณ์

ตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำ ดินชั้นบน pH ๖.๐ - ๗.๐ ส่วนดินชั้นล่าง pH ประมาณ ๕.๕ - ๖.๕ ได้แก่ ชุดดินเขาย้อย ชลบุรี และโคกสำโรง ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ใช้ทำนา บางแห่งใช้ปลูกอ้อย หรือปลูกพืชล้มลุกในฤดูแล้ง

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : เนื้อดินเป็นดินทรายหยาบ พืชมีโอกาสเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำ ความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ ฤดูฝนมีน้ำแช่ขังนาน ๔ เดือน

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : มีศักยภาพเหมาะสมในการทำนามากกว่าการปลูกพืชไร่ พืชผักและไม้ผล ยกเว้นถ้าได้มีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาน้ำขังและการระบายน้ำของดิน อย่างไรก็ตามในสภาพปัจจุบันสามารถปลูกพืชไร่และพืชผักอายุสั้นได้ในช่วงฤดูแล้ง ถ้ามีน้ำชลประทานและแหล่งน้ำธรรมชาติเสริม

กลุ่มชุดดินที่ ๒๒ ลักษณะโดยทั่วไป : เป็นกลุ่มชุดดินที่มีเนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนทราย ดินทรายปนดินร่วนสีพื้นเป็นสีเทาหรือน้ำตาลปนเทา มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลือง หรือสีเหลืองปนน้ำตาลอ่อน และอาจพบศิลาแลงอ่อนในดินชั้นล่าง มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ เป็นดินลึก มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดแก่ ค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕ - ๕.๕ บริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ในฤดูฝนใช้ปลูกข้าว บางแห่งยังคงสภาพเป็นป่าอยู่ หรือใช้ปลูก ไม้ยืนต้น แต่ถ้ามีปัญหาเรื่องการแช่ขังของน้ำในช่วงฤดูฝน ตัวอย่างชุดดินที่อยู่ในกลุ่มนี้ได้แก่ ชุดดินน้ำกระจาย ชุดดินสีทน ชุดดินสันทราย และชุดดินชัยภูมิ

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ดินค่อนข้างเป็นทราย มีความสามารถในการอุ้มน้ำต่ำ และมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : ศักยภาพเหมาะสมที่จะใช้ในการทำนาเนื่องจากสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบมีน้ำขังแช่ในช่วงฤดูฝน แต่สามารถปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เช่น ถั่วเหลือง ถั่วลิสง ข้าวโพด ยาสูบ กระเทียม มะเขือเทศ ฯลฯ ก่อนและหลังการปลูกข้าวถ้ามีน้ำชลประทาน หรือมีแหล่งน้ำธรรมชาติในเขตฝนตกชุก เช่น ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงใต้ปลูกยางพาราและไม้ผล

กลุ่มชุดดินที่ ๒๔ ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวจัดในชั้นดินล่างลึก ๆ อาจพบชั้นปูนมาร์ล สีดินเป็นสีดำ เทาเข้มหรือสีน้ำตาล อาจพบจุดประสีน้ำตาลหรือสีแดงปนน้ำตาลแต่พบเป็นปริมาณน้อยในช่วงดินชั้นบน มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชันประมาณ ๐.๒ % บริเวณเทือกเขาหินปูน หรือพวกหินภูเขาไฟ เป็นดินลึก การระบายน้ำดี ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๑ เมตรตลอดปี มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลางถึงสูง pH ประมาณ ๗.๐ - ๘.๐ ได้แก่ ชุดดินชัยบาดาล ลพบุรี บุรีรัมย์-สูง และวังชมพู ดงลาน น้ำเลน สมอทอด ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่ต่าง ๆ เช่น ข้าวโพด ข้าวฟ่าง ถั่วต่าง ๆ ฝ้าย และไม้ผลบางชนิด

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ดินเหนียวจัดยากต่อการไถพรวน ชั้นดินล่างมีเศษหินผุ น้ำซึมผ่านได้ช้า มีการอุ้มน้ำสูง ในฤดูฝนดินแฉะ พืชอาจได้รับความเสียหาย ฤดูแล้งดินแตกกระแหงเป็นร่องลึก ถ้าฝนทิ้งช่วงพืชจะขาดน้ำ

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : มีศักยภาพเหมาะสมในการปลูกพืชไร่และไม้ผลมากกว่าที่จะนำมาปลูกข้าวหรือทำนา เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงลอนชัน ยากในการที่จะเก็บกักน้ำไว้ปลูกข้าว อย่างไรก็ตามเพื่อให้เกษตรกรมีทางเลือกในการใช้ที่ดิน

กลุ่มชุดดินที่ ๓๑ ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว ดินมีสีน้ำตาล เหลือง แดง เกิดจากการสลายตัวผุพังของหินหลายชนิด พบบริเวณพื้นที่ดินที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงลอนชัน มีความลาดชัน ประมาณ ๓ - ๒๐% เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดีปานกลางถึงดี ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๑ เมตร ในฤดูฝนมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง pH ๕.๕ - ๖.๕ ได้แก่ชุดดินเลย วังไฮ ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกพืชไร่ ไม้ผลต่าง ๆ มีส่วนน้อยที่ยังคงสภาพป่าธรรมชาติ

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : น้ำซึมผ่านชั้นดินปานกลางถึงช้า ดินอุ้มน้ำปานกลางถึงสูงมีการพังทลายของดินในบริเวณที่มีความลาดชันน้อยกว่า ๒๐% ระดับน้ำใต้ดินต่ำมาก

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : มีศักยภาพเหมาะสมในการปลูกพืชไร่และไม้ผลหลายชนิด แต่ไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการทำนา เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเป็นเนินเขา ยกในการที่จะเก็บกักน้ำไว้ปลูกข้าว

กลุ่มชุดดินที่ ๓๓ ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนทรายแบ่ง ดินมีสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนแดง บางแห่งในดินล่างลึก ๆ มีจุดประสีเทาและน้ำตาล อาจมีแร่ไมก้าหรือก้อนปูนปะปน เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ พบบนสันดินริมน้ำเก่าและเนินตะกอนรูปพัด มีพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาด มีความลาดชันประมาณ ๒ - ๑๒% เป็นดินลึกมาก มีการระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๑ เมตรตลอดปี มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง ดินชั้นบนมี pH ประมาณ ๖.๕ - ๗.๕ ได้แก่ชุดดินดงยาง เอน ชุดดินกำแพงแสน ชุดดินกำแพงเพชร และชุดดินลำสนธิ ชาติพนม

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : มีความเสี่ยงต่อการขาดน้ำได้ในบางปี

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : มีศักยภาพเหมาะสมในการปลูกพืชหลายชนิดทั้งพืชไร่ พืชผัก ไม้ผล และทำนาข้าว ซึ่งได้ใช้ประโยชน์ดังกล่าวอยู่ในภาคต่าง ๆ ที่พบดินกลุ่มนี้ อย่างไรก็ตามเพื่อให้เกษตรกรมีทางเลือกในการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพ

กลุ่มชุดดินที่ ๓๕ ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย สีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดง เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือเกิดจากการสลายตัวผุพังของหินเนื้อหยาบ พบบริเวณพื้นที่ดินที่มีลักษณะเป็นลูกคลื่นจนถึงที่ลาดเชิงเขา ส่วนใหญ่มีความลาดชัน ประมาณ ๓ - ๒๐ % และบางส่วนมีความลาดชันประมาณ ๒๐ - ๓๕% เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดี ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๑.๕๐ เมตรตลอดปี มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ pH ประมาณ ๔.๕ - ๕.๕ ได้แก่ ชุดดินดอนไร่ โคราซ สะตึก วาริน ยโสธร และด่านซ้าย มาบบอน ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกพืชไร่ต่าง ๆ เช่น มันสำปะหลัง ข้าวโพด ข้าวฟ่าง อ้อย ปอ งา และถั่ว บางแห่งใช้ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้นบางชนิด

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย มีการอุ้มน้ำต่ำถึงปานกลางน้ำใต้ดินลึก มีการกัดกร่อนของดินปานกลางถึงรุนแรง บริเวณที่ความลาดชันสูงเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : มีศักยภาพในการปลูกพืชไร่ ไม้ผล และไม้ยืนต้น ตลอดทั้งพัฒนาทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์มากกว่าที่จะนำมาใช้ทำนา หรือปลูกข้าวที่ต้องการน้ำขัง เนื่องจากเป็นที่ดอนสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดถึงลูกคลื่นลอนชันเป็นส่วนใหญ่ ลักษณะเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายถึงดินร่วนเหนียวปนทราย การระบายน้ำดี เนื้อดินมีความพรุนมาก เก็บกักน้ำไม่ค่อยอยู่

กลุ่มชุดดินที่ ๔๐ ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนทราย ดินสีน้ำตาลอ่อน สีเหลือง หรือแดง บางแห่งอาจพบจุดประสีในดินชั้นล่าง เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดพวกตะกอนลำนํ้าหรือจากการสลายตัวผุพังของ หินเนื้อหยาบ พบบริเวณพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ จนถึงพื้นที่ลาดเชิงเขา ส่วนใหญ่มีความลาดชันประมาณ ๒ – ๒๐ % และบางส่วนมีความลาดชันประมาณ ๒๐ – ๓๕% เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดี ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๑ เมตรตลอด ปี มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่า pH ๔.๕ - ๕.๕ ได้แก่ ชุดดินสันป่าตอง เขาพลอง ชุดดินหุบกระพง และชุดดิน ยางตลาด ชุมพวง ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกพืชไร่ต่าง ๆ เช่น มันสำปะหลัง อ้อย ปอ ข้าวโพด และถั่ว บางแห่งมี สภาพเป็นป่าละเมาะ หรือทุ่งหญ้าธรรมชาติ

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : เนื้อดินเป็นทรายจัด น้ำซึมผ่านชั้นดินได้เร็วมาก ดินอุ้มน้ำต่ำ ระดับน้ำใต้ดินต่ำมาก ดินมีการกัดกร่อนในบริเวณที่มีความลาดชันสูง ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : มีความเหมาะสมในการปลูกพืชไร่ และไม้ผล ค่อนข้าง ไม่เหมาะสมที่จะนำมาปลูกพืชผัก และไม่เหมาะสมที่จะใช้ในการทำนา เนื่องจากเนื้อดินค่อนข้างเป็นทรายและ สภาพพื้นที่ไม่อำนวย แต่สามารถใช้ประโยชน์ในการปลูกไม้โตเร็วและปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ได้ดี

กลุ่มชุดดินที่ ๔๖ ลักษณะโดยทั่วไป : ส่วนใหญ่เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวปนกรวด หรือปนลูกรัง ดินสีน้ำตาลหรือสีเหลืองหรือแดง พบบริเวณที่ดินมีลักษณะเป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงลูกคลื่น ลอนชัน มีความลาดชันประมาณ ๕ – ๒๐% เป็นดินตื้นมาก มีการระบายน้ำดี ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๕ เมตร ตลอดปี มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่า pH ๔.๕ - ๗.๐ ได้แก่ ชุดดินเชียงคาน ภูสะนา กบินทร์บุรี สุรินทร์ โป่งตอง ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกพืชไร่บางชนิด เช่น มันสำปะหลัง อ้อย และปอ บางแห่งเป็นทุ่งหญ้า ธรรมชาติ และป่าละเมาะ หรือมีการปลูกป่าทดแทน

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ดินมีลูกรังตลอด และชั้นหินพื้นอยู่ตื้นมากการซาบซึมของน้ำ ปานกลางถึงค่อนข้างเร็ว ดินมีการอุ้มน้ำปานกลางถึงต่ำ มีการกัดกร่อนของดินที่มีความลาดชันสูงความอุดมสมบูรณ์ ของดินต่ำ

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : มีศักยภาพไม่ค่อยเหมาะสมและไม่เหมาะสมที่จะใช้ ในการปลูกพืชไร่ พืชผัก และไม้ผล เนื่องจากเป็นดินตื้นถึงตื้นมาก เนื้อดินมีกรวดลูกรังปนไม่ต่ำกว่า ๓๕ เปอร์เซ็นต์ โดยปริมาตร ไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการทำนา เนื่องจากสภาพพื้นที่สูงและดินเก็บกักน้ำไม่ค่อยอยู่ อย่างไรก็ตาม มีศักยภาพพอที่จะใช้ปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์หรือพัฒนาเป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ได้ ถ้าในกรณีที่จะใช้ปลูกพืชไร่ ควรเลือก พืชไร่ที่มีรากตื้นและหน้าดินควรจะหนาไม่ต่ำกว่า ๑๕ ซม.

กลุ่มชุดดินที่ ๔๗ ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินร่วน ที่มีเศษหิน ปะปนมาก และพบชั้นหิน พื้นลึก ๕๐ – ๘๐ ซม. ดินมีสีน้ำตาล สีน้ำตาลปนแดง เกิดจากการสลายตัวผุพัง ของหินเนื้อละเอียด มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเนินเขา มีความลาดชันประมาณ ๒ – ๒๐% เป็นดินตื้น มีการระบายน้ำดี ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๓ เมตรตลอดปี มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่าถึงปานกลาง pH ๕.๐ - ๗.๕ ส่วนใหญ่เป็นป่าเบญจพรรณและป่าเต็งรัง บางแห่งทำไร่เลื่อนลอย หรือปลูกป่าทดแทน ได้แก่ ชุดดินลี่ มวกเหล็ก นครสวรรค์ ท่าลี่ สบปราบ และไพศาลี หินซ้อน โคกปรืด โป่งน้ำร้อนนางว ปัจจุบันบริเวณ ดังกล่าวเป็นป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง หรือป่าละเมาะ บางแห่งใช้ทำไร่เลื่อนลอย หรือปลูกป่าทดแทน

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ดินตื้นมากมีชั้นหินผุ และหินพื้น น้ำซึมผ่านชั้นดิน ได้ปานกลางถึงค่อนข้างเร็ว มีการอุ้มน้ำปานกลางถึงต่ำ ดินถูกกัดกร่อนได้ง่ายที่ความลาดชันสูง สภาพพื้นที่ เป็นลูกคลื่นถึงเนินเขา ระดับน้ำใต้ดินลึก

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : มีศักยภาพค่อนข้างไม่เหมาะสมและไม่เหมาะสมที่จะใช้ในการปลูกพืชทั่วไป เนื่องจากเป็นดินตื้นถึงตื้นมาก และสภาพพื้นที่มีความลาดเทสูงเป็นส่วนใหญ่

กลุ่มชุดดินที่ ๔๔ ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินบนส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนเศษหินหรือปนกรวด ก้อนกรวดขนาดใหญ่เป็นหินกลมมน ถ้าเป็นดินปนเศษหินมักพบชั้นหินพื้นตื้นกว่า ๕๐ ซม. ดินเป็นสีน้ำตาล สีน้ำตาลปนแดง สีแดงปนเหลือง พบบริเวณพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเนินเขา มีความลาดชันประมาณ ๓ - ๒๕% เป็นดินตื้นมาก มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๒ เมตร ตลอดปี pH ๕.๐ - ๗.๐ ได้แก่ ชุดดินท่ายาง แมริม นาเฉลียง พะเยา น้ำขุน ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวเป็นป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง ป่าละเมาะ และทุ่งหญ้าธรรมชาติ บางแห่งใช้ปลูกพืชไร่ หรือไม้โตเร็ว

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ดินตื้นมีก้อนกรวดมาก ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีการกัดกร่อนของดินได้ง่ายที่ความลาดชันสูง สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นถึงเนินเขา

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : มีศักยภาพไม่ค่อยเหมาะสมและไม่เหมาะสมที่จะใช้ในการปลูกพืชไร่ พืชผัก และไม้ยืนต้น เนื่องจากเป็นดินตื้นถึงตื้นมากและมีก้อนหิน หรือเศษหินที่หน้าผิวดินไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการทำนา เนื่องจากสภาพพื้นที่สูงและดินเก็บกักน้ำไม่อยู่ แต่มีศักยภาพพอที่จะใช้ปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์และปลูกไม้โตเร็วบางชนิด

กลุ่มชุดดินที่ ๕๒ ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินร่วนเหนียวที่มีก้อนปูนหรือปูนมาร์ลปะปนอยู่มากตั้งแต่ ๓๐ ซม. จากผิวดิน ดินสีดำ สีน้ำตาล หรือแดง พบบริเวณเชิงเขาหินปูนลักษณะพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาด มีความลาดชันประมาณ ๒ - ๔% เป็นดินตื้นถึงตื้นมาก ระดับน้ำใต้ดินลึกกว่า ๒ เมตร มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลางถึงสูง pH ๗.๐ - ๘.๕ ได้แก่ชุด ดินตาคลี และบึงชะงั้ง ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกพืชไร่ เช่น ฝ้าย ข้าวโพด ถั่ว และไม้ผลบางชนิด เช่น มะม่วง มะพร้าว และน้อยหน่า ถ้าในกรณีที่พบชั้นปูนมาร์ลในระดับความลึกกว่า ๒๕ ซม. บ้างนำมาใช้ปลูกพืชไร่

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : เป็นดินตื้น มีชั้นดินหรือก้อนกรวด การไถพรวนยากดินเป็นต่างปานกลางถึงต่างแก่ ถ้าพบชั้นปูนมาร์ลในระดับความลึกกว่า ๒๕ ซม. ชั้นปูนอยู่ตื้น จะมีปัญหาการไถพรวน

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : มีศักยภาพเหมาะสมในการปลูกพืชไร่และพืชหลายชนิด ถึงแม้จะเป็นดินตื้น แต่มักจะมีหน้าดินหนากว่า ๑๕ ซม. เป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์สูงและลักษณะทางกายภาพดีเป็นส่วนใหญ่ ไม่ค่อยเหมาะสมในการปลูกไม้ผลหรือไม่ยืนต้น และไม่เหมาะสมในการทำนา เพราะพบในบริเวณที่ดอน และสภาพพื้นที่ค่อนข้างสูง จึงเก็บกักน้ำที่ผิวดินไม่ค่อยอยู่ มีความเหมาะสมอย่างมากในการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์หรือพัฒนาเป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์

กลุ่มชุดดินที่ ๕๕ ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว สีดินเป็นสีน้ำตาลหรือแดง ในดินชั้นล่างระดับความลึกต่ำ ๕๐ ซม.ลงไปจะพบหินผุ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหินตะกอนเนื้อละเอียดบางแห่งมีก้อนปูนปะปนอยู่ด้วย สีดินเป็นสีน้ำตาลหรือสีแดงเกิดจากวัสดุต้นกำเนิด ดินพวกหินตะกอนเนื้อละเอียดที่มีปูนปน ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบถึงลูกคลื่นลอนลาด มีความลาดเท ๑ - ๒% มีการระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ค่าความเป็นกรดประมาณ ๖.๐ - ๗.๕ มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง ได้แก่ ชุดดินวังสะพุง ทับทวน และจตุรัส ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกพืชไร่บางชนิด เช่น ข้าวโพด มันสำปะหลัง ถั่วฝักยาว บางแห่งเป็นป่าละเมาะ หญ้าเพ็ก และไผ่

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ดินลึกปานกลาง มีชั้นที่มีก้อนปูนหรือเศษหินปะปนชั้นดินดานและชั้นหินพื้นอยู่ลึก ๑ เมตร น้ำซึมผ่านชั้นดินได้ปานกลางถึงค่อนข้างช้า การอุ้มน้ำของดินปานกลาง มีการกัดกร่อนของดินที่ความลาดชันสูง

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : มีศักยภาพเหมาะสมในการปลูกพืชไร่ พืชผัก ไม้ผลหรือไม้ยืนต้น และพัฒนาเป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ แต่ค่อนข้างเหมาะสมถึงไม่เหมาะสมในการที่จะใช้ทำนา เนื่องจากสภาพพื้นที่ไม่อำนวย คือสูงเกินไป และบางส่วนมีความลาดเทสูงสำหรับนาข้าว จึงเก็บกักน้ำไม่อยู่

กลุ่มชุดดินที่ ๕๖ ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินช่วง ๕๐ ซม. ตอนบนเป็นดินร่วน หรือดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่าง เป็นดินปนเศษหิน ดินสีน้ำตาลเหลืองหรือแดง เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกหินตะกอน เนื้อหยาบ หรือหินอัคนีเนื้อหยาบ พบบนสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดถึงเนินเขา มีความลาดชันประมาณ ๖ – ๓๕ % เป็นดินลึกปานกลาง มีการระบายน้ำดี ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๒ เมตร ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ pH ๕.๐ - ๖.๐ ได้แก่ ชุดดินลาดหญ้า และโพนงาม, ภูสะนา ปัจจุบันดินนี้ส่วนใหญ่จะนำมาใช้ปลูกพืชไร่ เช่น ข้าวโพด มันสำปะหลัง โดยทั่ว ๆ ไปแล้วจะมีปัญหาเรื่องดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และอาจเกิดการชะล้างพังทลายได้ง่าย ถ้าปลูกพืชในบริเวณที่มีความลาดชันมาก ๆ โดยได้มีการอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ดินให้น้ำซึมผ่านค่อนข้างเร็วถึงปานกลาง มีการอุ้มน้ำต่ำระดับน้ำใต้ดินลึกมาก ดินมีการกัดกร่อนได้ง่าย ที่ความลาดชันสูง ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : มีศักยภาพค่อนข้างไม่เหมาะสมถึงเหมาะสมในการปลูกพืชไร่ ขึ้นอยู่กับสภาพและความลาดเทของพื้นที่ ไม่ค่อยเหมาะสมในการปลูกพืชผักต่างๆ และไม้ผล เนื่องจากขาดแคลนน้ำในการเพาะปลูก และในดินชั้นล่างจะพบชั้นเศษหินที่เป็นวัตถุต้นกำเนิดดิน จึงไม่ค่อยเหมาะสมสำหรับไม้ผล

กลุ่มชุดดินที่ ๕๙ ลักษณะโดยทั่วไป : ดินมีการผสมของดินหลายชนิด ซึ่งเกิดจากตะกอนลำน้ำพัดพามาทับถมกัน พบบริเวณที่ราบลุ่ม หรือบริเวณพื้นที่ล่างของหุบเขา มีสภาพพื้นที่ราบเรียบ มีความลาดชันประมาณ ๐ – ๒% ดินที่พบส่วนใหญ่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ถึงเร็ว มีลักษณะและคุณสมบัติต่าง ๆ เช่น เนื้อดิน สีดิน ความลึกของดิน ปฏิกริยาดิน ตลอดจนความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับชนิดของวัตถุต้นกำเนิดดินในบริเวณนั้น ๆ ส่วนมากมีก้อนกรวดและเศษหินปะปนอยู่ในเนื้อดิน ได้แก่ ชุดดินตะกอน สีน้ำตาล การระบายน้ำเร็ว (AL-P) ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ประโยชน์ในการทำนา ส่วนในฤดูแล้งถ้ามีแหล่งน้ำนิยมใช้ปลูกพืชผักหรือพืชไร่อายุสั้น

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ดินมีการระบายน้ำเร็ว มีน้ำแช่ขังในฤดูฝน และดินแฉะเกินไปสำหรับพืช

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : มีศักยภาพเหมาะสมในการทำนาในช่วงฤดูฝน และเหมาะสมในการปลูกพืชไร่ในช่วงฤดูแล้ง เนื่องจากดินมีความชื้นพอที่จะปลูกพืชไร่ได้หลายชนิด หลังการเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว และพื้นที่บางส่วนของกลุ่มดินนี้อยู่ภายใต้ระบบชลประทานโดยเฉพาะในภาคเหนือ ส่วนการปลูกไม้ผลหรือไม้ยืนต้นนั้นไม่เหมาะสม เพราะมีน้ำท่วมขังในฤดูฝนและดินมีสภาพการระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงเร็ว

กลุ่มชุดดินที่ ๖๒ ลักษณะโดยทั่วไป : ดินนี้ประกอบด้วยพื้นที่ภูเขา ซึ่งมีความลาดชันมากกว่า ๓๕% ดินที่พบในบริเวณดังกล่าวนี้มีทั้งดินลึกและดินตื้น ลักษณะของเนื้อดินและความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติแตกต่างกันไปแล้วแต่ชนิดของหินต้นกำเนิดในบริเวณนั้น มักมีเศษหิน ก้อนหิน หรือหินพื้นผิวสเกลกระจายทั่วไป ส่วนใหญ่ยังปกคลุมด้วยป่าไม้ประเภทต่าง ๆ เช่น ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง หรือป่าดิบชื้น หลายแห่งมีการทำไร่เลื่อนลอย โดยปราศจากมาตรการในการอนุรักษ์ดินและน้ำ ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดการชะล้างพังทลายของดินจนบางแห่งเหลือแต่หินพื้นผิวได้แก่ ชุดดินที่ลาดชันเชิงซ้อน (Sc) กลุ่มชุดดินนี้ไม่ควรนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร เนื่องจากมีปัญหาหลายประการที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ ควรสงวนไว้เป็นป่าตามธรรมชาติเพื่อรักษาแหล่งต้นน้ำลำธาร

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : พื้นที่ภูเขาลาดชันมากกว่า ๓๕% มีการกัดกร่อนของดินได้ง่าย

ความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกพืช : ดินกลุ่มที่ ๖๒ มีศักยภาพไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการเพาะปลูกพืช เนื่องจากเป็นดินตื้น มีหินโผล่ที่ผิวดินเป็นส่วนใหญ่ และพื้นที่เป็นภูเขาสูงชัน มีความลาดเทเฉลี่ยเกิน ๓๕% ยากต่อการชะล้างพังทลายของดิน จึงเหมาะสมที่จะรักษาไว้เป็นพื้นที่ป่าไม้ธรรมชาติเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมและเป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธาร

สำหรับ ML เป็นพื้นที่เบ็ดเตล็ดทั่วไป ได้แก่ เหมืองแร่ และ W เป็นพื้นที่แหล่งน้ำ

ตารางที่ ๖ อธิบายลักษณะกลุ่มชุดดินของจังหวัดลำปาง

กลุ่มชุดดิน	ลักษณะเนื้อดิน	การระบายน้ำ	ความเหมาะสมต่อการปลูกพืช	ความอุดมสมบูรณ์
๕	ดินเหนียว	เลว	เหมาะต่อการทำนามากกว่าปลูกพืชไร่ ไม้ผล	ค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง
๑๕	ดินร่วนเหนียว ร่วนเหนียวปนทรายแป้ง	ค่อนข้างเลว	เหมาะต่อการทำนามากกว่าปลูกพืชไร่ ไม้ผล	ค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง
๑๖	ดินร่วนปนทรายแป้ง	เลว	เหมาะต่อการทำนามากกว่าปลูกพืชไร่ ไม้ผล	ต่ำถึงค่อนข้างต่ำ
๑๘	ดินร่วนปนทราย	ค่อนข้างเลว	เหมาะต่อการทำนามากกว่าปลูกพืชไร่ ไม้ผล	ค่อนข้างต่ำ
๒๒	ดินร่วนปนทราย หรือ ทรายปนดินร่วน	ค่อนข้างเลว	เหมาะต่อการทำนามากกว่าปลูกพืชไร่ ไม้ผล	ต่ำ
๒๘	ดินเหนียวจัดในชั้นล่างลึก	ดี	เหมาะต่อการปลูกพืชไร่ ไม้ผล	ปานกลางถึงสูง
๓๑	ดินเหนียว	ดีปานกลางถึงดี	เหมาะต่อการปลูกพืชไร่ ไม้ผล	ปานกลาง
๓๓	ดินร่วนแป้งปนทราย	ดีถึงดีปานกลาง	พืชไร่ พืชผัก ไม้ผล	ปานกลาง
๓๕	ดินร่วนปนทราย	ดี	พืชไร่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น	ต่ำ
๔๐	ดินร่วนปนทราย	ดี	พืชไร่ ไม้ผล	ต่ำ
๔๖	ดินเหนียวปนกรวดหรือปนลูกรัง ดินตื้น	ดี	ไม่เหมาะสมต่อไม้ผล เพราะเป็นดินตื้น	ต่ำ
๔๗	ดินเหนียวหรือร่วนปนเศษหินมาก ดินตื้น	ดี	ไม่เหมาะสมต่อการปลูกพืชทั่วไป ดินตื้น	ต่ำ
๔๘	ดินร่วนปนทรายปนก้อนกรวด ดินตื้น	ดี	ไม่เหมาะสมต่อการปลูกพืชไร่ พืชผัก ไม้ยืนต้น	ต่ำ
๕๒	ดินเหนียวหรือร่วนเหนียว มีก้อนปูน ดินตื้นมาก	ดี	เหมาะต่อการปลูกพืชไร่พืชผัก	ปานกลางถึงสูง

กลุ่ม ชุดดิน	ลักษณะเนื้อดิน	การระบายน้ำ	ความเหมาะสม ต่อการปลูกพืช	ความอุดมสมบูรณ์
๕๕	ดินเหนียวน้ำตาลหรือแดง มีปูนผสม	ดีถึง ดีปานกลาง	เหมาะต่อการปลูกพืชไร่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น	ปานกลาง
๕๖	ดินร่วน ร่วนปนทราย ดินตื้น	ดี	ไม่เหมาะต่อการปลูกพืชไร่	ต่ำ
๕๙	ดินผสมหลายชนิด ตะกอนลำน้ำพัดพา	ค่อนข้างเลว ถึงเลว	เหมาะต่อการทำนาในช่วง ฤดูฝน	ไม่แน่นอน
๖๒	ดินภูเขา บนพื้นที่ลาดชัน	-	ไม่เหมาะต่อการปลูกพืช ควรรักษาให้เป็นป่า	-
ML	พื้นที่เบ็ดเตล็ด ได้แก่ เหมืองแร่	-	-	-
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	-	-	-

๑.๑.๒ ลักษณะภูมิอากาศ

๑) ฤดูกาล (ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยา)

จากลักษณะพื้นที่ของจังหวัดที่เป็นแอ่งคล้ายก้นกระทะ จึงทำให้อากาศร้อนอบอ้าวเกือบตลอดปี ฤดูร้อนร้อนจัด และหนาวจัดในฤดูหนาว โดยมีอุณหภูมิสูงสุด ๔๓.๓ องศาเซลเซียส เมื่อเดือนเมษายน ๒๕๖๓ และมีอุณหภูมิต่ำสุด ๘.๕๐ องศาเซลเซียส เมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๖๓ ลักษณะภูมิอากาศ แบ่งออกได้เป็น ๓ ฤดู คือ

ฤดูร้อน เริ่มประมาณต้นเดือนมีนาคม จนถึงกลางเดือนพฤษภาคม อากาศจะร้อน อบอ้าว
ช่วงที่มีอากาศร้อนที่สุด คือ เดือนเมษายน

ฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือนพฤษภาคม

ฤดูหนาว เริ่มประมาณเดือนพฤศจิกายน จนถึงเดือนกุมภาพันธ์ อากาศจะหนาวเย็น
ช่วงที่มีอากาศหนาวจัด คือ เดือนมกราคม

๒) ปริมาณน้ำฝน ปี ๒๕๖๓

ปริมาณน้ำฝน ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓ ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ รวม ๙๕๑.๔๐ มิลลิเมตร

ตารางที่ ๗ ปริมาณน้ำฝน ปี ๒๕๖๓

เดือน	ปริมาณน้ำฝน (มม.)
มกราคม	๐.๑๐
กุมภาพันธ์	๐.๑๐
มีนาคม	๒.๖๐
เมษายน	๙๔.๕๐
พฤษภาคม	๕๓.๑๐
มิถุนายน	๑๓๔.๘๐
กรกฎาคม	๕๙.๔๐

เดือน	ปริมาณน้ำฝน (มม.)
สิงหาคม	๒๓๒.๓๐
กันยายน	๒๑๕.๗๐
ตุลาคม	๑๕๘.๔๐
พฤศจิกายน	๐.๔๐
ธันวาคม	๐.๐๐
รวม	๙๕๑.๔๐

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยา

ตารางที่ ๘ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์สูงสุด - ต่ำสุด ปี ๒๕๖๐- ๒๕๖๓

ปี พ.ศ.	อุณหภูมิ(° C)			ความชื้นสัมพัทธ์(%)		
	สูงสุด(° C)	ต่ำสุด(° C)	เฉลี่ย(° C)	สูงสุด(%)	ต่ำสุด(%)	เฉลี่ย(%)
๒๕๖๐	๔๑.๓๐	๘.๐๐	๒๖.๙๐	๙๙.๐๐	๑๖.๐๐	๗๕.๐๘
๒๕๖๑	๔๐.๓๐	๑๒.๙๐	๒๖.๗๗	๑๐๐.๐๐	๑๘.๐๐	๗๕.๒๙
๒๕๖๒	๔๓.๑๐	๘.๕๐	๒๒.๑๒	๙๙.๐๐	๑๒.๐๐	๔๘.๙๕
๒๕๖๓	๔๓.๓๐	๘.๕๐	๒๘.๔๐	๙๙.๐๐	๑๐.๐๐	๖๓.๐๔

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยา

๑.๑.๓ แหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ คลอง บึง (ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัด/ทส.)

จังหวัดลำปาง มีแม่น้ำวังไหลผ่าน อำเภอวังเหนือ อำเภอแจ้ห่ม อำเภอเมืองลำปาง อำเภอกะคา อำเภอสบปราบ อำเภอเถิน อำเภอแม่พริก นอกจากนี้ยังมีห้วย ลำธาร คลอง บึง ซึ่งสามารถนำน้ำไปใช้เพื่อการเกษตรได้ในฤดูแล้งเป็นจำนวนมาก รายละเอียดดังตารางข้อมูลแหล่งน้ำธรรมชาติจังหวัดลำปาง

ตารางที่ ๙ แหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ คลอง บึง

อำเภอ	แม่น้ำ ห้วย ลำธาร คลอง		หนอง บึง		
	(สาย)		(แห่ง)		
	รวม	ใช้ได้ในฤดูแล้ง	รวม	พื้นที่เก็บน้ำ (ไร่)	ใช้ได้ในฤดูแล้ง
เมืองลำปาง	๗๐	๓๔	๒๓	๒๒๖.๖๗	๘
แม่เมาะ	๑๗	๙	๖	๑๒	๖
กะคา	๒๙	๕	๑๗	๑๕๗.๑๙	๒
เสริมงาม	๕๒	๒๑	๖	๗	๓
งาว	๕๔	๒๙	-	-	-

อำเภอ	แม่น้ำ ห้วย ลำธาร คลอง		หนอง บึง		
	(สาย)		(แห่ง)		
	รวม	ใช้ได้ในฤดูแล้ง	รวม	พื้นที่เก็บน้ำ (ไร่)	ใช้ได้ในฤดูแล้ง
แจ้ห่ม	๓๙	๑๗	๑๑	๑๕๔	๘
วังเหนือ	๒๓	๔	-	-	-
เถิน	๒๕	๖	-	-	-
แม่พริก	๔๒	๑๓	๓๓	๑,๒๓๑.๐๐	๑๗
แม่ทะ	๘	๔	-	-	-
สบปราบ	๑๔	๗	-	-	-
ห้างฉัตร	๒๖	๙	๑๐	๗๘	๖
เมืองปาน	๖๐	๒๑	๒	๓๕	๑
รวม	๔๕๙	๑๗๙	๑๐๘	๑,๙๐๐.๘๙	๕๑

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค ๑ ลำปาง

๑.๑.๔ ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ เช่น ป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ

จังหวัดลำปางมีทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย ทั้งทรัพยากรป่าไม้และทรัพยากรแร่ธาตุ ทรัพยากรป่าไม้ จังหวัดลำปางมีเนื้อที่ป่าไม้ ๕,๕๑๓,๖๕๖.๘๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๖๔ ของพื้นที่จังหวัด มีป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน ๓๓ ป่า อุทยานแห่งชาติ ๗ แห่ง วนอุทยานแห่งชาติ ๑ แห่ง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ๑ แห่ง ตามรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ ๑๐ ป่าสงวนแห่งชาติ

ลำดับที่	ชื่อ	อำเภอ	เนื้อที่ (ไร่)	กฎกระทรวง ฉบับที่/พ.ศ.
๑.	ป่าแม่ป๋าย	แจ้ห่ม	๒๖,๘๗๕.๐๐	๒๖/๒๕๐๑
๒.	ป่าแม่ต๋ัง	แม่พริก	๕๖.๒๕	๙๔/๒๕๐๕
๓.	ป่าแม่จาง	เมือง - แม่ทะ	๑๐๖,๙๖๘.๗๕	๑๐๒/๒๕๐๕
๔.	ป่าแม่สะเลียม	เกาะคา - สบปราบ	๔๐,๖๒๕.๐๐	๑๐๔/๒๕๐๕
๕.	ป่าแม่เลิม - ป่าแม่ปะ	เถิน	๑๔๒,๖๒๕.๐๐	๒๐๙/๒๕๐๗
๖.	ป่าแม่ทรายคำ	แจ้ห่ม - เมือง	๑๔๐,๖๒๕.๐๐	๗๙/๒๕๐๘
๗.	ป่าแม่เกาะ	แม่เกาะ - เมือง	๑๘๑,๙๑๓.๐๐	๒ พ.ย.๒๕๕๐
๘.	ป่าดอยขุนตาล	ห้างฉัตร- เมือง	๑๒๐,๓๕๐.๐๐	๓๕๙/๒๕๑๑
๙.	ป่าแม่พริก	แม่พริก	๒๐๓,๑๓๐.๐๐	๔๖๖/๒๕๑๕
๑๐.	ป่าแม่จาง (ตอนขุน)	แม่เกาะ	๒๑๕,๐๐๐.๐๐	๔๙๙/๒๕๑๕
๑๑.	ป่าแม่จาวฝั่งซ้าย	งาว	๒๙๔,๐๐๐.๐๐	๕๑๘/๒๕๑๕

ลำดับที่	ชื่อ	อำเภอ	เนื้อที่ (ไร่)	กฎกระทรวง ฉบับที่/พ.ศ.
๑๒.	ป่าแม่แจ้ฟ้า	แจ้ห่ม	๑๖๘,๕๒๑.๐๐	๕๕๒/๒๕๑๖
๑๓.	ป่าแม่สุก-ป่าแม่สอย	แจ้ห่ม-เมืองปาน	๓๙๕,๐๐๐.๐๐	๕๖๐/๒๕๑๖
๑๔.	ป่าแม่จางใต้ฝั่งซ้าย	เกาะคา -แม่ทะ	๑๒๒,๔๐๐.๐๐	๖๑๐/๒๕๑๖
๑๕.	ป่าแม่ไฮ	เกาะคา -แม่ทะ - สบปราบ	๕๓,๑๒๕.๐๐	๖๒๐/๒๕๑๖
๑๖.	ป่าแม่ยาง-ป่าแม่อาจ	เมือง	๒๖๒,๕๐๐.๐๐	๖๙๒/๒๕๑๗
๑๗.	ป่าแม่งาวฝั่งขวา	งาว -แม่เมะ	๑๐๔,๑๘๗.๐๐	๗๒๒/๒๕๑๘
๑๘.	ป่าแม่เรียง	เสริมงาม -เกาะคา	๒๓๕,๔๙๔.๐๐	๗๓๙/๒๕๑๘
๑๙.	ป่าแม่จางฝั่งซ้าย	แม่ทะ	๖๗,๓๑๒.๐๐	๗๔๗/๒๕๑๘
๒๐.	ป่าแม่ตำ-ป่าแม่มาย	เมือง - แจ้ห่ม	๒๔๒,๐๐๐.๐๐	๗๖๗/๒๕๑๘
๒๑.	ป่าแม่เสริม	เสริมงาม- เกาะคา	๒๑๓,๒๕๐.๐๐	๗๗๒/๒๕๑๘
๒๒.	ป่าแม่วะ	แม่พริก- เกิน	๙๖,๘๗๕.๐๐	๗๙๙/๒๕๒๑
๒๓.	ป่าแม่โป่ง	งาว	๒๕๐,๓๐๖.๐๐	๘๖๖/๒๕๒๒
๒๔.	ป่าขุนวังแปลงที่ ๑	วังเหนือ- แจ้ห่ม	๑๖๔,๒๓๔.๐๐	๙๓๕/๒๕๒๔
๒๕.	ป่าแม่ต๋อยฝั่งขวา	เมือง -เมืองปาน	๗๖,๐๐๐.๐๐	๙๕๔/๒๕๒๔
๒๖.	ป่าแม่ยาว	ห้างฉัตร -เกาะคา	๘๔,๘๑๒.๐๐	๙๗๓/๒๕๒๕
๒๗.	ป่าแม่ปราบ	สบปราบ - เกิน	๘๔,๘๔๓.๐๐	๑,๐๕๓/๒๕๒๗
๒๘.	ป่าแม่อาบ	เกิน	๑๖๘,๗๕๐.๐๐	๑,๐๖๖/๒๕๒๗
๒๙.	ป่าขุนวังแปลงที่ ๒	วังเหนือ	๑๙๑,๕๓๘.๐๐	๑,๐๗๘/๒๕๒๗
๓๐.	ป่าแม่ทาน	สบปราบ-เกาะคา-แม่ทะ	๑๐๘,๑๒๕.๐๐	๑,๐๘๐/๒๕๒๗
๓๑.	ป่าแม่มอก	เกิน	๔๘๖,๐๙๔.๐๐	๑,๑๐๔/๒๕๒๘
๓๒.	ป่าขุนวังแปลงที่ ๓	วังเหนือ	๑๗๙,๓๙๕.๐๐	๑,๑๑๐/๒๕๒๘
๓๓.	ป่าแม่ต๋อยฝั่งซ้าย	เมือง - เมืองปาน - แจ้ห่ม	๗๕,๕๖๐.๐๐	๑,๑๘๙/๒๕๒๙
รวม			๕,๓๐๒,๔๗๔.๐๐	

ตารางที่ ๑๑ อุทยานแห่งชาติ

ที่	อุทยานแห่งชาติ	ที่ตั้ง	เนื้อที่ทั้งหมด (ไร่)	เนื้อที่อยู่ใน จ.ลำปาง (ไร่)
๑	แจ้ห่ม	อ.เมืองปาน จ.ลำปาง	๔๘๐,๐๐๐	๔๘๐,๐๐๐
๒	ขุนตาล	อ.ห้างฉัตร จ.ลำปาง - จ.ลำพูน	๑๕๙,๕๕๖.๒๕	๑๒๐,๓๕๐
๓	เวียงโกศัย	จ.แพร่, อ.เกิน - สบปราบ - แม่ทะ	๒๕๖,๒๕๐.๐๐	๑๖๗,๙๑๒
๔	แม่ยม	จ.แพร่, อ.งาว	๒๘๔,๒๑๘.๗๕	๗,๖๗๕
๕	ดอยหลวง	จ.เชียงราย, อ.วังเหนือ	๗๓๑,๒๕๐.๐๐	๑๘๗,๒๗๘

ที่	อุทยานแห่งชาติ	ที่ตั้ง	เนื้อที่ทั้งหมด (ไร่)	เนื้อที่อยู่ใน จ.ลำปาง (ไร่)
๖	แม่วะ	จ.ตาก, อ.เถิน - แม่พริก	๓๖๔,๑๗๓.๐๐	๒๖๔,๑๗๓
๗	ถ้ำผาไท	อ.งาว - แจ้ห่ม - แม่เมาะ	๗๕๘,๗๕๐.๐๐	๗๕๘,๗๕๐
	รวม		๓,๐๓๔,๑๘๘	๑,๙๘๖,๑๓๘

ตารางที่ ๑๒ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

ที่	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	ที่ตั้ง	เนื้อที่ทั้งหมด (ไร่)	เนื้อที่อยู่ใน จ.ลำปาง (ไร่)
๑	ดอยผาเมือง	จ.ลำพูน - อ.ห้างฉัตร	๓๖๔,๔๔๙	๘๖,๙๘๔

ตารางที่ ๑๓ สวนอุทยานแห่งชาติ

ที่	วนอุทยานแห่งชาติ	ที่ตั้ง	เนื้อที่ทั้งหมด (ไร่)	เนื้อที่อยู่ใน จ.ลำปาง (ไร่)
๑	ม่อนพระยาแช่	ท้องที่ ต.พิชัย อ.เมืองลำปาง	๑๘,๕๗๙-๐-๐๐	๑๘,๕๗๙-๐-๐๐

ที่มา : สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๓ ลำปาง และสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๓ (สาขาลำปาง)

๑.๒ ข้อมูลด้านการปกครองของจังหวัด

๑.๒.๑ การแบ่งเขตการปกครอง

จังหวัดลำปางแบ่งออกเป็น ๑๓ อำเภอ ๑๐๐ ตำบล ๙๓๔ หมู่บ้าน ๑๐๗ ชุมชน (เฉพาะชุมชนในเขตเทศบาลนครลำปาง ๔๒ ชุมชน และเทศบาลเมืองเขลางค์นคร ๖๓ ชุมชน) ๑ องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๔๒ เทศบาล ๕๙ องค์การบริหารส่วนตำบล

ตารางที่ ๑๔ การแบ่งเขตการปกครองของจังหวัดลำปาง

อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	ร้อยละ	ที่ว่าการ อำเภอห่างจาก ศาลากลาง จังหวัด (กม.)	จำนวน				
				ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาล	อบต.	ชุมชน
๑.เมืองลำปาง	๑,๐๗๐	๘.๗๕	-	๑๙	๑๔๔	๕	๑๐	๑๐๗
๒.แม่เมาะ	๙๔๐	๗.๖๙	๒๒	๕	๔๔	๑	๔	-
๓.เกาะคา	๕๕๑	๔.๕๑	๑๖	๙	๗๘	๘	๒	-
๔.เสริมงาม	๗๓๘	๖.๐๔	๔๑	๔	๔๒	๓	๒	-
๕.งาว	๑,๗๕๗	๑๔.๓๗	๘๗	๑๐	๘๕	๒	๘	-
๖.แจ้ห่ม	๑,๐๒๓	๘.๓๗	๕๘	๗	๖๖	๓	๕	-

อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	ร้อยละ	ที่ว่าการ อำเภอห่างจาก ศาลากลาง จังหวัด (กม.)	จำนวน				
				ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาล	อบต.	ชุมชน
๗.วังเหนือ	๙๒๑	๗.๕๓	๑๑๑	๘	๘๐	๒	๗	-
๘.เถิน	๑,๖๗๐	๑๓.๖๖	๙๔	๘	๙๕	๔	๔	-
๙.แม่พริก	๖๔๖	๕.๒๘	๑๑๗	๔	๓๐	๓	๑	-
๑๐.แม่ทะ	๗๘๔	๖.๔๑	๒๔	๑๐	๙๕	๕	๕	-
๑๑.สบปราบ	๔๙๘	๔.๐๗	๕๗	๔	๔๖	๑	๔	-
๑๒.ห้างฉัตร	๔๕๓	๓.๗๐	๒๓	๗	๗๓	๔	๓	-
๑๓.เมืองปาน	๑,๑๗๖	๙.๖๒	๖๓	๕	๕๖	๑	๔	-
รวม	๑๒,๒๒๗	๑๐๐	-	๑๐๐	๙๓๔	๔๒	๕๙	๑๐๗

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดลำปาง

๑.๒.๒ ข้อมูลประชากร

จังหวัดลำปางมีประชากรทั้งสิ้น ๗๒๖,๗๐๑ คน จำแนกเป็น เพศชาย ๓๕๔,๑๕๘ คน และ เพศหญิง ๓๗๒,๕๔๓ คน อำเภอที่มีประชากรมากที่สุด คือ อำเภอเมืองลำปาง รองลงมา คือ อำเภอเกาะคา อำเภอเถิน และอำเภอแม่ทะ จำนวนครัวเรือน ๒๙๗,๕๙๓ ครัวเรือน

ตารางที่ ๑๕ จำนวนประชากรของจังหวัดลำปาง

อำเภอ	จำนวนชาย (คน)	จำนวนหญิง (คน)	จำนวนรวมทั้งหมด (คน)	จำนวนครัวเรือน (ครัวเรือน)
เมืองลำปาง	๑๐๕,๗๙๔	๑๑๖,๘๒๕	๒๒๒,๖๑๙	๑๐๔,๗๐๖
แม่เมาะ	๑๙,๖๔๓	๑๙,๘๑๔	๓๙,๔๕๗	๑๗,๗๑๘
เกาะคา	๒๘,๓๔๔	๓๐,๔๔๘	๕๘,๗๙๒	๒๒,๐๕๑
เสริมงาม	๑๕,๒๐๘	๑๕,๒๒๘	๓๐,๔๓๖	๑๐,๖๖๕
งาว	๒๔,๔๒๕	๒๔,๔๘๑	๔๘,๙๐๖	๑๘,๐๙๓
แจ้ห่ม	๑๘,๙๓๑	๑๙,๕๑๑	๓๘,๔๔๒	๑๔,๘๖๕
วังเหนือ	๒๓,๗๔๑	๒๓,๘๒๘	๔๗,๕๖๙	๑๘,๔๗๑
เถิน	๒๘,๒๒๖	๒๙,๗๕๔	๕๗,๙๘๐	๒๒,๐๗๑
แม่พริก	๗,๖๕๙	๘,๑๔๗	๑๕,๘๐๖	๕,๖๗๘
แม่ทะ	๒๘,๐๔๒	๒๘,๖๒๙	๕๖,๖๗๑	๒๑,๗๙๓
สบปราบ	๑๓,๐๖๓	๑๓,๖๖๑	๒๖,๗๒๔	๘,๗๑๕
ห้างฉัตร	๒๔,๗๑๙	๒๕,๘๖๒	๕๐,๕๘๑	๒๐,๗๒๗
เมืองปาน	๑๖,๓๖๓	๑๖,๓๕๕	๓๒,๗๑๘	๑๒,๐๔๐
รวม	๓๕๔,๑๕๘	๓๗๒,๕๔๓	๗๒๖,๗๐๑	๒๙๗,๕๙๓

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดลำปาง

๑.๓ ข้อมูลด้านสังคมและวัฒนธรรม

รูปแบบทางสังคมของจังหวัดลำปางโดยภาพรวมยังคงเป็นสังคมชนบท อันมีวิถีชีวิตและการยึดถือปฏิบัติตนตามครรลองวิถีของชาวพุทธศาสนาอย่างชัดเจน โดยปรากฏให้เห็นได้จากวัฒนธรรมประเพณีที่ปฏิบัติและดำเนินอยู่ในปัจจุบัน อันสะท้อนถึงค่านิยม ความเชื่อ และแบบแผนการปฏิบัติ จากความพยายามในการร่วมอนุรักษ์คุณค่าและความงดงามในวิถีดังกล่าวของคนและเครือข่ายสังคมในปัจจุบัน อาทิ การส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นมีความตระหนักเห็นความสำคัญ รู้สึกรักหวงแหน และมีจิตสำนึกร่วมในการดูแลรักษาและพัฒนาชุมชน การสืบทอดองค์ความรู้จากปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรู้ความเข้าใจลึกซึ้งซึ่งต่อการจัดการเพื่อการพัฒนาาระบบสังคมตามความสมดุล ซึ่งพร้อมจะถ่ายทอดความรู้การปฏิบัติสู่คนรุ่นหลัง รวมถึงการขับเคลื่อนโครงการจากหน่วยงานและเครือข่ายต่างๆ ที่สอดรับ อาทิ โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมเข้าวัดทำบุญต่างๆ โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เป็นต้น

ตารางที่ ๑๖ วัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดลำปาง

งานวัฒนธรรม/ประเพณี/เทศกาล	ช่วงเวলাกำหนดจัดงาน	สถานที่จัดงาน
งานขันโตกช้าง	ทุกวันศุกร์ – เสาร์แรกของเดือนกุมภาพันธ์	ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย อ.ห้างฉัตร
งานพิธีบวงสรวงเสาหลักเมืองและสืบชะตาเมือง	เดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี	หน้าศาลากลางจังหวัดเดิม
งานเทศกาลกินปลา	ต้นเดือนมีนาคม	บริเวณตัวเมืองจังหวัดลำปาง
งานวันรถไฟพรม้าลำปาง	ต้นเดือนเมษายนของทุกปี	บริเวณสถานีรถไฟนครลำปาง
งานแห่สลุงหลวงและสงกรานต์	๑๒ - ๑๔ เมษายน ของทุกปี	รอบเมืองลำปาง
งานวันสืบประวัติ	เดือนมิถุนายน	บริเวณตัวเมืองจังหวัดลำปาง
งานเดิน-วิ่งมินิมาร์ธมาราธอนแม่เมาะ	เดือนสิงหาคม	เหมืองลิคไนต์ อ.แม่เมาะ
งานหลวงเวียงละกอน	ก่อนลอยกระทงของทุกปี	วัดพระแก้วดอนเต้าสุชาดาราม และวัดพระธาตุลำปางหลวง
งานประเพณีล่องสะเปาจากเวียงละกอน	เดือนพฤศจิกายน	วัดพระธาตุลำปางหลวง อ.เกาะคา
งานเซรามิกแฟร์	ทุกวันศุกร์แรกของเดือนธันวาคม (๑๐ วัน)	บริเวณตัวเมืองจังหวัดลำปาง
งานฤดูหนาวและของดินครลำปาง	เดือนธันวาคม	สวนสาธารณะหนองกระทิง อ.เมืองลำปาง
งานวันดอกไม้บาน	เดือนธันวาคม	สวนป่าทุ่งเกวียน อ.ห้างฉัตร

๑.๔ ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค

๑.๔.๑ การคมนาคมขนส่ง (ที่มา : ขนส่งจังหวัด)

การเดินทางสู่จังหวัดลำปาง สามารถเดินทางได้ทั้งรถยนต์ รถโดยสารประจำทาง รถไฟ และทางเครื่องบิน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) ทางรถยนต์ เดินทางจากกรุงเทพฯ ใช้ทางหลวงหมายเลข ๑ ถึงกิโลเมตรที่ ๕๒ แยกซ้ายเข้าทางหลวงหมายเลข ๓๒ ผ่านจังหวัดสิงห์บุรี ชัยนาท เข้าจังหวัดนครสวรรค์ แล้วแยกซ้ายเข้าทางหลวง หมายเลข ๑ ผ่านจังหวัดกำแพงเพชร ตาก ตรงเข้าสู่จังหวัดลำปาง รวมระยะทางทั้งสิ้น ๕๙๙ กิโลเมตรใช้เวลาเดินทางประมาณ ๗ ชั่วโมง หรือใช้เส้นทางสายใหม่จากจังหวัดพิษณุโลก เข้าอำเภอเด่นชัย จังหวัดแพร่ แล้วเดินทางเข้าสู่จังหวัดลำปาง การเดินทางรถโดยสารประจำทาง บริษัท ขนส่ง จำกัด จัดบริการรถโดยสารธรรมดาและปรับอากาศ

๒) การเดินทางโดยรถไฟ การรถไฟแห่งประเทศไทย บริการรถด่วน รถเร็ว และรถธรรมดา จากสถานีรถไฟหัวลำโพง สิ้นสุดที่สถานีรถไฟนครเชียงใหม่ ซึ่งผ่านสถานีรถไฟนครลำปางทุกวัน

๓) การเดินทางโดยเครื่องบิน ปัจจุบันจังหวัดลำปาง มีบริการเดินทางโดยเครื่องบิน จำนวน ๒ บริษัท คือ บริษัทบางกอกแอร์เวย์ (Bangkok Airway) และบริษัทสายการบินนกแอร์

๑.๔.๒ การไฟฟ้า (ที่มา : การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดลำปาง)

จังหวัดลำปาง มีจำนวนการใช้ไฟฟ้าทั้งหมด ๑๔ แห่ง ปริมาณการใช้ไฟฟ้าที่ใช้ทั้งสิ้น ๖๘๙.๓๑ ล้านกิโลวัตต์ มีปริมาณการใช้มากขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา เนื่องจากการขยายตัวธุรกิจภาคบริการ

ตารางที่ ๑๗ ข้อมูลประเภทการใช้ไฟฟ้า ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๑

หน่วย : กิโลวัตต์ : ล้านหน่วย

ประเภท	๒๕๖๑	๒๕๖๐	๒๕๕๙
๑. คริวเรือน	๒๐๓.๗๗๘	๒๐๐.๙๒๕	๒๐๑.๐๔๑
๒. ภาคบริการ	๒๒๙.๐๒๑	๒๒๘.๑๒๑	๒๔๓.๘๐๖
๓. ภาคอุตสาหกรรม	๒๕๕.๘๕๔	๒๔๙.๕๖๒	๒๔๖.๒๕๕
๔. ส่วนราชการ	๐.๑๕๑	๐.๑๗๐	๐.๑๘๔
๕. สูบน้ำเพื่อการเกษตร	๐.๖๒๗	๐.๕๑๑	๐.๕๒๔
รวม	๖๘๙.๔๓๑	๖๗๙.๒๘๙	๖๙๑.๘๑๑

ที่มา : การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดลำปาง

๑.๔.๓ ข้อมูลด้านการกักกันของจังหวัด (โปรดทำเครื่องหมาย ☒)

มีด่าน ☐ ศุลกากร ที่ตั้ง.....ประเภท.....(ด่านชายแดน ท่าเรือ ท่าอากาศยาน คนเดินเท้า อื่นๆ)

☐ ตรวจพืช ที่ตั้ง.....มีห้องปฏิบัติการตรวจเบื้องต้น ☐ ไม่มี ☐ มี ที่ตั้งสถานกักกันพืช ☐ ไม่มี ☐ มี

☐ ตรวจประมง ที่ตั้ง..... มีห้องปฏิบัติการตรวจเบื้องต้น ☐ ไม่มี ☐ มี ที่ตั้งสถานกักกันสัตว์น้ำ ☐ ไม่มี ☐ มี

☒ ปศุสัตว์ ที่ตั้ง.....มีห้องปฏิบัติการตรวจเบื้องต้น ☐ ไม่มี ☒ มี ที่ตั้งด่านกักกันสัตว์ ☐ ไม่มี ☐ มี

ที่ตั้งด่านกักกันสัตว์จังหวัดลำปาง ต.เวียงตาล อ.ห้างฉัตร จ.ลำปาง

๑.๔.๔ ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การประปา (ที่มา : การประปาส่วนภูมิภาค สาขาลำปาง)

การประปาส่วนภูมิภาค สาขาลำปาง ตั้งอยู่ที่ ๔๔๐ ถนนพหลโยธิน ตำบลหัวเวียง อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง มีเขตจำหน่ายน้ำและบริการ จำนวน ๑๓ หน่วย ประกอบด้วย อำเภอแม่เมาะ ๑ หน่วย อำเภอแจ้ห่ม ๓ หน่วย อำเภอเมืองปาน ๒ หน่วย และแม่ข่ายลำปาง ๗ หน่วย การจ่ายน้ำของการประปาส่วนภูมิภาคสาขาลำปาง ข้อมูล ณ เดือนสิงหาคม ๒๕๖๔ มีจำนวนผู้ใช้น้ำทั้งหมด ๔๔,๗๗๖ ราย กำลังผลิตที่ใช้งาน ๔๔,๙๕๐ ลบ.ม./วัน ปริมาณน้ำผลิต ๑,๑๘๐,๒๑๘ ลบ.ม./เดือน ปริมาณน้ำผลิตจ่าย ๑,๐๒๖,๔๘๔ ลบ.ม./เดือน และปริมาณน้ำจำหน่าย ๘๓๐,๓๓๔ ลบ.ม./เดือน

โทรศัพท์ จังหวัดลำปาง มีบริการโทรศัพท์ในพื้นที่ จำแนกดังนี้

ตารางที่ ๑๘ รายละเอียดการให้บริการ (ผู้เช่า) ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๓

ปี	จำนวน เลขหมาย	รายละเอียดการให้บริการ (ผู้เช่า)					
		ภาคราชการ	บ้านพัก อาศัย	ภาคธุรกิจ	ทศท.	บริการ สาธารณะ	รวม
๒๕๖๓	๗๒,๗๑๐	๑,๖๒๐	๑๙,๙๔๕	๒,๕๔๕	๒๖๕	๕๙๕	๒๔,๙๗๐
๒๕๖๒	๗๒,๗๑๐	๑,๖๔๓	๒๐,๐๑๕	๒,๕๕๗	๒๖๐	๖๕๐	๒๕,๑๒๕
๒๕๖๑	๗๒,๗๑๐	๑,๖๘๕	๒๐,๓๗๔	๒,๗๐๐	๒๙๑	๙๘๔	๒๖,๐๓๔

ที่มา : บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน)

๑.๕ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของจังหวัด

๑.๕.๑ สภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไป (ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัดลำปาง)

สภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไป

ประมาณการเศรษฐกิจจังหวัดลำปาง ปี ๒๕๖๔ ณ เดือนมิถุนายน ๒๕๖๔

สำนักงานคลังจังหวัดลำปางได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจและผู้ประกอบการธุรกิจที่สำคัญของจังหวัดตามเครื่องชี้เศรษฐกิจจังหวัดในแต่ละด้านและประมวลผลสรุปดัชนีเศรษฐกิจจังหวัดลำปางปี ๒๕๖๔ คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๒.๔ (โดยมีช่วงคาดการณ์ร้อยละ ๑.๙ ถึง ๒.๙ ต่อปี) เพิ่มขึ้นจากการประมาณการครั้งก่อนที่คาดว่าจะหดตัวร้อยละ -๔.๒ เนื่องจากคาดว่า

ด้านอุปทาน (ด้านการผลิต) ในปี ๒๕๖๔ คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๒.๑ (โดยมีช่วงคาดการณ์ร้อยละ ๑.๖ ถึง ๒.๖ ต่อปี) ปรับตัวดีขึ้นจากที่ประมาณการไว้ในครั้งก่อนที่คาดว่าจะหดตัวร้อยละ -๑.๐ จากภาคอุตสาหกรรม คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๒.๓ (โดยมีช่วงคาดการณ์ร้อยละ ๑.๘ ถึง ๒.๘ ต่อปี) จากที่ประมาณการครั้งก่อนที่คาดว่าจะหดตัวร้อยละ -๙.๘ เนื่องจากความต้องการปริมาณหินอุตสาหกรรม (หินปูน-ก่อสร้าง) เพิ่มขึ้น จากการก่อสร้างภาครัฐ ทำให้มีการขุดหินอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น โดยส่งผลให้ปริมาณการใช้ไฟฟ้าภาคอุตสาหกรรมและปริมาณการผลิตกระแสไฟฟ้าเพิ่มขึ้น ภาคบริการ คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๒.๐ (โดยมีช่วงคาดการณ์ร้อยละ ๑.๕ ถึง ๒.๕ ต่อปี) เนื่องจากสิ้นเชิงรวม จากผู้ประกอบการมีความจำเป็นเพื่อใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนในช่วงสภาวะเศรษฐกิจหดตัวอันเนื่องมาจากการได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (โควิด-๑๙)

เพื่อให้กิจการอยู่ได้ และจากรายได้จากผู้มาเยี่ยมเยือน จากการผ่อนคลายมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) ประชาชนสามารถเดินทางกลับภูมิลำเนาและเข้ามาในจังหวัดลำปางได้ รวมถึงการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานลำปาง จับมือกับผู้ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง จำนวน ๔๐ ราย รวม ๔๗ โปรโมชัน เทียว พัก ช้อป ชิว ชิม ซึ่งคาดว่าจะสามารถกระตุ้นเศรษฐกิจภายในจังหวัดให้เพิ่มขึ้นได้ และจาก ภาคเกษตรกรรม คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๑.๙ (โดยมีช่วงคาดการณ์ร้อยละ ๑.๔ ถึง ๒.๔ ต่อปี) เนื่องจากภาครัฐมีนโยบายช่วยเหลือเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ โครงการประกันรายได้เกษตรกร โครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) และโครงการสนับสนุนค่าบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพผลผลิตเกษตรกรผู้ปลูกข้าว เป็นแรงจูงใจให้เกษตรกรมีความต้องการเพาะปลูกเพิ่มมากขึ้น รวมถึงปริมาณน้ำในจังหวัดมีเพียงพอต่อการเพาะปลูก ทำให้ปริมาณข้าวเหนียวปี ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สับปะรด และมันสำปะหลัง เพิ่มขึ้น

ด้านอุปสงค์ (ด้านการใช้จ่าย) ในปี ๒๕๖๔ คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๑.๙ (โดยมีช่วงคาดการณ์ร้อยละ ๑.๔ ถึง ๒.๔ ต่อปี) ขยายตัวจากที่ประมาณการในครั้งก่อนที่คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๒.๐ โดยการใช้จ่ายภาครัฐ คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๓.๗ (โดยมีช่วงคาดการณ์ร้อยละ ๓.๒ ถึง ๔.๒ ต่อปี) ผลจากการเบิกจ่ายเงินงบประมาณและงบลงทุนของส่วนราชการเพิ่มขึ้น รวมถึงงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรเพิ่มขึ้น และมาตรการติดตามเร่งรัดการใช้จ่ายเงินงบประมาณในการก่อหนี้ผูกพันและการเบิกจ่ายเงินให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ตลอดจนมาตรการการคลังด้านการใช้จ่ายภาครัฐ ในการยกเว้นการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ สำหรับการจัดหาพัสดุในงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ส่งผลให้การจัดหาพัสดุมีความคล่องตัว รวดเร็ว เม็ดเงินจากระบบงบประมาณรายจ่ายและการใช้จ่ายภาครัฐอื่น ๆ ลงสู่ระบบเศรษฐกิจได้อย่างรวดเร็ว รวมถึงการใช้จ่ายเงินกู้ภายใต้พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) พ.ศ. ๒๕๖๔ การบริโภคภาคเอกชน คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๑.๗ (มีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ ๑.๒ ถึง ๒.๒ ต่อปี) จากยอดขายรถของบริษัทขายรถที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากผู้ประกอบการมีกลยุทธ์โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายเพื่อกระตุ้นยอดขายและมีการจัดโปรโมชั่นที่จูงใจอย่างต่อเนื่อง รวมถึงเกษตรกรมีรายได้จากการเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตรจึงพอมีกำลังซื้อรถยนต์ และภาษีมูลค่าเพิ่มหมวดขายส่งขายปลีก เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) ภาครัฐได้มีมาตรการและโครงการต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือประชาชนและผู้ประกอบการ ให้มีสภาพคล่องและมีเงินหมุนเวียนในการประกอบธุรกิจ ได้แก่ โครงการคนละครึ่ง โครงการเพิ่มกำลังซื้อให้ผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ โครงการเราเที่ยวด้วยกัน โครงการเราชนะและโครงการ ม.๓๓เรารักกัน ปริมาณการใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนที่เพิ่มขึ้น จากการที่จังหวัดขอความร่วมมือให้ประชาชนอยู่บ้าน และส่วนราชการ หน่วยงานต่าง ๆ มีมาตรการกำหนดให้มีการทำงานที่บ้าน (Work From Home) เพื่อควบคุมและลดความเสี่ยงการแพร่ระบาดของสถานการณ์เชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) การลงทุนภาคเอกชน คาดว่าจะหดตัวร้อยละ -๐.๓ (มีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -๐.๘ ถึง ๐.๒ ต่อปี) ปรับตัวจากที่คาดว่าจะหดตัวร้อยละ -๑.๔ จากปีก่อน จากสินเชื่อเพื่อการลงทุน เนื่องจากธุรกิจรายใหญ่บางรายยังมีการลงทุนเพื่อรองรับคำสั่งซื้อในอนาคตและปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙)

ด้านเสถียรภาพทางเศรษฐกิจภายในจังหวัด

ด้านรายได้เกษตรกรในปี ๒๕๖๔ คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๓.๑ (โดยมีช่วงคาดการณ์ร้อยละ ๒.๖ ถึง ๓.๖ ต่อปี) เป็นผลมาจากปริมาณผลผลิตทางการเกษตร ที่เพิ่มขึ้น ความต้องการของตลาดสูงขึ้น และผลผลิตมีคุณภาพมากขึ้น ทำให้ราคาสินค้าปรับตัวสูงขึ้นตาม รายได้เกษตรกรจึงเพิ่มขึ้น อัตราเงินเฟ้อทั่วไปในปี ๒๕๖๔ คาดว่าจะอยู่ที่ร้อยละ ๑.๑ ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ร้อยละ ๐.๖ ถึง ๑.๖ ต่อปี) จากที่ประมาณการไว้ในครั้งก่อนที่คาดว่าขยายตัวร้อยละ ๐.๘ ตามทิศทางการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทย รวมทั้งการปรับตัวของราคาสินค้าสูงขึ้น ตามราคาน้ำมันที่เพิ่มขึ้น และจากมาตรการช่วยเหลือของภาครัฐในการลดค่ากระแสไฟฟ้าและน้ำประปา ส่วนการจ้างงาน คาดว่าจะหดตัวร้อยละ -๐.๓ (โดยมีช่วงคาดการณ์ร้อยละ -๐.๘ ถึง ๐.๒ ต่อปี) หรือประมาณ ๔๒๑,๔๕๒ คน โดยเป็นไปตามภาวะเศรษฐกิจ และผลกระทบจากการระบาดของไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) ที่มีความต้องการแรงงานลดลง ทั้งด้านภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ

รายงานภาวะเศรษฐกิจการคลังจังหวัดลำปาง

เศรษฐกิจจังหวัดลำปางในเดือนมิถุนายน ๒๕๖๔ ขยายตัว เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันกับปีก่อน จากปัจจัยด้านอุปทาน ขยายตัว ตามเครื่องชี้ผลผลิตภาคเกษตรกรรม ผลผลิตภาคอุตสาหกรรม และผลผลิตภาคบริการ ปัจจัยด้านอุปสงค์ ขยายตัว ตามเครื่องชี้การลงทุนภาคเอกชน การบริโภคภาคเอกชน และการใช้จ่ายภาครัฐด้านเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของจังหวัดลำปาง ขยายตัว จากอัตราเงินเฟ้อ ขณะที่ด้านการจ้างงาน หดตัว

เศรษฐกิจด้านอุปทาน (การผลิต) พบว่า ขยายตัว เมื่อเทียบจากช่วงเดือนเดียวกันกับปีก่อน สะท้อนจากดัชนี ภาคเกษตรกรรม ขยายตัว ร้อยละ ๘๖.๖ เมื่อเทียบจากช่วงเดือนเดียวกันกับปีก่อน ขยายตัว ในอัตราที่เพิ่มขึ้นจากเดือนก่อนที่ขยายตัว ร้อยละ ๕.๓ ตามการเพิ่มขึ้นของปริมาณผลผลิตมันสำปะหลัง และสับปะรด เนื่องจากเกษตรกร เริ่มมีการเก็บเกี่ยวผลผลิตมันสำปะหลัง และสับปะรด ออกจำหน่ายมากขึ้นกว่าเดือนก่อน ประกอบกับภาครัฐมีโครงการประกันรายได้เกษตรกรฤดูกาลเพาะปลูกปี ๒๕๖๓/๒๕๖๔ เป็นแรงจูงใจให้เกษตรกรมีความต้องการเพาะปลูกเพิ่มมากขึ้น ผลผลิตด้านปศุสัตว์จำนวนกระบือ และไก่มีปริมาณเพิ่มขึ้น เนื่องจากผลผลิตที่ออกสู่ตลาดสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค ภาคอุตสาหกรรม ขยายตัว ร้อยละ ๕๙.๘ เมื่อเทียบจากช่วงเดือนเดียวกันกับปีก่อน ขยายตัวในอัตราที่เพิ่มขึ้นจากเดือนก่อน ที่ขยายตัว ร้อยละ ๕๙.๕ เนื่องจากแนวโน้มของปริมาณหินอุตสาหกรรม (หินปูน- ก่อสร้าง) ใช้สำหรับก่อสร้างอาคาร ถนน ซีเมนต์ และความต้องการใช้โรงไฟฟ้าเพิ่มขึ้น ประกอบกับจังหวัดใกล้เคียงมีความต้องการหินอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น เนื่องจากจังหวัดลำปางได้ประกาศเป็นแหล่งแร่อุตสาหกรรม ในขณะที่จังหวัดใกล้เคียงอยู่ในระหว่างการขอต่ออายุการอนุญาตประทานบัตรในเขตพื้นที่ป่า ต้องใช้เวลาและผ่านขั้นตอนมากมาย ทำให้ผู้ประกอบการจังหวัดใกล้เคียงไม่สามารถผลิตหินอุตสาหกรรม (หินปูน- ก่อสร้าง) ได้ รวมถึง ภาษีมูลค่าเพิ่มหมวดอุตสาหกรรม ที่ขยายตัวภาคบริการ ขยายตัว ร้อยละ ๑.๖ เมื่อเทียบกับช่วงเดือนเดียวกันกับปีก่อน ขยายตัวในอัตราที่ลดลง จากเดือนก่อนที่ขยายตัว ร้อยละ ๗.๙ ผลจากการระบาดของไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) ขยายวงกว้าง ทำให้ความเชื่อมั่นในการเดินทางท่องเที่ยวลดลง ประกอบกับการใช้มาตรการควบคุมที่เข้มข้นขึ้น สะท้อนจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในจังหวัด จำนวนผู้เข้าพัก และรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนปรับลดลง ส่วนจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติยังหดตัวสูง จากมาตรการจำกัดการเดินทางระหว่างประเทศที่ยังมีอยู่ อย่างไรก็ตาม ยอดขายสินค้าของห้างสรรพสินค้าในจังหวัด และสินค้าโดยรวมยังขยายตัวจากสินค้าอุปโภคบริโภค ขณะที่สินค้าเพื่อธุรกิจชะลอตัวลงจากสินค้าเสริมสภาพคล่อง และมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ เนื่องจากธนาคารระมัดระวังการปล่อยสินเชื่อมากขึ้น

เศรษฐกิจด้านอุปสงค์ (การใช้จ่าย) พบว่า ขยายตัว สะท้อนจาก การบริโภคภาคเอกชน ขยายตัว ร้อยละ ๔.๐ เมื่อเทียบกับช่วงเดือนเดียวกันกับปีก่อน ขยายตัวในอัตราที่ลดลงจากเดือนก่อนที่ขยายตัว ร้อยละ ๓๗.๓ เป็นผลจากการลดลงของยอดขายของบริษัทขายรถ จำนวนรถจักรยานยนต์ที่จดทะเบียนใหม่ การซื้อรถกระบะเชิงพาณิชย์ยังเพิ่มขึ้น ตามความต้องการของลูกค้ากลุ่มเกษตรและขนส่ง ประกอบกับการ จัดกิจกรรมส่งเสริมการขายเพื่อกระตุ้นยอดขาย ภาษีมูลค่าเพิ่มหมวดขายส่งขายปลีก หดตัว ตามการระบาดของไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) ระลอกสามส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นและกำลังซื้อ แม้จะมีเม็ดเงินจาก มาตรการกระตุ้นการบริโภคของภาครัฐมาช่วยไว้บางส่วน แต่ก็ส่งผลให้การใช้จ่ายในหมวดบริการปรับลดลง หมวด สินค้าในชีวิตประจำวันทรงตัวการลงทุนภาคเอกชน ขยายตัว ร้อยละ ๓.๓ เมื่อเทียบกับช่วงเดือนเดียวกันกับปี ก่อน ขยายตัวในอัตราที่ลดลงจากเดือนก่อนที่ขยายตัว ร้อยละ ๑๑.๐ สินเชื่อเพื่อการลงทุนชะลอตัวลงจากสินเชื่อ เสริมสภาพคล่อง และมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ เนื่องจากธนาคารระมัดระวังการปล่อยสินเชื่อมากขึ้น แต่ภาพรวม ธุรกิจส่วนใหญ่ยังคงชะลอการลงทุน ส่วนด้านการลงทุนเพื่อการผลิตจำนวนรถยนต์บรรทุกจดทะเบียนใหม่ ยังขยายตัวได้ โดยเฉพาะในกลุ่มธุรกิจขนส่งสินค้า และสินค้าเกษตร แต่ส่วนหนึ่งเป็นผลจากฐานต่ำในปีก่อน การใช้จ่ายภาครัฐ ขยายตัว ร้อยละ ๑.๘ เมื่อเทียบกับช่วงเดือนเดียวกันกับปีก่อน ตามการเพิ่มขึ้นของการเบิกจ่าย งบประมาณรายจ่ายประจำที่ขยายตัว ร้อยละ ๓.๙ เป็นผลจากมาตรการเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่าย ลงทุน และรายจ่ายประจำ โดยส่วนราชการที่มีการเบิกจ่ายรายจ่ายประจำ มากที่สุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลลำปาง และศูนย์อนามัยกลุ่มชาติพันธุ์ชายขอบและแรงงาน

ด้านรายได้เกษตรกรพบว่า ขยายตัว ร้อยละ ๘๓.๐ เมื่อเทียบกับช่วงเดือนเดียวกันกับปีก่อน เป็นผลมาจากปริมาณผลผลิตภาคเกษตรกรรมขยายตัว ร้อยละ ๘๖.๖

ด้านการเงิน พิจารณาจาก ปริมาณเงินฝากรวม ขยายตัว ร้อยละ ๖.๘ เมื่อเทียบกับช่วงเดือน เดียวกันกับปีก่อน ขยายตัวในอัตราที่ลดลงจากเดือนก่อนที่ขยายตัวร้อยละ ๑๐.๑ เป็นผลจากของสถาบันการเงิน ทั้งธนาคารพาณิชย์ และสถาบันการเงินเฉพาะกิจขยายตัวชะลอลง แต่ยังคงอยู่ในระดับสูงตามความต้องการรักษา สภาพคล่องของผู้ฝาก ส่วนด้าน ปริมาณสินเชื่อรวม ขยายตัว ร้อยละ ๔.๖ เมื่อเทียบกับช่วงเดือนเดียวกันกับ ปีก่อน ขยายตัวในอัตราที่ลดลงจากเดือนก่อนที่ขยายตัวร้อยละ ๕.๕ โดยสินเชื่อสถาบันการเงินเฉพาะกิจขยายตัว จากสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย ส่วนสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ขยายตัวจากสินเชื่ออุปโภคบริโภค ขณะที่สินเชื่อ เพื่อธุรกิจหดตัวจากสินเชื่อเสริมสภาพคล่องและมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ เนื่องจากธนาคารระมัดระวังการปล่อย สินเชื่อมากขึ้น

เสถียรภาพเศรษฐกิจ อัตราเงินเฟ้อทั่วไป เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๐.๒ เมื่อเทียบกับช่วงเดือนเดียวกัน กับปีก่อน ขยายตัวในอัตราที่ชะลอตัวลงจากเดือนก่อน เป็นการสูงขึ้นในอัตราที่ชะลอตัวลงจากเดือนก่อนหน้า โดยมี ปัจจัยสำคัญจากราคาน้ำมันเชื้อเพลิงที่สูงขึ้นในอัตราที่น้อยลง ประกอบกับผลจากมาตรการช่วยเหลือประชาชน ในเรื่องค่ากระแสไฟฟ้าและค่าน้ำประปาที่ยังมีผลในเดือนนี้ และสินค้ากลุ่มอาหารสดหลายชนิดมีการปรับราคา ลดลง อาทิ ข้าวสารเจ้า ข้าวสารเหนียว และผักสด อย่างไรก็ตามมีสินค้าสำคัญที่ราคาปรับตัวสูงขึ้น อาทิ ไข่ไก่และ เนื้อสุกร จากมาตรการปลดแม่พันธุ์ไก่ส่งผลให้ปริมาณไข่ไก่ลดลงและการเกิดโรคระบาดในสุกร ขณะที่สินค้าและ บริการอื่น ๆ ราคาเคลื่อนไหวสอดคล้องกับสถานการณ์และความต้องการในการบริโภคของประชาชน สำหรับการจ้างงาน หดตัว ร้อยละ -๑.๓ เมื่อเทียบกับช่วงเดือนเดียวกันกับปีก่อนเนื่องจากการจ้างงานยังคงเปราะบาง สะท้อนจากจำนวนผู้ประกันตนมาตรา ๓๓ ปรับลดลงต่อเนื่อง และอยู่ในระดับต่ำกว่าช่วงก่อนการระบาดของไวรัส โควิด-๑๙ (โควิด-๑๙)

สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจการเกษตร

สถานการณ์น้ำปี ๒๕๖๓ ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๙๑๓.๕๔ มิลลิเมตร มีจำนวนวันที่ฝนตก ๑๕๗ วัน พื้นที่เพาะปลูกเปรียบเทียบระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๒ กับ ๒๕๖๓ ข้าวนาปี ลดลงร้อยละ ๐.๔๖ ข้าวนาปรัง ลดลงร้อยละ ๕๓.๓๔ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑.๓๑ มันสำปะหลัง เพิ่มขึ้นร้อยละ ๙.๔๕ สับปะรด ลดลงร้อยละ ๘.๐๗ กาแฟ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๔.๔๑ ลำไย เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕.๖๖ และกระเทียม ลดลงร้อยละ ๑๑.๑๙

ปัจจัยทางด้านการเศรษฐกิจภายในพบว่า ดัชนีราคาพืชและราคาเกษตรของจังหวัดเพิ่มขึ้น ภายนอกพบว่า IMF คาดการณ์ว่าเศรษฐกิจโลก ปี ๒๕๖๓ หดตัวร้อยละ ๔.๔ และราคาน้ำมันดีเซลจังหวัดลำปางลดลง

สาขาพืช หดตัวร้อยละ ๒.๒ เนื่องจากสถานการณ์ภัยแล้ง ฝนทิ้งช่วง ทำให้ปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อการเพาะปลูก และการเจริญเติบโตของพืช ผลผลิตที่ลดลง ได้แก่ ข้าว ร้อยละ ๒.๒๗ มันสำปะหลัง ร้อยละ ๒.๖๗ สับปะรด ร้อยละ ๒๓.๒๓ กาแฟ ร้อยละ ๑๗.๘๖ ลำไย ร้อยละ ๔.๖๙ และกระเทียม ร้อยละ ๕.๖๙ ผลผลิตที่เพิ่มขึ้นคือ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ ๑.๐๔

สาขาบริการทางการเกษตร หดตัวร้อยละ ๔.๓ เนื่องจากเกษตรกรจ้างบริการเกี่ยวนวดข้าว ลดลง จากปริมาณผลผลิตข้าวนาปีและข้าวนาปรังที่ลดลง จึงมีกิจกรรมการเตรียมดินและการเก็บเกี่ยวลดลง

สาขาปศุสัตว์ ขยายตัวร้อยละ ๕.๐ เนื่องจากการปรับระบบการเลี้ยงเข้าสู่ระบบมาตรฐานฟาร์ม การเฝ้าระวังควบคุมโรคระบาดสัตว์ และหน่วยงานภาครัฐในระดับพื้นที่ให้ความช่วยเหลือดูแล ให้คำปรึกษา แนะนำอย่างทั่วถึง ผลผลิตที่เพิ่มขึ้น ได้แก่ สุกร ร้อยละ ๐.๕ โคเนื้อ ร้อยละ ๒.๐๖ กระบือ ร้อยละ ๑.๑๑ ผลผลิตที่ลดลง คือ ไก่เนื้อ ร้อยละ ๒.๐๑

สาขาประมง ขยายตัวร้อยละ ๑๑.๔ เนื่องจากการวางแผนการเลี้ยง ประกอบกับเกษตรกรปล่อยปลาเพิ่มขึ้นในช่วงที่มีปริมาณน้ำเพียงพอต่อการเลี้ยง ผลผลิตเพิ่มขึ้นคือ ปลานิล ร้อยละ ๓๓.๐๘

สาขาป่าไม้ ขยายตัวร้อยละ ๕.๖ จากการทำไม้สักและแผนการทำไม้ปลูกป่าเพิ่มขึ้น

แนวโน้มภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี ๒๕๖๔ ขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ ๐.๑ ถึง ๑.๑ จำแนกเป็น ๕ สาขา คือ ๑) สาขาพืช ร้อยละ (- ๐.๒) ถึง ๐.๘ ๒) สาขาปศุสัตว์ ร้อยละ (- ๑.๒) ถึง (- ๐.๒) ๓) สาขาประมง (- ๓๐.๘) ถึง (- ๒๙.๘) ๔) สาขาบริการทางการเกษตร ร้อยละ (- ๐.๖) ถึง ๐.๔ และ ๕) สาขาป่าไม้ ร้อยละ (- ๑๒.๑) ถึง (- ๑๑.๑)

ปัจจัยบวก คือ สภาพอากาศเอื้ออำนวย ปริมาณน้ำที่เพียงพอ การดำเนินนโยบายด้านการเกษตร และการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมอย่างต่อเนื่อง และความต้องการสินค้าเกษตรและอาหารมีโอกาสเพิ่มขึ้น

ปัจจัยลบ คือ สภาพอากาศที่แปรปรวนและการระบาดของไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

แนวทางการขับเคลื่อน ได้แก่

- ๑) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ บริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมความเหมาะสมของพื้นที่
- ๒) พัฒนา Smart Farmer และ Young Smart Farmer
- ๓) การจัดทำระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data)
- ๔) ส่งเสริมเกษตรกรรายย่อย และสร้างภูมิคุ้มกัน
- ๕) สร้างมูลค่าเพิ่มและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร
- ๖) ขับเคลื่อนแนวคิด “ตลาดนำการผลิต และการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ด้านการเกษตร”
- ๗) ส่งเสริมแนวคิดเศรษฐกิจแบ่งปัน และเศรษฐกิจสร้างสรรค์

๑.๕.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดลำปาง (GPP) ๑๖ สาขา (ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัดลำปาง)

ตารางที่ ๑๙ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดลำปาง ปี ๒๕๖๒

รายการ		มูลค่า									
		2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560	2561	2562
ลำดับ	สาขา	2010	2011	2012r	2013r	2014r	2015r	2016r	2017r	2018r	2019p
	ภาคเกษตร	4,966	5,476	7,115	7,602	7,601	8,337	7,837	7,718	7,465	7,696
1	A เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง	4,966	5,476	7,115	7,602	7,601	8,337	7,837	7,718	7,465	7,696
	รวม	4,966	5,476	7,115	7,602	7,601	8,337	7,837	7,718	7,465	7,696
	ภาคอุตสาหกรรม										
2	B การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	14,847	15,912	13,616	13,474	13,460	12,210	13,390	13,455	13,060	12,196
3	C การผลิต	7,185	7,474	7,239	8,114	7,555	7,860	8,086	8,234	8,512	8,806
4	D ไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำ และระบบปรับอากาศ	3,589	3,648	3,840	3,925	3,974	4,149	4,081	3,971	3,728	3,597
5	E การจัดหาไฟฟ้า การจัดการ และการบำบัดน้ำเสีย ของเสีย และสิ่งปฏิกูล	118	117	129	187	163	187	204	196	183	196
	รวม	25,738	27,151	24,825	25,700	25,151	24,407	25,761	25,857	25,482	24,795
	ภาคบริการ										
6	F การก่อสร้าง	3,476	3,118	3,228	2,888	3,427	3,180	3,222	3,303	3,499	3,455
7	G การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์และจักรยานยนต์	5,281	5,212	5,533	5,849	6,315	7,338	7,732	8,119	8,506	8,688
8	H การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า	1,114	1,044	1,087	1,078	1,093	1,225	1,342	1,512	1,525	1,617
9	I ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร	268	281	349	377	375	417	440	545	619	730
10	J ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	416	451	440	394	405	450	382	511	595	767
11	K กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย	2,603	2,701	2,987	3,436	3,848	4,138	4,454	4,580	4,751	4,871
12	L กิจกรรมมอสังหาริมทรัพย์	2,348	2,359	2,291	2,575	2,371	2,214	2,804	2,897	3,032	3,230
13	M กิจกรรมทางวิชาชีพ วิทยาศาสตร์ และเทคนิค	17	18	21	28	23	30	45	36	43	39
14	N กิจกรรมการบริหารและการบริการสนับสนุน	96	124	412	432	459	190	196	246	275	264
15	O การบริหารราชการ การป้องกันประเทศ และการประกันสังคมภาคบังคับ	3,561	3,843	5,053	4,645	3,392	3,778	3,931	4,137	4,422	4,487
16	P การศึกษา	4,776	5,309	6,083	6,405	6,758	6,515	6,463	6,678	6,562	6,514
17	Q กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	1,755	1,833	2,009	2,169	2,362	2,485	2,662	2,843	3,115	3,232
18	R ศิลปะ ความบันเทิง และนันทนาการ	72	86	103	105	106	105	134	157	181	215
19	S กิจกรรมบริการด้านอื่นๆ	949	967	1,154	1,142	1,052	1,084	1,140	884	821	817
	รวม	26,731	27,344	30,751	31,524	31,986	33,149	34,947	36,447	37,947	38,926
	Gross provincial product (GPP)	57,435	59,971	62,691	64,826	64,738	65,892	68,545	70,023	70,894	71,417
	GPP Per capita (Baht)	77,329	81,049	85,048	88,280	88,498	90,424	94,779	97,291	99,230	100,711
	Population (1,000 persons)	743	740	737	734	732	729	723	720	714	709

๑.๖ ข้อมูลด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ด้านสังคม การท่องเที่ยว แรงงาน วัฒนธรรม

สถานการณ์ด้านแรงงาน

ประชากรและกำลังแรงงาน

ปี ๒๕๖๓ จังหวัดลำปางมีประชากรเฉลี่ยทั้งสิ้น ๗๒๖,๔๓๓ คน โดยสัดส่วนของประชากรเพศชายมีน้อยกว่าเพศหญิงกล่าวคือเพศชายมีจำนวน ๓๕๖,๓๘๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๐๖ ขณะที่เพศหญิงมีจำนวน ๓๗๐,๐๕๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๙๔ โดยประชากรทั้งหมดพบว่า เป็นผู้หญิงที่ไม่อยู่ในวัยทำงาน (มีอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี) มีจำนวน ๙๓,๘๗๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๙๒

การมีงานทำ

สำหรับผู้มีงานทำ ๓๙๑,๖๓๖ คน พบว่า ทำงานในภาคเกษตรกรรม ๑๕๖,๙๗๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๐๘ ของผู้มีงานทำทั้งหมดและมีจำนวน ลดลง จากปี ๒๕๖๒ (๔๓.๖๙) ร้อยละ - ๓.๖๑ ส่วนผู้ทำงานนอกภาคการเกษตรกรรมมีจำนวน ๒๓๔,๖๓๙ คน (ร้อยละ ๕๙.๗๖ ของผู้มีงานทำทั้งหมด) ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๒ (๕๖.๓๕) ร้อยละ ๓.๕๔๑ โดยกลุ่มผู้ทำงานนอกภาคเกษตรกรรมจะทำงานในการขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์มากที่สุดคือจำนวน ๕๘,๕๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๙๔ ของผู้ทำงานนอกภาคการเกษตรทั้งหมด รองลงมาคือการผลิต ๕๑,๖๗๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๐๒ การก่อสร้าง ๓๐,๐๗๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๘๒ กิจกรรมโรงแรมและบริการด้านอาหาร ๒๐,๒๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๖๓ และกิจการบริหารราชการ และการป้องกันประเทศ และประกันสังคมภาคบังคับ ๑๘,๑๒๑ คิดเป็นร้อยละ ๗.๗๒

แรงงานนอกระบบ

ปี ๒๕๖๓ พบว่า ปัจจุบันผู้มีงานทำอยู่ในแรงงานนอกระบบ จำนวน ๒๖๕,๓๙๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๗๗ ของผู้มีงานทำทั้งหมด (๓๙๑,๖๑๖ คน) ทั้งนี้ แรงงานนอกระบบเหล่านี้จะทำงานในภาคเกษตรเป็นส่วนใหญ่ว่าคือ มีจำนวน ๑๖๗,๓๙๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๐๘ ขณะที่นอกภาคเกษตรมี ๙๗,๙๙๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๙๓ ซึ่งกลุ่มนอกภาคเกษตรนี้เมื่อพิจารณาจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมพบว่า อุตสาหกรรมที่มีจำนวนแรงงานนอกระบบสูงสุด ๕ อันดับแรก คือ

๑. การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ฯ จำนวน ๓๖,๗๙๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๕๕
๒. การผลิต จำนวน ๒๒,๑๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๖๔
๓. กิจการโรงแรมและบริการด้านอาหาร จำนวน ๑๕,๕๒๔ คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๘๔
๔. การก่อสร้าง จำนวน ๑๒,๒๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๔๙
๕. กิจกรรมบริการอื่น ๆ จำนวน ๔,๙๗๓ คิดเป็นร้อยละ ๕.๐

การบริการจัดหางานในประเทศ

ปี ๒๕๖๓ มีตำแหน่งงานว่างที่แจ้งผ่านสำนักงานจัดหางานจังหวัดลำปาง ๓,๗๐๕ อัตรา ซึ่งมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นร้อยละ ๕๖ จากปีที่แล้วที่มีจำนวนตำแหน่งงานว่าง ๒,๓๗๕ อัตรา ในส่วนของผู้ลงทะเบียนสมัครงานปีนี้พบว่ามีจำนวน ๒,๑๐๑ คน มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓.๑๔ จากปีที่แล้วที่มีจำนวน ๑,๙๑๐ คน และผู้ได้รับการบรรจุงานในปี จำนวน ๑,๘๕๙ คน ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว ร้อยละ ๖๖.๕ จากปีที่แล้วที่มี จำนวน ๑,๙๗๐ คน ทั้งนี้ การที่ตำแหน่งงานว่าง ผู้สมัครงานและผู้บรรจุงานมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น อันเนื่องมาจากฤดูกาล อีกทั้งยังเป็นช่วงที่เกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) จึงทำให้สถานประกอบการบางแห่งมีการปรับลดอัตราลูกจ้างลง และเมื่อสถานการณ์เริ่มคลี่คลายลงจึงทำให้สถานประกอบการบางแห่งกลับมารับสมัครงานในตำแหน่งที่ขาดแคลน

แรงงานต่างด้าว

จำนวนแรงงานต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือจำนวน ๓,๖๔๒ คน จำแนกเป็นกลุ่มต่างๆ ดังนี้

๑. คนต่างด้าวมาตรา ๙ ประเภททั่วไปที่เข้าเมืองโดยถูกกฎหมาย (มี Passport และวีซ่า Non-Immigrant Visa) จำนวน ๔๘๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๒๑ ของแรงงานต่างด้าว

๒. ประเภทนำเข้าตาม MOU จำนวน ๕๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๕๐ ของแรงงานต่างด้าว

๓. ประเภทนำเข้าตาม MOU มติ ครม. ๒๐ ส.ค. ๒๕๖๒ จำนวน ๑,๙๕๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๖๐

๔. ประเภทนำเข้าตาม MOU ๔ ส.ค. ๒๕๖๓ จำนวน ๙๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๖๑

๕. ประเภทนำเข้าตาม MOU มติ ครม. ๑๐ พ.ย. ๒๕๖๓ (MOU ครบ ๔ ปี) จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๑๑

๖. ประเภทชนกลุ่มน้อย จำนวน ๕๘๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๙๘

แรงงานไทยในต่างประเทศ

ปี ๒๕๖๓ พบว่า มีจำนวนทั้งสิ้น ๑,๐๕๑ คน ของผู้แจ้งความประสงค์ไปทำงานต่างประเทศลดลงจากปีที่แล้วร้อยละ -๖๕.๒๐ (๓,๐๒๐ คน) และหากพิจารณาตามวิธีการเดินทาง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นแรงงานประเภท Re-Entry จำนวน ๔๖๖ คน คนเป็นร้อยละ ๔๔.๓๔ คือกลับไปทำงานอีกครั้งหนึ่งโดยการต่ออายุสัญญาหรือไปทำงานยังไม่ครบสัญญาแต่นายจ้างอนุญาตให้เดินทางกลับมาพักแล้วเดินทางกลับไปทำงานอีกครั้ง รองลงมาคือ บริษัทจัดหางานจัดส่ง จำนวน ๓๗๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๗๘ และนายจ้างพาไปทำงาน จำนวน ๖๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๒๘

การพัฒนาศักยภาพแรงงาน

ปี ๒๕๖๓ สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค ๑๐ ลำปาง ได้ทำการฝึกเตรียมเข้าทำงาน กลุ่มอาชีพช่างไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ จำนวน ๒๔ คน (ร้อยละ ๓๙.๓๔) รองลงมาคือกลุ่มอาชีพช่างเครื่องกล จำนวน ๒๒ คน (ร้อยละ ๓๖.๐๗) และกลุ่มอาชีพช่างอุตสาหกรรม จำนวน ๑๕ คน (ร้อยละ ๒๔.๕๙) ในส่วนผู้เข้ารับการฝึกเตรียมเข้าทำงาน พบว่าผ่านการฝึก จำนวน ๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๖๖ ของผู้เข้ารับการฝึกทั้งหมด

การฝึกยกระดับฝีมือแรงงานในปี ๒๕๖๓ ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๓ พบว่ามีการฝึกยกระดับฝีมือแรงงานทั้งสิ้น ๑,๖๔๘ คน พิจารณากลุ่มอาชีพที่ฝึกพบว่ากลุ่มอาชีพช่างไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ มีการฝึกยกระดับฝีมือแรงงานสูงสุด ๖๔๑ คน ร้อยละ ๒๗.๙๔ รองลงมาคือกลุ่มอาชีพธุรกิจบริการ ๔๑๖ คน ร้อยละ ๒๕.๒๔ และกลุ่มอาชีพช่างอุตสาหกรรม ๓๒๑ คน ร้อยละ ๑๖.๔๘ ทั้งนี้ ผู้ผ่านการฝึกยกระดับฝีมือแรงงานมีจำนวน ๑,๕๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๒.๒๙ ของผู้เข้ารับการฝึกยกระดับทั้งหมด

การทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน ซึ่งพบว่าในปี ๒๕๖๓ การทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานตามกลุ่มอาชีพ พบว่า กลุ่มอาชีพที่มีการทดสอบมากที่สุดคือกลุ่มอาชีพช่างไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ มีจำนวน ๔๖๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๕.๑๒ รองลงมาคือกลุ่มอาชีพช่างอุตสาหกรรม จำนวน ๗๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๕๒ และกลุ่มอาชีพช่างก่อสร้าง จำนวน ๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๘๒ ในส่วนผู้เข้ารับการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานพบว่าผ่านการทดสอบจำนวน ๓๘๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๓๒ ของผู้เข้ารับการทดสอบทั้งหมด

การคุ้มครองแรงงานและสวัสดิการ

การคุ้มครองแรงงาน ในปี ๒๕๖๓ สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดลำปางได้ดำเนินการตรวจและได้รับการคุ้มครองรวม ๑๒,๑๘๙ คน โดยปี ๒๕๖๓ มีการตรวจสอบสถานประกอบการเพิ่มขึ้นจาก ปี ๒๕๖๒ ร้อยละ ๑๓.๒๕ ขณะที่สัดส่วนของลูกจ้างที่ได้รับการดูแลคุ้มครองด้านความปลอดภัยเพิ่มขึ้นร้อยละ ๗.๕๘ จากปีที่แล้วที่มีลูกจ้าง ๑๒,๑๘๙ คน

การประกันสังคม

ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม ๒๕๖๓ พบว่าสถานประกอบการในจังหวัดลำปาง ที่ขึ้นทะเบียนประกันสังคม มีทั้งสิ้น ๓,๓๖๖ แห่ง **ลดลง**จากปีที่แล้ว (๓,๔๐๓ แห่ง) ร้อยละ -๑.๐๙ โดยส่วนใหญ่เป็นสถานประกอบการขนาดเล็ก ๑ - ๙ คน คือ จำนวน ๒,๕๒๔ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๙๙ และมีผู้ประกันตนทั้งสิ้น ๔๙,๓๖๕ คน **ลดลง** จากปีที่แล้ว (๕๓,๑๒๓) ร้อยละ -๗.๐๗ และรับชำระเงินสมทบทั้งสิ้น ๑๓,๑๓๑,๐๖๔.๙๑ บาท

มีจำนวนการให้บริการของกองทุนประกันสังคม พิจารณาตามประเภทของประโยชน์ทดแทน ซึ่งมี ๗ กรณี ได้แก่ เจ็บป่วย คลอดบุตร พุพลภาพ ตาย สงเคราะห์บุตร ชราภาพ และว่างงาน พบว่า จำนวนผู้ให้บริการมีทั้งสิ้น ๓๘,๙๓๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๑๙ ของผู้ประกันตนทั้งหมด ซึ่งจำนวนผู้ให้บริการในปี **เพิ่มขึ้น**ร้อยละ ๔๑.๑๔ จากปี ๒๕๖๑ มีจำนวน ๒๗,๕๘๓ คน สำหรับประเภทประโยชน์ทดแทนที่เป็นผู้ประกันตนใช้บริการสูงสุดในปีนี้ได้แก่ กรณีเจ็บป่วยมีผู้ประกันใช้บริการ จำนวน ๑๘,๗๔๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๑๕ ของผู้ให้บริการทั้งหมด รองลงมาได้แก่กรณี ว่างงาน จำนวน ๗,๐๒๑ คนคิดเป็นร้อยละ ๑๘.๐๓ และกรณีชราภาพ จำนวน ๔,๓๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๒๖

สำหรับปริมาณการจ่ายเงินประโยชน์ทดแทน ในปี ๒๕๖๓ พบว่า มีการจ่ายเงินประโยชน์ทดแทนทั้งสิ้น ๕๙๗,๙๒๗,๘๕๕.๓๔ **เพิ่มขึ้น** จากปีที่แล้ว (๔๓๑,๔๑๕,๐๔๗.๔๑) ร้อยละ ๓๘.๖๐ กรณีว่างงาน มีการจ่ายเงินสูงสุดถึง ๒๑๕,๑๕๐,๐๐๖.๓๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๙๘ ของเงินประโยชน์ทดแทนที่จ่ายรองลงมา คือ กรณีชราภาพ จ่ายเงินประโยชน์ทดแทน ๑๙๖,๕๒๒,๘๗๕.๗๕ บาท คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๘๗ และกรณีสงเคราะห์บุตร ๑๙๖,๕๒๒,๘๗๕.๗๕ บาท คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๕๘

ผู้ประกันตนมาตรา ๔๐ ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๓ มีจำนวน ๕๕,๒๑๙ คน

ในด้านการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยในการทำงาน พบว่าการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องมาจากการทำงาน มีทั้งสิ้น ๒๒๑ คน **ลดลง** จากปี ๒๕๖๒ (๒๙๕ คน) ร้อยละ -๘.๑๔ แยกตามประเภทความร้ายแรง พบว่าส่วนใหญ่หยุดงานไม่เกิน ๓ วัน จำนวน ๑๕๑ คน (ร้อยละ ๕๕.๗๒) รองลงมาเป็นหยุดงานเกิน ๓ วัน จำนวน ๑๑๙ คน (ร้อยละ ๗๓.๙๑) และเสียชีวิต ๑ คน (ร้อยละ ๐.๓๗)

การเลิกจ้างและการเลิกกิจการ

ปี ๒๕๖๓ มีสถานประกอบการที่เลิกกิจการจำนวน ๒๖๕ แห่ง **เพิ่มขึ้น** จากปี ๒๕๖๒ (๑๑ แห่ง) คิดเป็นร้อยละ ๔.๑๕ มีจำนวนผู้ถูกเลิกจ้าง ๑,๕๖๐ คน **เพิ่มขึ้น** จากปีที่แล้ว (๒๘ คน) คิดเป็นร้อยละ ๑.๗๙ ประเภทกิจการที่มีการเลิกจ้างสูงสุด คือประเภทกิจการอื่น ๆ ๒๐๐ แห่ง มีลูกจ้างถูกเลิกจ้าง จำนวน ๑,๓๗๘ คน

อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ

อัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัดลำปางเดิมวันละ ๓๑๐ บาท ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓ เป็นต้นไป ปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเพิ่ม ๕ บาท รวมเป็นวันละ ๓๑๕ บาท

ที่มา : สำนักงานแรงงานจังหวัดลำปาง

๒. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

๒.๑ ครุฑเรือเกษตรกรรมและแรงงานภาคเกษตร

ตารางที่ ๒๐ จำนวนครุฑเรือเกษตรกรรมและจำนวนแรงงานภาคเกษตรของจังหวัดลำปาง

อำเภอ	จำนวนครุฑเรือ	จำนวนครุฑเรือ เกษตรกรรม	ร้อยละจำนวน ครุฑเรือเกษตร/ครุฑเรือ ทั้งหมด
๑. เมืองลำปาง	๑๐๑,๗๘๕	๑๘,๓๕๐	๐.๑๘
๒. แม่เมาะ	๑๗,๐๐๖	๕,๙๙๕	๐.๓๕
๓. เกาะคา	๒๑,๓๒๙	๑๑,๒๐๒	๐.๕๒
๔. เสริมงาม	๑๐,๓๔๙	๖,๖๕๒	๐.๖๔
๕. งาว	๑๗,๕๗๒	๑๐,๕๕๙	๐.๖๐
๖. แจ้ห่ม	๑๔,๕๗๔	๘,๖๖๒	๐.๕๙
๗. วังเหนือ	๑๗,๘๙๒	๑๐,๒๙๑	๐.๕๗
๘. เถิน	๒๒,๗๒๒	๑๑,๒๒๖	๐.๔๙
๙. แม่พริก	๔,๑๕๔	๓,๖๙๓	๐.๘๘
๑๐. แม่ทะ	๒๑,๑๙๒	๑๓,๒๙๓	๐.๖๒
๑๑. สบปราบ	๘,๕๑๗	๖,๓๔๗	๐.๗๔
๑๒. ห้างฉัตร	๑๙,๙๘๑	๑๐,๔๓๒	๐.๕๒
๑๓. เมืองปาน	๑๑,๓๙๘	๗,๘๓๖	๐.๖๘
รวม	๒๘๘,๔๗๑	๑๒๔,๕๓๘	๐.๔๓

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง

๒.๒ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร

ตารางที่ ๒๑ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรแยกตามรายอำเภอ จังหวัดลำปาง

อำเภอ	พื้นที่ ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทำการเกษตร(ไร่)									
		ที่นา		ไม้ผล/ไม้ยืน		พืชไร่/พืชผัก		เกษตรอื่นๆ		รวมพื้นที่ทำการเกษตร	
		จำนวน (ไร่)	ร้อยละ พื้นที่ เกษตร	จำนวน (ไร่)	ร้อยละ พื้นที่ เกษตร	จำนวน (ไร่)	ร้อยละ พื้นที่ เกษตร	จำนวน (ไร่)	ร้อยละ พื้นที่ เกษตร	จำนวน (ไร่)	ร้อยละ พื้นที่ เกษตร
เมืองลำปาง	๖๖๘,๕๑๗	๘๐,๑๕๑	๑๑.๙๙	๑๓,๘๙๘	๒.๐๘	๖๐,๗๔๑	๙.๐๙	๑๘,๘๖๒	๒.๘๒	๑๑๓,๖๗๕	๒๕.๙๘
เกาะคา	๓๔๔,๔๖๙	๔๑,๙๓๓	๑๒.๑๗	๑๑,๑๙๒	๓.๒๕	๑๙,๑๙๕	๕.๕๗	๐	๐.๐๐	๗๒,๓๔๑	๒๑.๐๐
งาว	๑,๐๙๘,๑๕๕	๔๑,๗๕๑	๓.๘๐	๒๓,๘๖๘	๒.๑๗	๗๐,๓๔๘	๖.๔๑	๑๘	๐.๐๐	๑๓๕,๙๙๗	๑๒.๓๘
แจ้ห่ม	๖๓๙,๕๗๖	๒๙,๔๘๓	๔.๖๑	๘,๖๙๘	๑.๓๖	๓๕,๖๙๑	๕.๕๘	๑,๔๐๗	๐.๒๒	๗๕,๒๙๑	๑.๗๗
เถิน	๑,๐๔๓,๘๓๐	๔๒,๒๙๙	๔.๐๕	๒๔,๔๐๗	๒.๓๔	๑๔,๑๔๕	๑.๓๖	๑๕,๘๕๗	๑.๕๒	๙๖,๗๒๖	๙.๒๗
แม่ทะ	๔๙๐,๒๗๘	๔๗,๕๙๘	๙.๗๑	๓,๔๖๐	๐.๗๑	๓๙,๖๔๙	๘.๐๙	๐	๐.๐๐	๙๐,๗๒๖	๑๘.๕๐
แม่พริก	๔๐๓,๔๙๗	๑๓,๖๙๐	๓.๓๙	๕,๖๓๖	๑.๔๐	๙,๗๒๓	๒.๔๑	๔,๐๕๖	๑.๐๑	๓๓,๑๑๒	๘.๒๑
วังเหนือ	๕๗๕,๓๔๒	๒๙,๒๓๓	๕.๐๘	๑๙,๖๕๘	๓.๔๒	๘๔,๖๗๗	๑๔.๗๒	๓๗	๐.๐๑	๑๓๓,๖๒๘	๓.๒๓
สบปราบ	๓๑๑,๐๔๘	๓๐,๘๑๗	๙.๙๑	๑,๙๗๗	๐.๖๔	๗,๐๐๓	๒.๒๕	๑๐	๐.๐๐	๓๙,๘๒๐	๒.๘๐
ห้างฉัตร	๒๘๓,๓๖๔	๓๙,๖๙๕	๑๔.๐๑	๖,๔๘๘	๒.๒๙	๑๖,๕๐๗	๕.๘๓	๒,๖๗๗	๐.๙๔	๖๕,๓๘๙	๓.๐๘
เสริมงาม	๔๖๑,๕๕๕	๓๑,๙๙๘	๖.๙๓	๖,๖๘๖	๑.๔๕	๗,๐๘๖	๑.๕๔	๕,๐๘๗	๑.๐๙	๕๐,๘๒๗	๑.๐๑

อำเภอ	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทำการเกษตร(ไร่)									
		ที่นา		ไม้ผล/ไม้ยืน		พืชไร่/พืชผัก		เกษตรอื่นๆ		รวมพื้นที่ทำการเกษตร	
		จำนวน (ไร่)	ร้อยละ พื้นที่ เกษตร	จำนวน (ไร่)	ร้อยละ พื้นที่ เกษตร	จำนวน (ไร่)	ร้อยละ พื้นที่ เกษตร	จำนวน (ไร่)	ร้อยละ พื้นที่ เกษตร	จำนวน (ไร่)	ร้อยละ พื้นที่ เกษตร
แม่เมาะ	๕๘๗,๓๗๕	๑๗,๘๖๒	๓.๐๔	๒,๕๖๖	๐.๔๔	๒๙,๘๖๕	๕.๐๘	๐	๐.๐๐	๕๐,๓๐๒	๘.๕๖
เมืองปาน	๗๓๔,๙๑๙	๒๑,๒๕๒	๒.๘๙	๒๒,๓๘๙	๓.๐๕	๑๖,๗๓๓	๒.๒๘	๑๐๒	๐.๐๑	๖๐,๔๘๔	๘.๒๓
รวมทั้ง จังหวัด	๗,๖๔๑,๙๔๕	๖๗,๗๖๒	๖.๑๒	๑๕๐,๙๒๔	๑.๙๗	๑๑,๓๖๓	๕.๓๘	๔๘,๐๗๒	๐.๖๓	๑,๐๗๘,๓๐๘	๔.๑๑

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง

๒.๓ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

๒.๓.๑ พื้นที่ชลประทานและระบบชลประทาน

ข้อมูลพื้นที่ชลประทานและระบบชลประทาน

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำของกรมชลประทานที่ดำเนินการจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในจังหวัดลำปาง มีจำนวนทั้งหมด ๓๘๘ โครงการ โดยแบ่งเป็นโครงการชลประทานขนาดใหญ่ จำนวน ๓ โครงการ โครงการขนาดชลประทานกลางจำนวน ๓๐ โครงการ โครงการชลประทานขนาดเล็ก จำนวน ๒๘๕ โครงการ และโครงการสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ๙๒ โครงการ คิดเป็นความจุเก็บกักรวมทั้งสิ้นประมาณ ๔๗๕.๑๑ ล้านลูกบาศก์เมตร เป็นพื้นที่ชลประทานรวม ๔๑๕,๓๘๖ ไร่ และพื้นที่รับประโยชน์ประมาณ ๔๗๘,๘๒๓ ไร่

ตารางที่ ๒๒ ข้อมูลโครงการชลประทานในพื้นที่จังหวัดลำปางจำแนกรายอำเภอ

ที่	อำเภอ	ประเภท						รวมทุก ประเภท /อำเภอ
		อ่างเก็บน้ำ	ฝาย	อาคาร แบ่งน้ำ	สถานีสูบน้ำ	ระบบ ส่งน้ำ	ระบาย น้ำ	
๑	เมืองลำปาง	๙	๒	-	๔	-	-	๑๕
๒	เกาะคา	๖	๑	-	๑๕	-	-	๒๒
๓	งาว	๔	๒	-	๑	-	-	๗
๔	แจ้ห่ม	๕	๒	-	๖	๑	๑	๑๕
๕	เถิน	๕	๓	-	๑๒	-	-	๒๐
๖	แม่พริก	๕	๑	-	๗	-	-	๑๓
๗	แม่ทะ	๗	๑	-	๒๖	-	-	๓๔
๘	แม่เมาะ	๒	-	-	๑	-	-	๓
๙	เมืองปาน	๑๐	๔	-	-	-	-	๑๔
๑๐	วังเหนือ	๑	๑	-	๔	-	-	๖
๑๑	สบปราบ	๙	๒	-	๙	-	-	๒๐
๑๒	เสริมงาม	๑๓	๓	-	๕	๑	-	๒๒
๑๓	ห้างฉัตร	๙	๑	-	-	-	-	๑๐
	รวม	๘๕	๒๓	-	๙๐	๒	๑	๒๐๑

ที่มา : โครงการชลประทานลำปาง

๒.๔ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

๒.๔.๑ ด้านการปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัด ปีการผลิต ๒๕๖๓/๖๔

ตารางที่ ๒๓ ด้านการปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัด ปีการผลิต ๒๕๖๓/๖๔

ชนิดพืช	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ (กิโลกรัม)
๑.ข้าว	๔๖๗,๗๖๒	๒๒๘,๕๐๗,๐๐๐
๒.ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๒๔๗,๔๖๓	๑๗๓,๒๙๗,๐๐๐
๓.มันสำปะหลัง	๘๒,๘๔๓	๒๕๖,๘๙๖,๐๐๐
๔.กระเทียม	๔,๙๗๙	๖,๐๗๖,๐๐๐
๕.กาแฟ	๕,๓๕๕	๗๓๔,๐๐๐
๖.สับปะรด	๒๓,๘๔๕	๗๗,๙๒๕,๐๐๐
๗.ถั่วลิสง	๓,๕๔๔	๑,๙๗๗,๐๐๐
๘.ลำไย	๒๕,๔๗๔	๔,๖๘๗,๐๐๐
๙.ยางพารา	๓๗,๒๓๘	๔,๕๐๖,๐๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง การยางแห่งประเทศไทยสาขาลำปาง

๒.๔.๒ ด้านการปศุสัตว์ของจังหวัด ปี ๒๕๖๔

ตารางที่ ๒๔ ด้านการปศุสัตว์ของจังหวัด ปี ๒๕๖๔

ชนิดสัตว์	จำนวน เกษตรกร (ราย)	จำนวนสัตว์ (ตัว)	ข้อมูลผลผลิต		ราคาเฉลี่ย (บาท/ หน่วย)	มูลค่าผลผลิต (บาท)
			จำนวน	หน่วยนับ		
โคเนื้อ	๑๔,๑๐๙	๑๓๘,๙๙๐	๗๙,๒๙๑	ตัว	๓๕,๐๐๐	๒,๗๗๕,๑๘๕,๐๐๐
โคนม	๔๐	๓,๐๑๒	๓,๔๘๑,๓๘๕	กก.	๑๗.๕	๖๐,๙๒๔,๒๓๙
กระบือ	๑,๕๘๒	๑๕,๓๙๖	๘,๒๙๐	ตัว	๒๕,๐๐๐	๒๐๗,๒๕๐,๐๐๐
สุกร	๓,๓๑๘	๒๐๑,๑๒๓	๑๗๙,๕๕๒	ตัว	๔,๘๐๐	๘๖๑,๘๔๙,๖๐๐
ไก่พื้นเมือง	๔๓,๙๒๖	๑,๖๕๑,๔๘๕	๓,๓๐๓,๔๐๖	ตัว	๑๕๐	๔๙๕,๕๑๐,๙๐๐
ไก่เนื้อ	๒๒๒	๑,๗๕๖,๗๐๓	๘๘๖,๒๒๒	ตัว	๗๕	๖๖,๔๖๖,๖๕๐
ไก่ไข่	๑,๓๕๗	๘๘๖,๒๒๒	๓๒๔,๕๖๖,๐๓๐	ฟอง	๓.๕	๑,๑๓๕,๙๘๑,๑๐๕
เป็ด	๗๙๗	๑๕,๓๒๖	๓๐,๖๕๒	ตัว	๑๕๐	๔,๕๙๗,๘๐๐
แพะ	๒๑๓	๕,๔๙๔	๖,๗๐๙	ตัว	๒,๕๐๐	๑๖,๗๗๒,๕๐๐
แกะ	๑๙	๖๒๙	๔๙๙	ตัว	๒,๕๐๐	๑,๒๔๗,๕๐๐

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลำปาง

๒.๔.๓ ด้านการประมงของจังหวัด ปี ๒๕๖๔

ตารางที่ ๒๕ ด้านการประมงของจังหวัด ปี ๒๕๖๔

ชนิดสัตว์	จำนวน เกษตรกร (ราย)	พื้นที่การเลี้ยง		ผลผลิต (กิโลกรัม)	ราคาเฉลี่ย (บาท/กก.)	มูลค่าผลผลิต (บาท)
		จำนวนพื้นที่ (ไร่)	จำนวนบ่อ (บ่อ)			
๑.ปลานิล	๘,๔๕๗	๔,๒๐๑	๘,๔๕๗	๗๕๒,๕๕๖	๖๐	๔๕,๑๕๐,๐๐๐
๒.ปลาดุก	๓,๒๓๙	๑,๗๒๔	๓,๒๓๙	๗๖๖,๑๓๕	๕๐	๓๘,๓๐๐,๐๐๐

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดลำปาง

๒.๔.๔ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

จังหวัดลำปางไม่มีสินค้าเกษตรที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

๒.๔.๕ ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร

ตารางที่ ๒๖ ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร

มาตรฐาน/ชนิดสินค้า	จำนวน (ราย/แปลง)	จำนวน
<u>GAP</u>		
๑) พืช (แปลง)	๓,๒๕๘	๘,๕๒๑.๓๓ ไร่
๒) ข้าว GAP Gain&Seed (กลุ่ม)	๒๙๕ แปลง	๓,๙๓๐.๗๕ ไร่
๓) ประมง GAP ปลานิล (ราย)	๓๐	๑๘,๐๐๐ กก.
ประมง Safety level ปลานิล (ราย)	๔๔	๘,๘๐๐ กก.
๔) ปศุสัตว์ (ฟาร์ม)		
- ไก่ไข่	๓๙	๑,๓๒๕,๔๘๑ ตัว
- ไก่เนื้อ	๗๓	๑,๕๙๑,๓๔๐ ตัว
- ไก่ไข่เลี้ยงปล่อยอิสระ	๑	๔๐๐ ตัว
- สุกร	๑๔๖	๑๓๑,๕๗๙ ตัว
- โคเนื้อ	๓๔	๑,๑๗๖ ตัว
- ผีเสื้อ	๙	๗,๒๖๓ ไร่
<u>เกษตรอินทรีย์</u>		
๑) ข้าว (กลุ่ม)	๓๙ กลุ่ม	๔,๖๘๘.๒๕ ไร่
๒) ตรวจรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์	๑๕	๗๘.๔๑ ไร่
ระยะปรับเปลี่ยน	๘	๒๔.๐๐ ไร่
รับรองใหม่	๓	๔.๐๑ ไร่
ต่ออายุ	๓	๔๘.๑๕ ไร่
ตรวจติดตาม	๑	๒.๒๕ ไร่

มาตรฐาน/ชนิดสินค้า	จำนวน (ราย/แปลง)	จำนวน
๓) ประมง (ฟาร์ม)	๒๐	๓,๐๐๐ กก.
ปรับเปลี่ยน	๒๐	๓,๐๐๐ กก.
รับรองมาตรฐาน	-	

ที่มา : ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรลำปาง สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลำปาง
สำนักงานประมงจังหวัดลำปาง

๒.๔.๖ สินค้า OTOP ของจังหวัด

ตารางที่ ๒๗ สินค้า OTOP ๑๐ อันดับแรกของจังหวัด

สินค้า	กลุ่มเกษตรกรที่ผลิต	แหล่งรับซื้อวัตถุดิบ	การสนับสนุนของ กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์
๑. กาแฟคั่วสุก	ไร่ปางมะโอ ต.วังเงิน อ.แม่ทะ	เกษตรกรผลิตเอง	
๒. ข้าวไรซ์เบอร์รี่ แจ้ซ้อน	กลุ่มข้าวทิพย์ร่มโพธิ์ ต.แจ้ซ้อน อ.เมืองปาน	กลุ่มเกษตรกรผลิตเอง	-ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง ได้ตรวจรับรอง มาตรฐานข้าวอินทรีย์ -สำนักงานเกษตรและ สหกรณ์จังหวัดลำปาง สนับสนุนบรรจุภัณฑ์
๓. กาแฟอาราบิก้า คั่วเมล็ด	สุวรรณการ์เด็น ต.แจ้ซ้อน อ.เมืองปาน	เกษตรกรผลิตเอง	สำนักงานเกษตรจังหวัด ลำปางสนับสนุนเครื่อง กะเทาะเปลือกกาแฟ
๔. ใส่อ้วปลาสมุนไพร แหล่งรับซื้อวัตถุดิบ	ใส่อ้วสมุนไพรสุภัทรา ต.ชมพู อ.เมืองลำปาง	ร้านขายส่งปลาเนื้อที่ขูด สำเร็จแล้วเพื่อมาทำใส่อ้ว เครื่องสมุนไพรซื้อจาก เกษตรกรในพื้นที่และตลาด ในชุมชน	
๕. ลูกชิ้นหมู ตรา อรรธวัฒน์	ลูกชิ้น - หมูยอ อรรธวัฒน์ ต.ชมพู อ.เมืองลำปาง	ฟาร์มในพื้นที่อำเภอเมือง	
๖. น้ำพริกกรอบ สมุนไพร	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร บ้านเมะหลวง ต.แม่เมะ อ.แม่เมะ	กลุ่มสหกรณ์การเกษตร แม่เมะพัฒนาจำกัด	
๗. น้ำพริกตาแดง (ตำรับล้านนา)	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สันป่าสัก (น้ำพริกตาแดง) ต.ใหม่พัฒนา อ.เกาะคา	ตลาดในพื้นที่ อ.เกาะคา ตลาดชุมชน และตลาด ในจังหวัด	

สินค้า	กลุ่มเกษตรกรที่ผลิต	แหล่งรับซื้อวัตถุดิบ	การสนับสนุนของ กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์
๘. ข้าวแต่น้ำแดงโม หน้าอ้อย-งา	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ลำปางหลวง ต.ลำปาง หลวง อ.เกาะคา	ซื้อข้าว จากโรงสี ในพื้นที่ อำเภอเกาะคา	
๙. ไข่เค็มเสริมไอโอดีน	กลุ่มแม่บ้านบ้านมั่ว ต.ทุ่งงาม อ.เสริมงาม	ตลาดชุมชน ในพื้นที่ และ ตลาดในจังหวัด	
๑๐. ขมิ้นชันแคปซูล ผู้ประกอบการ/กลุ่ม	สหกรณ์การเกษตร สมุนไพรด้าบลแม่เม็ก จำกัด ต.แม่เม็ก อ.เถิน	สหกรณ์ฯ ผลิตเอง	สำนักงานสหกรณ์จังหวัด กำกับติดตาม กระบวนการผลิต สมุนไพรร

(ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดลำปาง สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง
สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง สำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำปาง และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง)

๒.๔.๗ การเพาะปลูกและผลผลิตเก็บเกี่ยวรายเดือนของสินค้าเกษตรของจังหวัด

ตารางที่ ๒๘ ข้อมูลการเพาะปลูกและร้อยละผลผลิตเก็บเกี่ยวรายเดือนของสินค้าเกษตรของจังหวัด

[illegible]

[illegible]

ชนิด สินค้า	ปี ๒๕๖๓												ปี ๒๕๖๔											
	มค	กพ	มีค	เมย	พค	มิย	กค	สค	กย	ตค	พย	ธค	มค	กพ	มีค	เมย	พค	มิย	กค	สค	กย	ตค	พย	ธค
๙.ยาง พารา																								
ช่วงเวลา การ เพาะปลูก																								
ช่วงเวลา การออก ผลผลิต										๓๐	๓๕	๓๕												
๑๐. ลำไย																								
ช่วงเวลา การ เพาะปลูก																								
ช่วงเวลา การออก ผลผลิต																			๕๐	๕๐				

หน่วย : ร้อยละ

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง

๒.๕ สถาบันเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๒.๕.๑ ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก

ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก จำนวน ๘๑ แห่ง สมาชิกทั้งหมด ๑๓๗,๐๐๔ ราย
ประกอบด้วย

สหกรณ์ภาคการเกษตร จำนวน ๓๘ แห่ง สมาชิกสหกรณ์ ๙๕,๕๐๐ ราย และสหกรณ์
นอกภาคเกษตร จำนวน ๔๓ แห่ง สมาชิกสหกรณ์ ๔๑,๕๐๔ ราย

ตารางที่ ๒๙ ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก

ประเภทสหกรณ์	จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	จำนวนสมาชิก (ราย)
สหกรณ์ภาคการเกษตร	๓๘	๙๕,๕๐๐
สหกรณ์นอกภาคการเกษตร	๔๓	๔๑,๕๐๔
รวม	๘๑	๑๓๗,๐๐๔

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำปาง

๒.๕.๒ กลุ่มเกษตรกรจังหวัด จำนวน ๗๒ กลุ่ม
ตารางที่ ๓๐ จำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรจังหวัดลำปาง ปี ๒๕๖๔

อำเภอ	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร		กลุ่มยุวเกษตรกร		กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	
	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก
เมืองลำปาง	๒๓	๙๓๑	๓๔	๖๕๔	๔	๒๑๕	๑๙๙	๒,๘๘๗
แม่เมาะ	๒๖	๘๐๒	๔๘	๖๗๕	๕	๑๑๑	๑๙๒	๑,๙๓๐
เกาะคา	๓๘	๑,๓๑๒	๓๕	๘๒๕	๒	๒๘	๙๐	๑,๔๓๐
เสริมงาม	๑๒	๕๒๒	๓๒	๒,๒๔๗	๕	๑๖๙	๔๒	๘๗๐
งาว	๒๗	๘๙๙	๓๑	๑,๒๓๖	๕	๔๑๓	๓๔๐	๓,๓๐๖
แจ้ห่ม	๙	๔๑๕	๓๕	๙๔๔	๕	๑๔๒	๑๓๙	๒,๑๘๙
วังเหนือ	๑๕	๕๔๑	๕๑	๑,๗๕๓	๑๐	๓๑๕	๑๖๓	๒,๓๕๔
เถิน	๒๓	๖๓๔	๓๐	๔๘๘	๓	๖๑	๑๐๗	๑,๕๑๘
แม่พริก	๖	๒๐๒	๒๖	๓๗๒	๖	๑๑๙	๖๙	๑,๔๔๖
แม่ทะ	๑๘	๖๕๘	๕๕	๑,๕๘๐	๑	๕๔	๒๒๙	๓,๐๙๗
สบปราบ	๑๖	๓๗๐	๒๖	๔๗๑	๒	๔๒	๙๖	๑,๓๔๘
ห้างฉัตร	๑๙	๑,๕๓๕	๑๘	๒๐๓	๓	๙๘	๑๒๗	๑,๙๖๑
เมืองปาน	๑๘	๔๑๗	๑๒	๓๖๒	๑	๒๐	๑๖๑	๒,๑๓๐
รวม	๒๔๐	๙,๒๓๘	๔๓๓	๑๑,๘๑๐	๕๒	๑,๗๘๗	๑,๙๕๔	๒๖,๔๖๖

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง

๒.๖ ข้อมูลจำนวนอาสาสมัครเกษตรของจังหวัด
ตารางที่ ๓๑ จำนวนอาสาสมัครเกษตรของจังหวัด

อำเภอ	ด้านอาสาสมัครเกษตร														รวม
	Q อาสา	ฝนหลวง	บัญชี	ประมง	ปศุสัตว์	หมอดิน	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	ชล ประทาน	เศรษฐกิจ การเกษตร	ปฏิรูป ที่ดิน	ขบวนการ ชาวนา	ยางพารา	สารวัตร เกษตร	
๑. เมืองลำปาง	๒	๑๘	๑๕	๘	๔๔	๑๕๘	๒๘๓	๑๔	๕๒	๑	๙	๖๑	๒	-	
๒. ห้างฉัตร	-	๕	๒	๖	๓๒	๗๓	๑๒๓	๖	๑๐	๑	๓	๑๗	๑๑	-	
๓. เกาะคา	๑	๒๑	๒	๑๐	๕๐	๗๕	๙๓	๔	๑	๑	๔	๑๗	๑๑	-	
๔. เสริมงาม	๑	๙	๔	๓	๒๘	๔๒	๑๐๖	๓	๓	๑	๖	๔	๑	-	
๕. สบปราบ	-	๖	๓	๖	๒๙	๕๒	๑๕๔	๔๗	๓	๑	๘	๕	-	-	
๖. เถิน	-	๖	๖	๙	๖๖	๙๘	๑๐๐	๓	๒	๑	๗	๘	-	-	
๗. แม่พริก	๑	๓	๔	๗	๓๗	๓๔	๘๐	๔	๑	๑	๕	๗	-	-	
๘. แม่เมาะ	๒	๑๐	๑	๒	๒๒	๔๓	๒๒๖	๔	-	๑	๕	๕	-	-	
๙. แม่ทะ	๑	๓	๕	๙	๕๙	๙๘	๕๓	๒	๕	๑	๑๐	๘	๑	๑	
๑๐. เมืองปาน	๑	๓	๒	๕	๔๐	๕๕	๑๕๑	๒	-	๑	๘	๕	๓		
๑๑. แจ้ห่ม	-	๕	๖	๑๒	๓๑	๖๙	๑๐๑	๕	๔	๑	๕	๑	๑	๙	

อำเภอ	ด้านอาสาสมัครเกษตร														รวม
	Q อาสา	ฝนหลวง	บัญชี	ประมง	ปศุสัตว์	หมอดิน	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	ชล ประทาน	เศรษฐกิจ การเกษตร	ปฏิรูป ที่ดิน	ขบวนการ ผู้นำ	ยางพารา	สารวัตร เกษตร	
๑๒. วังเหนือ	๑	๑๑	-	๑	๒๐	๘๔	๗๓	๓	-	๑	๑๑	๒	๓	๑๔	
๑๓. งาว	๑	๖	-	๑๒	๔๖	๑๐๑	๕๖	๒	๑	๑	๘	-	๓	๑๘	
รวม	๑๑	๑๐๖	๕๐	๙๐	๕๐๔	๙๘๒	๑,๕๙๙	๙๙	๘๒	๑๓	๘๙	๑๔๐	๑๖	๔๒	๓,๘๒๓

ที่มา : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง

๒.๗ จำนวนปราชญ์ชาวบ้านของจังหวัดภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ ๓๒ จำนวนปราชญ์ชาวบ้านแยกรายอำเภอ

อำเภอ	จำนวน(ราย)
๑. อำเภอแจ้ห่ม	๑
๒. อำเภองาว	๑
๓. อำเภอแม่เมาะ	๑

ที่มา : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง

๒.๘ ข้อมูลด้านการเกษตรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้อมูล Smart Farmer, Young Smart Farmer, แหล่งแปรรูป, แหล่งกระจายสินค้า ฯลฯ

ตารางที่ ๓๓ ข้อมูล Smart Farmer, Young Smart Farmer จังหวัดลำปาง

อำเภอ	Smart Farmer (ราย)	Young Smart Farmer (ราย)
เมืองลำปาง	๕๕๔	๓๒
เกาะคา	๓๓๘	๙
แจ้ห่ม	๒๖๑	๑๑
ห้างฉัตร	๔๓๑	๑๔
สบปราบ	๓๓๔	๑๐
เสริมงาม	๒๙๘	๑๕
แม่พริก	๔๖๐	๑๒
แม่เมาะ	๓๘๕	๑๓
แม่ทะ	๔๓๗	๑๒
วังเหนือ	๔๔๐	๑๗
เถิน	๔๕๓	๕
งาว	๓๔๓	๑๕
เมืองปาน	๓๔๒	๒๗
รวม	๕,๐๗๖	๑๙๒

ส่วนที่ ๓

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และภายนอกจังหวัด ที่จะมีผลกระทบต่อการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ จะนำมาเป็นพื้นฐานในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ตามเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ เช่น

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดย McKinsey ๗-S Framework

ซึ่งจะวิเคราะห์ว่ามี จุดแข็ง จุดอ่อน อย่างไรในปัจจุบันทั้ง ๗ ประการ ประกอบด้วย

๑. กลยุทธ์ (Strategy)
๒. โครงสร้างขององค์กร (Structure)
๓. ระบบการปฏิบัติงาน (System)
๔. บุคลากร (Staff)
๕. ทักษะ ความรู้ ความสามารถ (Skill)
๖. รูปแบบการบริหารจัดการ (Style)
๗. ค่านิยมร่วม (Shared Values)

ตารางที่ ๓๔ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกโดย SWOT Analysis

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
๑) ที่ตั้งของจังหวัดซึ่งอยู่กึ่งกลางของภาคเหนือเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สามารถพัฒนาเป็นศูนย์กลางในการเชื่อมโยงเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบนและตอนล่างมีความเหมาะสมและสามารถเชื่อมโยงระบบ Logistics และการท่องเที่ยวการเกษตร ๒) เป็นภาคการผลิตของจังหวัดที่มีอัตราการเติบโตที่สูงกว่าเมื่อเทียบกับอัตราการเติบโตของระดับประเทศและกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ ๓) เครือข่ายภาคเกษตรและกลุ่มเกษตรกรที่เข้มแข็งทั้งหน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษาในพื้นที่สนับสนุนการพัฒนาการเกษตรและปราชญ์ชาวบ้านที่เป็นต้นแบบการพัฒนาการเกษตร ที่สามารถสร้างเครือข่ายในการพัฒนาการเกษตร รวมทั้งกลุ่ม Smart Farmer และ Young Smart Farmer ที่เข้มแข็ง และกลุ่มผู้เลี้ยงปศุสัตว์ที่เข้มแข็ง และสามารถขยายพันธุ์ได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้งการพัฒนาในลักษณะบูรณาการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐใน จ.ลำปาง และเอกชน มีความเข้มแข็ง	๑) ฐานข้อมูลภาคเกษตรขาดความเชื่อมโยงและเป็นเอกภาพ ข้อมูลการเกษตรและข้อมูลพยากรณ์การเกษตร ขาดความเชื่อมโยง ไม่มีความเป็นเอกภาพ ไม่มี Big Data กลางของจังหวัด การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของทางราชการ ทำให้เกษตรกรไม่มีข้อมูลสำหรับวางแผนการผลิต การตลาดสินค้าเกษตรของตนเองได้ ๒) ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจภาคเกษตรของจังหวัดต่ำกว่าระดับประเทศเมื่อเปรียบเทียบกับอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่เท่ากัน ๓) ระดับความชำนาญของการผลิตการเกษตรที่ต่ำกว่าระดับประเทศ เกษตรกรมีการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมมาปรับใช้ในการทำการเกษตรน้อย เกษตรกรขาดทักษะการเป็นผู้ประกอบการ การบริหารจัดการสินค้าเกษตรเชิงธุรกิจ เกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ในด้านการทำการตลาด ๔) ไม่มีความหลากหลายของการผลิตภาคเกษตรเกษตรกรมีแนวโน้มทำการเกษตรเชิงเดี่ยวสูงขึ้น และใช้สารเคมีในการเกษตรเป็นจำนวนมาก

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
๔) มีแหล่งน้ำต้นทุนที่ดี เพียงพอ ในเขตพื้นที่ชลประทาน และภูมิประเทศเป็นแหล่งต้นน้ำเหมาะสำหรับทำการเกษตร ปลอดภัย/เกษตรอินทรีย์ รวมทั้งมีแหล่งกักเก็บน้ำ เพื่อการเกษตรขนาดใหญ่ เช่น เขื่อนกัวลม เขื่อนกัวคองมา ๕) มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ในทุกอำเภอ จำนวน ๑๓ ศูนย์ และมีศูนย์เครือข่าย ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.เครือข่าย) ในทุกตำบล จำนวน ๑๙๗ ศูนย์ ๖) การพัฒนาเกษตรกรมีความต่อเนื่อง เกษตรกรมีการเรียนรู้มีทักษะใหม่ ๆ ในการปรับตัว เกิดการวางแผนแก้ไขปัญหา ค้นหาข้อมูลใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น ๗) มีแหล่งเงินทุนหลากหลาย ที่สนับสนุนการประกอบ อาชีพเกษตรกร ๘) มีตลาดเกษตรกร Farmer market เป็นช่องทาง จำหน่ายผลผลิตของเกษตรกร ๙) โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์นมและศูนย์เรียนรู้กิจการ โคนมแบบครบวงจร ทำให้เกษตรกรมีโอกาสพัฒนาฟาร์ม ปศุสัตว์ และมีช่องทางการจำหน่ายมอย่างยั่งยืน ๑๐) มีการแบ่งโซนการปลูกพืชให้เหมาะสม โซนทางเหนือ ปลูกพืชเมืองหนาว โซนกลางปลูกข้าว โซนด้านใต้พืชผัก สมุนไพร ๑๑) มีการก่อสร้างโรงงานแปรรูปมันสำปะหลัง ลำปาง อะโกร และธุรกิจต่อเนื่อง ในท้องที่อำเภอแม่พริก มีความ ต้องการมันสำปะหลังเป็นจำนวนมาก	๕) เกษตรกรบางส่วนยังขาดการวางแผนการผลิต ขาดการบริหารจัดการตลาดด้วยตนเอง และสินค้าเกษตรบางชนิด ส่งผลให้ปริมาณผลผลิตลดลง และราคาไม่จูงใจ ขาดการรวมตัวของเกษตรกรในรูปแบบสถาบันเกษตรกรยังไม่เข้มแข็ง ๖) ขาดแรงงานและการส่งต่อองค์ความรู้จากรุ่นสู่รุ่น เกษตรกรส่วนใหญ่เข้าสู่วัยผู้สูงอายุ ทำให้ประสิทธิภาพ ของการผลิตทางการเกษตรลดลง ขาดแคลนยุวเกษตรกร และทายาทเกษตรกร และค่าจ้างแรงงานในภาคการเกษตร มีราคาแพง ทำให้เกิดภาวะหนี้สินสูงและรายได้ไม่เพียงพอ ชำระหนี้ ๗) ขาดการพัฒนาภาคเกษตรเชื่อมโยงทั้งระบบ อาทิ ขาดศูนย์ฝึกอบรมเฉพาะด้านทอดเทคโนโลยีการเกษตร เพื่อขยายผลให้ Smart Farmer และ Young Smart Farmer ขาดโรงชำแหละเนื้อแพะแกะ ที่ได้มาตรฐาน สำคัญ เช่น ฮาลาล มีพื้นที่เกษตรกรรมที่ได้รับประโยชน์จากระบบชลประทานน้อย มีบริษัทผู้ค้ารายใหญ่ ด้านปศุสัตว์ผูกขาดการซื้อขายปศุสัตว์ (ไก่ และสุกร) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก และ ศพก. เครือข่าย ได้รับงบประมาณไม่เพียงพอ ขาดการประชาสัมพันธ์ผ่าน IoT และแต่ละศูนย์ ไม่มีจุดเด่นที่ชัดเจน

โอกาส (Opportunity)	ข้อจำกัด (Threat)
๑) นโยบายของรัฐบาลที่สนับสนุนทั้งการผลิตและการตลาด เช่น วิชาสหกิจชุมชน OTOP SME Start up Food Safety/เกษตรอินทรีย์ ๒) นโยบายของรัฐบาลให้ความสำคัญ กับ Food Safety/Organic Zoning เกษตรแปลงใหญ่ Smart Farmer เศรษฐกิจพอเพียง มีความชัดเจนและขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง ๓) มีคู่มือ ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายที่ใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) และระบบเกษตรพันธสัญญา ๔) New Mega Trends ทำให้ประชาชนนิยมบริโภคสินค้าเกษตรที่ได้มาตรฐานและปลอดภัย เพิ่มมากขึ้น กระแส Slow life เกิดกระแสการท่องเที่ยวเชิงเกษตร Home Stay/ Farm Stay ทำให้เกิดผู้ประกอบการเกษตรผลิตสินค้าและบริการ เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร ๕) มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น Smart Phone การเชื่อมโยงระบบอินเทอร์เน็ตเข้ากับทุกสิ่ง (IoT) ทำให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ และสามารถทำการตลาดออนไลน์ ๖) ภาคเอกชน SME ระดับประเทศเข้ามาสนับสนุน เช่น บริษัท สุทธิรักษ์ ๗) ได้รับคัดเลือกเป็น ๑ ใน ๕ จังหวัดนำร่องในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติภายใต้ BCG Model ๘) การใช้พลังงานทดแทนเพิ่มมากขึ้น ทำให้สามารถนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาผลิตพลังงานทดแทนได้ ๙) โอกาสในการเป็นศูนย์กลางขนส่งทางบกและจุดพักสินค้า Land Logistic Hub ๑๐) โอกาสในการสร้างพันธมิตรในกลุ่มประเทศประชาคมอาเซียน AEC กลุ่มประเทศอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) และกลุ่มประเทศเอเชียใต้(BIMSTEC) ๑๑) การแข่งขันสินค้าเกษตรในตลาดโลกรุนแรงมากขึ้น ส่งผลให้เกษตรกรมีการปรับตัวในด้านพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	๑) การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ Climate change ที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานเกษตร ไม่เป็นไปตามช่วงเวลาที่เหมาะสม ทำให้ผลผลิตมีคุณภาพและปริมาณที่ลดลง ๒) ราคาผลผลิตทางการเกษตรมีความผันผวน เป็นไปตามกลไกตลาด ควบคุมไม่ได้ ๓) ปัจจัยการผลิตทางการเกษตรมีราคาสูง ทำให้ต้นทุนการผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้น ๔) เกษตรกรไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง/เช่า และไม่มีเอกสารสิทธิ์ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงการพัฒนา การสนับสนุนจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ๕) ผลงานวิจัยด้านการเกษตรไม่ได้นำไปสู่การปฏิบัติและขยายผลสู่เกษตรกรในพื้นที่ ๖) สินค้าเกษตรที่มีคู่แข่งทั้งในและต่างประเทศ เกิดภาวะการแข่งขันสูง ช่องทางการตลาดน้อย เช่น ยางพารา ๗) นโยบาย ระเบียบภาครัฐบางอย่างไม่สอดคล้องกับบริบทของงานและพื้นที่ และไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น นโยบายการค้าเสรี การจัดซื้อครุภัณฑ์ของหน่วยงานภาครัฐ ใช้เกณฑ์ราคาตัดสินผู้ชนะมากกว่าเกณฑ์คุณภาพ นโยบายส่งเสริมการลดการใช้สารเคมี ยังไม่สามารถดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ การปรับเปลี่ยนการปลูกพืชตามนโยบาย Zoning เกษตรกรไม่มีความมั่นใจในประสิทธิภาพ การผลิต และราคาผลผลิต ๘) ภัยธรรมชาติ (ภัยแล้ง น้ำท่วม) โรคระบาดสัตว์ และโรคแมลงศัตรูพืชระบาด ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรได้รับความเสียหาย ๙) สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) ที่ส่งผลกระทบต่อการผลิตและการตลาดของภาคเกษตรทั้งในและต่างประเทศ ภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว ส่งผลกระทบต่อความต้องการสินค้าเกษตรลดลง เนื่องจากมีปริมาณการส่งออกลดลง

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดย McKinsey ๗-S Framework

ซึ่งจะวิเคราะห์ว่ามี จุดแข็ง จุดอ่อน อย่างไรในปัจจุบันทั้ง ๗ ประการ ประกอบด้วย

ตารางที่ ๓๕ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดย McKinsey ๗-S Framework

๗-S McKinsey	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
๑. กลยุทธ์ (Strategy)	- จังหวัดมีแผนพัฒนาที่ชัดเจนครอบคลุมทุกด้าน - จังหวัดกำหนดกลยุทธ์ด้านการเกษตรชัดเจน	- การดำเนินงานพัฒนาสินค้าในแนวราบจากต้นทางถึงปลายทางจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานจำนวนมาก
๒. โครงสร้างขององค์กร (Structure)	- โครงสร้างองค์กรด้านการเกษตรมีครบถ้วน - ภารกิจงานที่รับผิดชอบมีความชัดเจน	- มีหน่วยงานจำนวนมากทำให้มีความพร้อมในเวลาเดียวกันยาก - หน่วยงานแต่ละหน่วยต้องรอการบังคับบัญชาของแต่ละหน่วยงานต้องรอข้อสั่งการจากหน่วยงานต้นสังกัด จึงจะมีการบูรณาการ
๓. ระบบการปฏิบัติงาน (System)	- มี อ.พ.ก. ในการกำกับ ดูแล บริหารจัดการงานด้านการเกษตร - มีระบบการรายงานที่รวดเร็ว	- งานนอกเหนือภารกิจหลักมีน้อยทำให้ปฏิบัติงานได้ไม่ตามแผน - เปลี่ยนแปลงระบบการติดตามบ่อย
๔. บุคลากร (Staff)	- บุคลากรของหน่วยงานมีความรู้ความรับผิดชอบงานในหน้าที่ - มีความใกล้ชิดเกษตรกร รักเกษตรกรในพื้นที่	- บุคลากรมีการโยกย้าย ทำให้ต้องมาเรียนรู้กระบวนการทำงานใหม่
๕. ทักษะ ความรู้ ความสามารถ (Skill)	- บุคลากรมีทักษะ เชี่ยวชาญ งานในหน้าที่รับผิดชอบ - บุคลากรได้รับการพัฒนาสมรรถนะตรงกับหน้าที่รับผิดชอบ	- บุคลากรระดับปฏิบัติไม่ได้รับให้ฝึกปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างจริงจัง - บุคลากรไม่สนใจพัฒนาตนเองรับความรู้ใหม่ๆ
๖. รูปแบบการบริหารจัดการ (Style)	- ให้บุคลากรทุกระดับมีส่วนร่วมในการพัฒนางาน - จังหวัดให้ความสำคัญกับการพัฒนางานทุกด้าน	- ขาดการสั่งการที่ชัดเจน - การประสานงานจากต้นทางถึงปลายทางมีหลายขั้นตอนและล่าช้า
๗. ค่านิยมร่วม (Shared Values)	- ยึดเกษตรกรเป็นศูนย์กลางการพัฒนา - มีวิสัยทัศน์เพื่อพัฒนาการเกษตรร่วมกัน	- ขาดการสื่อสารและทำความเข้าใจในองค์กร - ขาดแรงกระตุ้นในการทำงานร่วมกัน

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกโดย PESTEL Analysis

๑. ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย (Political Factors) เช่น นโยบายของรัฐ ระบบการปกครอง เสถียรภาพด้านการเมือง ความร่วมมือระหว่างประเทศ
๒. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors) เช่น การปรับอัตราภาษี อัตราดอกเบี้ย อัตราการจ้างงาน ภาวะทางเศรษฐกิจ
๓. ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social cultural Factors) เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ค่านิยมการบริโภคอุปโภค
๔. ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technological Factors) เช่น เครื่องจักรกลทางการเกษตร เทคโนโลยีสารสนเทศ
๕. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (Environment Factors) เช่น สภาพภูมิอากาศ ภูมิประเทศ ธรรมชาติ
๖. ปัจจัยด้านกฎหมาย (Law/Legal Factors) เช่น กฎหมายแรงงาน กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ระเบียบข้อบังคับด้านธุรกิจ

ตารางที่ ๓๖ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกโดย PESTEL Analysis

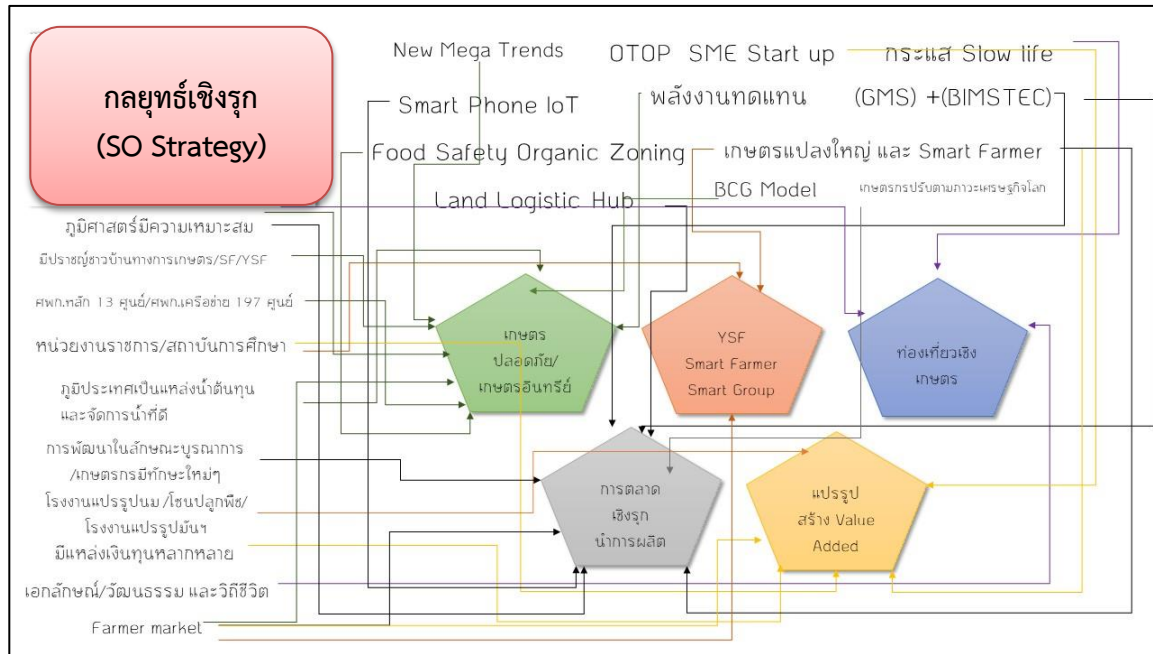
โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
<u>ด้านการเมือง</u> - นโยบายของรัฐบาลที่สนับสนุนทั้งการผลิตและการตลาด เช่นวิสาหกิจชุมชน OTOP SME Start up - นโยบายของรัฐให้ความสำคัญ กับ Food Safety Zoning เกษตรแปลงใหญ่ และ Smart Farmer	- นโยบายอุดหนุนราคาสินค้าเกษตร ทำให้เกษตรกรไม่มีการปรับโครงสร้างการผลิตทางการเกษตรให้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่
<u>ด้านเศรษฐกิจ</u> - การปรับตัวราคาข้าวเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากพื้นที่ปลูกข้าวได้รับความเสียหายเกิดภาวะฝนแล้งและฝนทิ้งช่วง - การพักชำระหนี้ให้เกษตรกรรายย่อย เนื่องจากพื้นที่ทำการเกษตรได้รับความเสียหายเกิดภาวะฝนแล้งและฝนทิ้งช่วง	- ภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว ส่งผลต่อปริมาณความต้องการสินค้าเกษตรของจังหวัดลดลง - สินค้าเกษตรที่มีคู่แข่งทั้งในและต่างประเทศเกิดภาวะการแข่งขันสูง ช่องทางการตลาดน้อย เช่น ยางพารา - ปัจจัยการผลิตทางการเกษตรมีราคาสูง ทำให้ต้นทุนการผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้น
<u>ด้านสังคม</u> - New Mega Trends ทำให้ประชาชนนิยมบริโภคสินค้าเกษตรที่ได้มาตรฐานและปลอดภัย เพิ่มมากขึ้น - กระแส Slow life เกิดกระแสการท่องเที่ยวเชิงเกษตร Home Stay/Farm Stay ทำให้เกิดผู้ประกอบการเกษตรผลิตสินค้าและบริการ เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร	- เกษตรกรส่วนใหญ่เข้าสู่ผู้สูงอายุ ทำให้ประสิทธิภาพของการผลิตทางการเกษตรลดลง
<u>ด้านเทคโนโลยี</u> - มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น Smart Phone การเชื่อมโยงระบบอินเทอร์เน็ตเข้ากับทุกสิ่ง (IoT) ทำให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ และสามารถทำการตลาดออนไลน์ - มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น Agri-map โดรน Smart Farm ทำให้สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร	- เกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่มีทักษะด้าน IT ทำให้การใช้ประโยชน์จาก IT มีไม่มากเท่าที่ควร

โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
<u>ด้านสิ่งแวดล้อม</u> - การใช้พลังงานทดแทนเพิ่มมากขึ้น ทำให้สามารถนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาผลิตพลังงานทดแทนได้	- ภัยธรรมชาติ (ภัยแล้ง น้ำท่วม) และโรคแมลงศัตรูพืชระบาด ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรเสียหาย - การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ Climate change ที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานเกษตร ไม่เป็นไปตามช่วงเวลาที่เหมาะสม ทำให้ผลผลิตมีคุณภาพและปริมาณที่ลดลง
<u>ด้านกฎหมาย</u> - มีคู่มือ ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายที่ใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) และระบบเกษตรพันธสัญญา	- นโยบาย ระเบียบภาครัฐบางอย่างไม่สอดคล้องกับบริบทของงานและพื้นที่ และไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น นโยบายการค้าเสรี การจัดซื้อครุภัณฑ์ของหน่วยงานภาครัฐ ใช้เกณฑ์ราคาตัดสินผู้ชนะมากกว่าเกณฑ์คุณภาพ นโยบายส่งเสริมการตลาดใช้สารเคมี ยังไม่สามารถดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ การปรับเปลี่ยนการปลูกพืชตามนโยบาย Zoning เกษตรกรไม่มีความมั่นใจในประสิทธิภาพ การผลิต และราคาผลผลิต

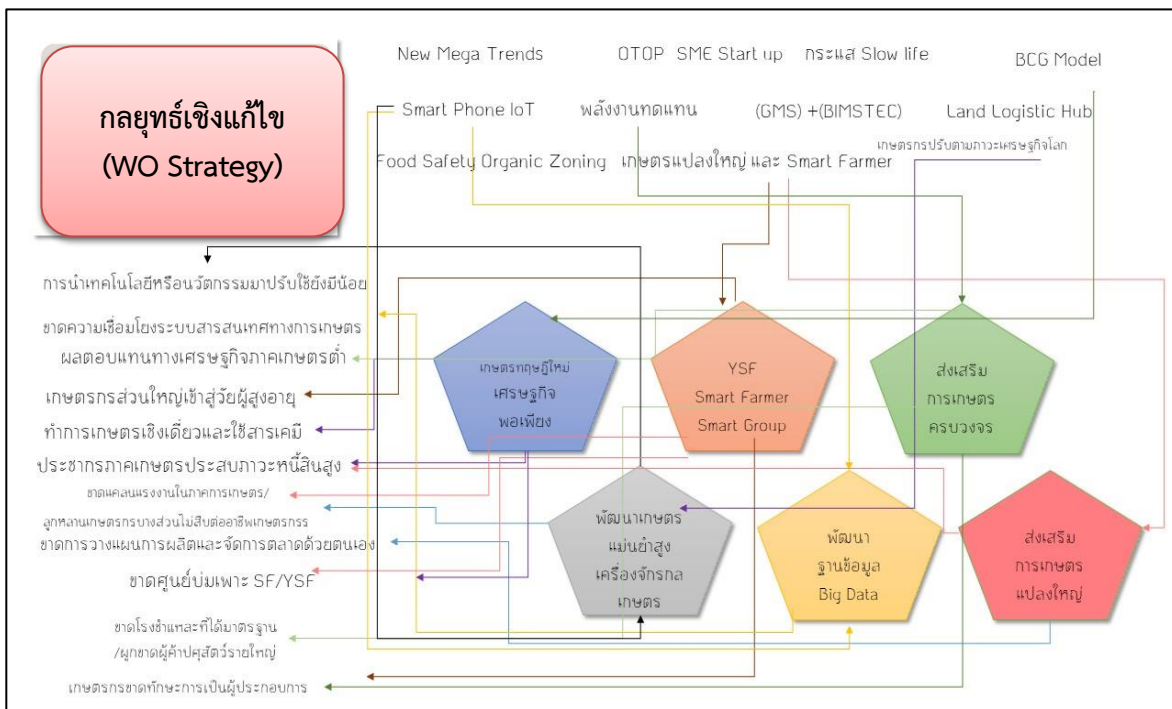
การจัดทำ TOWS Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์

ตารางที่ ๓๗ TOWS Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์

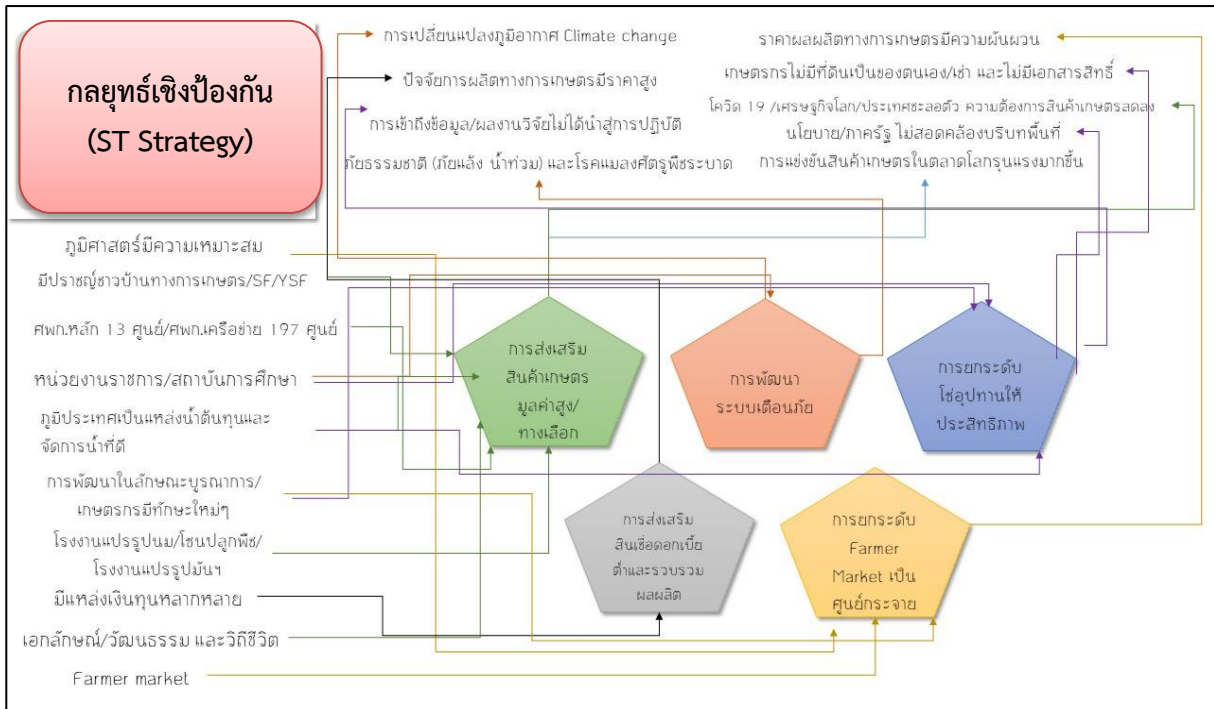
ปัจจัยภายใน \ ปัจจัยภายนอก	<u>S จุดแข็ง</u> (ภายใน)	<u>W จุดอ่อน</u> (ภายใน)
<u>O โอกาส</u> (ภายนอก)	<u>กลยุทธ์เชิงรุก</u> (SO Strategy) การเอาจุดแข็งขององค์กรไปรวมกับโอกาสที่ดีจากภายนอกที่เหมาะสมกัน (เอาโอกาสมาใช้)	<u>กลยุทธ์เชิงแก้ไข</u> (WO Strategy) การพยายามที่จะลดจุดอ่อนของตนเพื่อที่นำเอาโอกาสที่ดีข้างนอกมารวมกับจุดอ่อนขององค์กรที่ตรงกันเพื่อพัฒนาให้เกิดประโยชน์ (ปรับปรุงตนเอง)
<u>T ภัยคุกคาม</u> (ภายนอก)	<u>กลยุทธ์เชิงป้องกัน</u> (ST Strategy) การเอาจุดแข็งขององค์กรมาจับคู่กับภัยคุกคามจากภายนอกเพื่อต่อสู้กับภัยคุกคามนั้น (กำจัดภัยคุกคาม)	<u>กลยุทธ์เชิงรับ</u> (WT Strategy) การจับคู่กันระหว่างจุดอ่อนขององค์กรกับภัยคุกคามจากภายนอกที่ตรงกัน เพื่อลดทอนปัญหาทั้งจุดอ่อนและภัยคุกคามที่เกิดขึ้น (ลดความเสี่ยง)

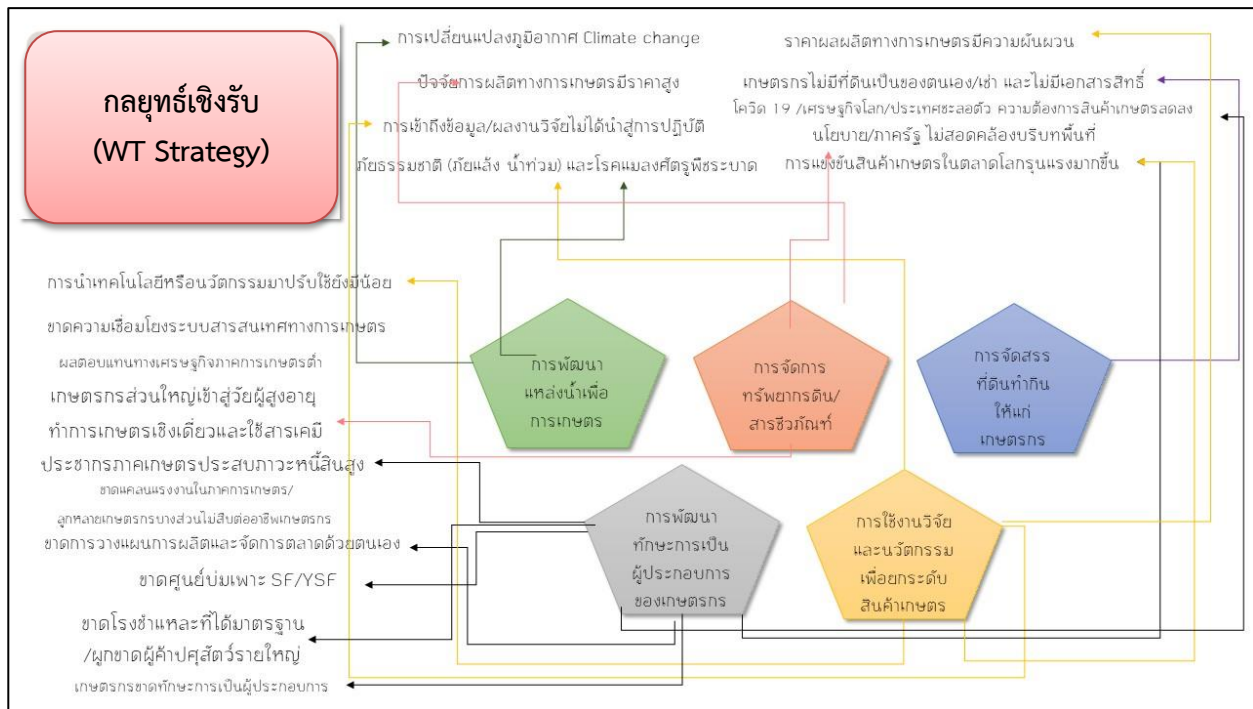
แผนภาพที่ ๑ กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy)

แผนภาพที่ ๒ กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy)

แผนภาพที่ ๓ กลุ่มยุทธเชิงป้องกัน (ST Strategy)

แผนภาพที่ ๔ กลุ่มยุทธเชิงรับ (WT Strategy)

ส่วนที่ ๔

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดลำปาง

๑. วิสัยทัศน์ (Vision)

“ลำปางเกษตรคุณภาพ มาตรฐานแบบครบวงจร”

๒. พันธกิจ (Mission)

๒.๑ ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน โดยประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการผลิต

๒.๒ เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพเกษตรกรด้านการผลิต การเพิ่มมูลค่า และการตลาดด้วยนวัตกรรมงานวิจัย องค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

๒.๓ ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการเข้าถึงปัจจัยการผลิตทางการเกษตร และโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรคุณภาพอย่างทั่วถึง สามารถนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ระบบนิเวศน์อย่างสร้างสรรค์ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๒.๔ ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีศูนย์รวบรวมและกระจายสินค้าเกษตรคุณภาพ ได้มาตรฐาน เชื่อมโยงสู่ตลาดภายในและต่างประเทศ

๓. เป้าประสงค์หลักการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด (Goals)

๓.๑ เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน

๓.๒ สินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดได้รับการพัฒนาแบบครบวงจร (ต้นทาง กลางทาง ปลายทาง) เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ต้นทุนต่ำ และได้รับการพัฒนาต่อยอด สร้างคุณค่า และมูลค่าเพิ่มให้สูงขึ้น

๓.๓ ทรัพยากรทางการเกษตรมีการนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่าและยั่งยืน

๓.๔ การพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดลำปาง ได้รับการพัฒนาตามแนวทางเกษตรอัจฉริยะ

๓.๕ เป็นต้นแบบแหล่งผลิตรวบรวม และกระจายสินค้าเกษตรคุณภาพ มีมาตรฐานแบบครบวงจรที่ยั่งยืนของกลุ่มจังหวัด และของประเทศ

๔. ประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic Issue)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีความมั่นคงสามารถพัฒนาอาชีพเกษตรกร เพื่อสร้างรายได้ในการประกอบอาชีพ

๒. เพื่อเพิ่มพื้นที่การทำเกษตรกรรมยั่งยืน

๓. เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรมืออาชีพ

ตัวชี้วัด

๑. รายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตร (บาท/ครัวเรือน/ปี)

๒. จำนวนพื้นที่การทำเกษตรกรรมยั่งยืน (ไร่)

๓. จำนวนสถาบันเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนา (สหกรณ์/กลุ่ม)

๔. จำนวนเกษตรกรมืออาชีพ (YSF/Smart Farmer) อาสาสมัครเกษตร และ
ปราชญ์เกษตร (ราย)

กลยุทธ์

๑. ขยายผลการทำการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๒. เสริมสร้างความภาคภูมิใจ และความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกร
๓. ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืน/เกษตรปลอดภัย/เกษตรอินทรีย์ให้เห็นผลในทางปฏิบัติ
๔. พัฒนาองค์ความรู้ของเกษตรกรสู่เกษตรกรมืออาชีพ
๕. สร้างความเข้มแข็งและเชื่อมโยงเครือข่ายของเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร
๖. พัฒนาศักยภาพเกษตรกรสู่ YSF/Smart Farmer/Smart Group อาสาสมัครเกษตรกร และขยายผลองค์ความรู้ปราชญ์เกษตรกร
๗. สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตรในทุกกลุ่มเป้าหมาย
๘. ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งทุน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดโซ่อุปทาน

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

๑. เพื่อให้การผลิตทางภาคการเกษตรของจังหวัดลำปางมีการขยายตัว
๒. เพื่อสนับสนุนกระบวนการผลิต การแปรรูป การตลาดสินค้าเกษตรไปสู่คุณภาพ และมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย/PGS/เกษตรอินทรีย์/IFOM
๓. เพื่อให้เกษตรกรจังหวัดลำปางมีแหล่งจำหน่าย รวบรวม และกระจายผลผลิต ผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรปลอดภัยที่ได้มาตรฐานสู่ผู้บริโภค
๔. เพื่อบริหารจัดการการส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ตัวชี้วัด

๑. อัตราการขยายตัวของมูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตรหลักของจังหวัด (ร้อยละ)
๒. จำนวนแปลงฟาร์มที่ได้รับรองมาตรฐาน (แปลง/ฟาร์ม/กลุ่ม)
๓. จำนวนตลาดเกษตรกร Farmer Market (แห่ง)
๔. มูลค่าการจำหน่ายสินค้าเกษตรปลอดภัยภายในตลาดเกษตรกร Farmer Market (ล้านบาท)
๕. แปลงใหญ่ที่มีการบริหารจัดการประสบผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม (ร้อยละ)

กลยุทธ์

๑. ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานรองรับความต้องการของตลาด
๒. ส่งเสริมการบริหารจัดการโซ่อุปทานสินค้าเกษตร เพื่อเชื่อมโยงตั้งแต่การผลิต การแปรรูป และการตลาด อย่างครบวงจร
๓. เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร/แปรรูป สร้าง Value Added
๔. การยกระดับ Farmer Market เป็นศูนย์กระจาย/การตลาดเชิงรุก นำการผลิต
๕. การส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงเกษตร
๖. สนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน
๗. สนับสนุนการจัดการความเสี่ยงที่จะกระทบต่อผลผลิตทางการเกษตร
๘. ส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่และสถาบันเกษตรกร ให้เข้าถึงการสนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ และรวบรวมผลผลิต
๙. การส่งเสริมสินค้าเกษตรมูลค่าสูง/ทางเลือก
๑๐. ส่งเสริมความเข้าใจของผู้บริโภคต่อมาตรฐานเกษตรอินทรีย์/เกษตรปลอดภัย ตลอดจนสนับสนุนมาตรฐานเกษตรปลอดภัย/สินค้าเกษตรเพื่อสุขภาพผู้บริโภค

๑๑. จัดทำแผนบริหารจัดการสินค้าเกษตร ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

๑๒. ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์การเกษตรแก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

๑๓. การเสริมสร้างศักยภาพด้านการเกษตรแก่สถาบันเกษตรกร

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยี และนวัตกรรมร่วมสมัย
เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

๑. เพื่อส่งเสริมการวิจัย พัฒนาเทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตรแบบบูรณาการทั้งภาครัฐ เอกชน และเกษตรกร

๒. เพื่อผลักดันให้นำผลงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตรไปใช้ประโยชน์

ตัวชี้วัด

๑. จำนวนผลงานด้านวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตรถูกนำไปใช้ประโยชน์ (เรื่อง)

๒. จำนวนกลุ่มเกษตรกรและผู้รับบริการได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมสามารถ นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ (กลุ่ม)

๓. จำนวนเกษตรกร YSF SF และผู้รับบริการได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยี และนวัตกรรมสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ (ราย)

กลยุทธ์

๑. ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตร

๒. ส่งเสริมการนำงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ และก่อตั้งศูนย์ฝึกอบรมเฉพาะด้านถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร เพื่อขยายผลให้ Smart Farmer และ Young Smart Farmer

๓. พัฒนาเกษตรแม่นยำสูง/เครื่องจักรกลเกษตร

๔. นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ สู่การพัฒนาทักษะด้านการตลาดแก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืนทั้งในแง่ของการใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์

ตัวชี้วัด

๑. จำนวนแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน (บ่อ)

๒. จำนวนพื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้น (ไร่)

๓. จำนวนอาคารชลประทานที่ได้รับการซ่อมแซมบำรุงรักษาและปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ (แห่ง)

๔. จำนวนพื้นที่ที่เกษตรกรได้รับจัดที่ดินทำกิน (ไร่)

กลยุทธ์

๑. พัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตร

๒. ส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๓. บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

๔. บริหารจัดการพื้นที่ทำกินทางการเกษตร

๕. ส่งเสริมเกษตรคุณภาพในพื้นที่ที่มีศักยภาพ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐและกลไกการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติเชิงพื้นที่
เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานแบบบูรณาการ ทั้งด้านบุคลากรและ
กระบวนการทำงานให้เกิดความต่อเนื่อง มีธรรมาภิบาล โปร่งใส ตรวจสอบได้

ตัวชี้วัด

ปัจจุบัน (ระบบ)

กลยุทธ์

อย่างมีประสิทธิภาพ

และเครือข่ายทุกแห่ง

๑. ฐานข้อมูลด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดลำปาง ได้ปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน (ระบบ)
๒. จำนวนโครงการที่มีการบูรณาการการทำงานร่วมกัน (โครงการ)
๑. พัฒนาศักยภาพการเกษตรภาครัฐ และกระบวนการทำงานในลักษณะบูรณาการ
๒. การพัฒนาระบบเตือนภัย
๓. พัฒนาระบบข้อมูล Big Data
๔. สนับสนุนเครื่องมือ/อุปกรณ์ เทคโนโลยีในการพัฒนาระบบการทำงานขององค์กร
๕. สนับสนุนและส่งเสริมศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรหลัก

๕. แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดลำปาง (พ.ศ. ๒๕๖๖ – พ.ศ. ๒๕๗๐)

ตารางที่ ๓๘ แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดลำปาง (พ.ศ. ๒๕๖๖ – พ.ศ. ๒๕๗๐)

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย						กลยุทธ์
			พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี	
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับ เกษตรกรและสถาบัน เกษตรกร	๑.๑ เพื่อให้เกษตรกรมี ความมั่นคงสามารถ พัฒนาอาชีพเกษตรกร เพื่อสร้างรายได้ในการ ประกอบอาชีพ	๑.๑ รายได้เงินสดสุทธิ ครัวเรือน (Net Cash Family Income) (บาท/ครัวเรือน/ปี)	๒๕๓,๔๑๗	๒๕๓,๔๒๑.๕๖	๒๕๓,๔๖๗.๑๘	๒๕๓,๕๑๒.๘๐	๒๕๓,๕๕๘.๔๓	๒๕๓,๕๕๘.๔๓	๑) ขยายผลการทำ การเกษตรตาม หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ๒) เสริมสร้าง
	๑.๒ เพื่อเพิ่มพื้นที่ การทำเกษตรกรรม ยั่งยืน	๑.๒ จำนวนพื้นที่การทำ เกษตรกรรมยั่งยืน (ไร่) - ข้าวอินทรีย์ (การขอรับรองมาตรฐาน ข้าวอินทรีย์ Organic Thailand เกษตรกรต้องใช้ ระยะเวลา ๓ ปี) - เกษตรทฤษฎีใหม่ - เกษตรผสมผสาน	๔,๖๘๘.๒๕	๔,๘๐๘.๕๐	๔,๙๒๘.๗๕	๕,๐๔๙	๕,๑๖๙.๒๕	๑๑,๙๐๓.๒๕ ๕,๑๖๙.๒๕ (สะสม)	ความภาคภูมิใจ และความมั่นคงใน การประกอบ อาชีพเกษตรกร ๓) ส่งเสริมการทำ เกษตรกรรม ยั่งยืนให้เห็นผล ในทางปฏิบัติ ๔) พัฒนาองค์
	๑.๓ เพื่อสนับสนุนให้ เกษตรกรและสถาบัน เกษตรกรเป็นผู้ประกอบ การธุรกิจเกษตรมีอาชีพ	๑.๓ จำนวนสถาบัน เกษตรกรที่ได้รับการ พัฒนา (สหกรณ์/กลุ่ม)	๑๔๕	๑๔๕	๑๔๕	๑๔๕	๑๔๕	๑๔๕	ความรู้ของเกษตรกร สู่เกษตรกรมีอาชีพ ๕) สร้างความ เข้มแข็งและ เชื่อมโยงเครือข่าย ของเกษตรกร และ สถาบันเกษตรกร

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย						กลยุทธ์
			พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี	
		๑.๔ จำนวนเกษตรกรมือ อาชีพ (YSF/Smart Farmer) (ราย) - YSF - พี่ช - ปศุสัตว์ - ยางพารา	๔๐ ๒๖๐ ๔๐ ๓๐	๔๐ ๒๖๐ ๔๐ ๓๐	๔๐ ๒๖๐ ๔๐ ๓๐	๔๐ ๒๖๐ ๔๐ ๓๐	๔๐ ๒๖๐ ๔๐ ๓๐	๑,๘๕๐ ๒๐๐ ๑,๓๐๐ ๒๐๐ ๑๕๐	๖) พัฒนา ศักยภาพเกษตรกร สู่YSF/Smart Farmer/Smart Group อาสาสมัครเกษตร และขยายผลองค์ ความรู้ปราชญ์ เกษตร ๗) สนับสนุนการใช้ เทคโนโลยีและ นวัตกรรมด้าน การเกษตรในทุก กลุ่มเป้าหมาย ๘) ส่งเสริมและ สนับสนุนให้ เกษตรกรเข้าถึง แหล่งทุน
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่ม ประสิทธิภาพ การบริหารจัดการสินค้า เกษตรตลอดโซ่อุปทาน	๒.๑ เพื่อให้การผลิต ทางภาคการเกษตร ของจังหวัดลำปางมี การขยายตัว	๒.๑ มูลค่าเพิ่มของสินค้า เกษตรหลักของจังหวัด มีอัตราการขยายตัว (ร้อยละ)	๓	๓	๓	๓	๓	๑๕	๑) ส่งเสริมการ ผลิตสินค้าเกษตร ให้ได้มาตรฐาน รองรับความ ต้องการของตลาด

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย						กลยุทธ์
			พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี	
	๒.๒ เพื่อสนับสนุนกระบวนการผลิต การแปรรูป การตลาดสินค้าเกษตรไปสู่คุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย	๒.๒ จำนวนแปลง/ฟาร์มที่ได้รับรองมาตรฐาน (แปลง/ฟาร์ม/กลุ่ม) <u>มาตรฐาน GAP ข้าว (กลุ่ม)</u> - GAP ข้าวทั่วไป (แปลง) - GAP Seed (กลุ่ม) พืชอาหาร (GAP) (แปลง) ปศุสัตว์ (GAP) (ฟาร์ม) ประมง (SL) (ฟาร์ม) <u>มาตรฐานเกษตรอินทรีย์</u> PGS (พัฒนาที่ดิน/กลุ่ม) พืชอาหาร (ราย) เตรียมเข้าสู่ปศุสัตว์อินทรีย์ (ราย)	๑๐ ๑๔ ๒๐๐ ๕ ๗๐ ๓ ๕ ๔	๑๕ ๑๔ ๒๐๐ ๕ ๗๐ ๓ ๕ ๔	๒๐ ๑๔ ๒๐๐ ๕ ๗๐ ๓ ๕ ๔	๒๕ ๑๔ ๒๐๐ ๕ ๗๐ ๓ ๕ ๔	๓๐ ๑๔ ๒๐๐ ๕ ๗๐ ๓ ๕ ๔	๑,๔๖๓ ๓๐ แปลง (สะสม) ๑๔ กลุ่ม (กลุ่มเดิม) ๑,๐๐๐ ๒๕ ๓๕๐ ๑๕ ๒๕ ๔	๒) ส่งเสริมการบริหารจัดการโซ่อุปทานสินค้าเกษตรเพื่อเชื่อมโยงตั้งแต่การผลิต การแปรรูป และการตลาด อย่างครบวงจร ๓) เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร/แปรรูปสร้าง Value Added ๔) การยกระดับ Farmer Market เป็นศูนย์กระจาย/การตลาดเชิงรุก นำการผลิต
	๒.๓ เพื่อให้เกษตรกรจังหวัดลำปางมีแหล่งจำหน่าย รวบรวม และกระจายผลผลิตผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรปลอดภัยที่ได้มาตรฐานสู่ผู้บริโภค	๒.๓.๑ จำนวนตลาดเกษตรกร Farmer Market (แห่ง)	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๕) การส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงเกษตร ๖) สนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน ๗) สนับสนุนการจัดการความเสี่ยงที่จะกระทบต่อผลผลิตทางการเกษตร

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย						กลยุทธ์
			พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี	
		๒.๓.๒ มูลค่าการจำหน่ายสินค้าเกษตรปลอดภัยภายในตลาดเกษตรกร Farmer Market (ล้านบาท)	๗.๓๒	๗.๓๒	๗.๖๙	๘.๐๗	๘.๔๗	๓๘.๘๗	๘) ส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ สนับสนุนสินเชื่อ ดอกเบี้ยต่ำและ
	๒.๔ เพื่อบริหารจัดการการส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล	๒.๕ ร้อยละของแปลงใหญ่ที่มีการบริหารจัดการประสบผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม (ร้อยละ)	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๕๐	รวบรวมผลผลิต ๙) การส่งเสริมสินค้าเกษตรมูลค่าสูง/ทางเลือก ๑๐) ส่งเสริมความเข้าใจของผู้บริโภคต่อมาตรฐานเกษตรอินทรีย์/เกษตรปลอดภัย ตลอดจนสนับสนุนมาตรฐานเกษตรปลอดภัย/สินค้าเกษตรเพื่อสุขภาพผู้บริโภค ๑๑) จัดทำแผนบริหารจัดการสินค้าเกษตรเพื่อรองรับสินค้าเกษตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย						กลยุทธ์
			พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี	
									๑๒) ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ การเกษตรแก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ๑๓) การเสริมสร้างศักยภาพด้านการเกษตรแก่สถาบันเกษตรกร
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยี และนวัตกรรม ร่วมสมัย	๓.๑ เพื่อส่งเสริมการวิจัย พัฒนาเทคโนโลยี และ นวัตกรรม ด้านการเกษตรแบบบูรณาการทั้งภาครัฐ เอกชน และเกษตรกร	๓.๑ จำนวนผลงานด้านวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตรถูกนำไปใช้ประโยชน์ (เรื่อง)	๑๓	๑๓	๑๓	๑๓	๑๓	๖๕	๑) ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยเทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตร
	๓.๒ เพื่อผลักดันให้นำผลงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตรไปใช้ประโยชน์	๓.๒.๑ จำนวนกลุ่มเกษตรกร และผู้รับบริการได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ (กลุ่ม)	๑๓	๑๓	๑๓	๑๓	๑๓	๖๕	๒) ส่งเสริมการนำงานวิจัยเทคโนโลยี และนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์และก่อตั้งศูนย์ฝึกอบรมเฉพาะด้านทอด

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย						กลยุทธ์
			พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี	
									เทคโนโลยีการเกษตร เพื่อขยายผลให้ Smart Farmer และ Young Smart Farmer
		๓.๒.๑ จำนวนเกษตรกร YSF SF และผู้รับบริการ ได้รับการถ่ายทอด เทคโนโลยีและนวัตกรรม สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ ๑๑,๒๕๐ ราย	๒,๑๗๐	๒,๒๗๐	๒,๒๗๐	๒,๒๗๐	๒,๒๗๐	๑๑,๒๕๐	๓) พัฒนาเกษตรกรแม่นยำสูง/เครื่องจักรกลเกษตร ๔) นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ สู่การพัฒนาทักษะด้านการตลาดแก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน	เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืนทั้งในแง่ของการใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๔.๑ จำนวนแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน (บ่อ)	๒๐๐	๒๐๐	๒๐๐	๒๐๐	๒๐๐	๑,๐๐๐	๑) พัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตร ๒) ส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย						กลยุทธ์
			พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี	
		๔.๒ จำนวนพื้นที่ชลประทานที่เพิ่มขึ้น (ไร่)	๔,๓๐๐	๑๙,๒๑๕	๓๒,๕๐๐	๓๓,๒๐๐	๒๔,๒๐๐	๑๑๓,๔๑๕	๓) บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
		๔.๓ จำนวนอาคารชลประทานที่ได้รับการซ่อมแซมบำรุงรักษาและปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ (แห่ง)	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๕๐๐	๔) บริหารจัดการพื้นที่ทำกินทางการเกษตร ๕) ส่งเสริมเกษตรกร
		๔.๔ จำนวนพื้นที่ที่เกษตรกรได้รับจัดที่ดินทำกิน (ไร่)	๓,๕๘๕	๓,๕๐๐	๓,๕๐๐	๓,๕๐๐	๓,๕๐๐	๑๗,๕๘๕	คุณภาพในพื้นที่ที่มีศักยภาพ
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐและกลไกการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติเชิงพื้นที่	เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานแบบบูรณาการ ทั้งด้านบุคลากรและกระบวนการทำงานให้เกิดความต่อเนื่อง มีธรรมาภิบาล โปร่งใส ตรวจสอบได้	๕.๑ จำนวนฐานข้อมูลด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดลำปางมีการปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน (ระบบ)	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑) พัฒนาบุคลากรการเกษตรภาครัฐและกระบวนการทำงานในลักษณะบูรณาการ
		๕.๒ จำนวนโครงการที่มีการบูรณาการการทำงานร่วมกัน (โครงการ)	๒	๒	๒	๒	๒	๑๐	๒) การพัฒนาระบบเตือนภัย ๓) พัฒนาฐานข้อมูล Big Data ๔) สนับสนุนเครื่องมือ/อุปกรณ์เทคโนโลยีในการพัฒนาระบบการทำงานขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย						กลยุทธ์
			พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี	
									๕) สนับสนุนและส่งเสริมศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรหลักและเครือข่ายทุกแห่ง

๖. วิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด และกลยุทธ์การพัฒนา

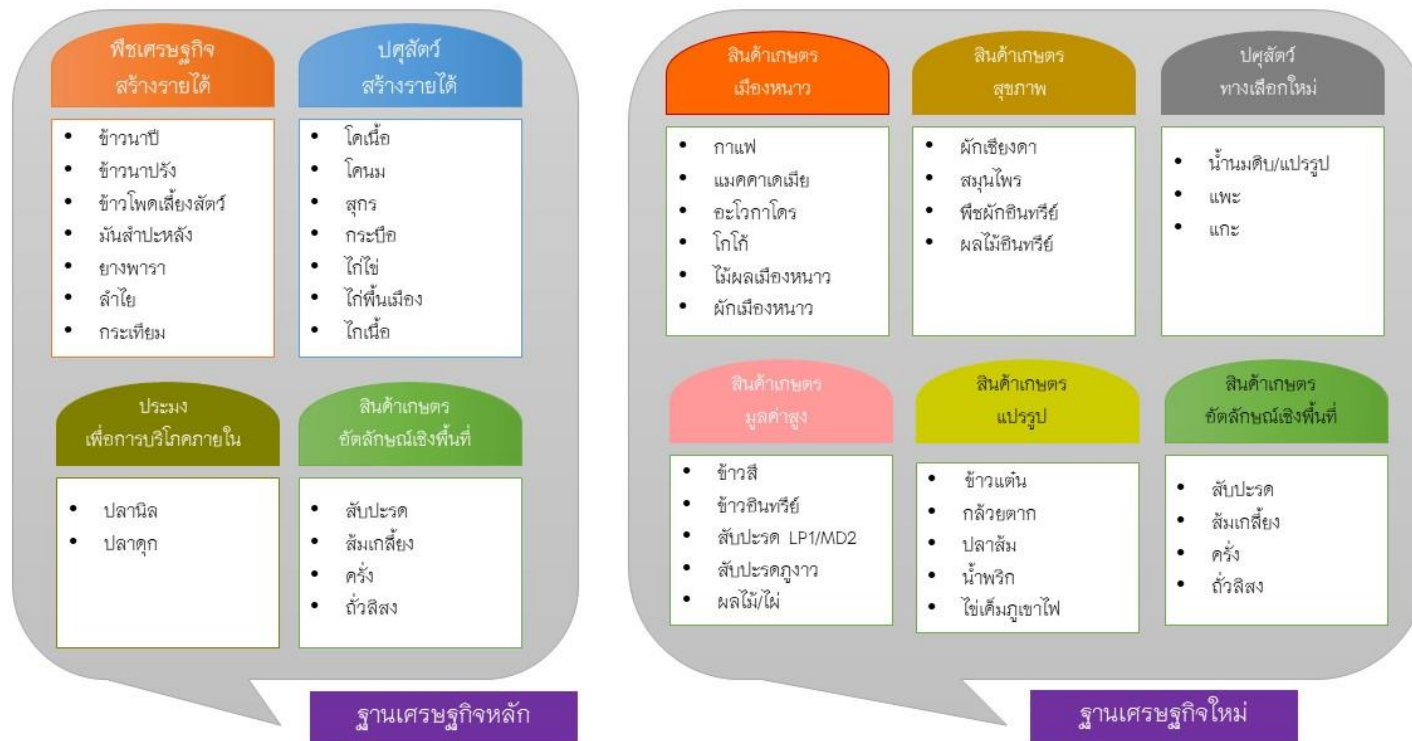
ตารางที่ ๓๙ วิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด และกลยุทธ์การพัฒนา

วิสัยทัศน์ (Vision) “ ลำปางเกษตรคุณภาพ มาตรฐานแบบครบวงจร ”				
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้า เกษตรตลอดโซ่อุปทาน	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยี และนวัตกรรม ร่วมสมัย	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การบริหารจัดการทรัพยากร การเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล และยั่งยืน	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐและ กลไกการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติเชิงพื้นที่
เป้าหมาย/ตัวชี้วัด ๑. รายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตร ๒๖๕,๘๐๑.๗๓ บาท/ครัวเรือน/ปี ๒. พื้นที่การทำเกษตรกรรมยั่งยืน ๑๑,๙๐๓.๒๕ ไร่ ๓. สถาบันเกษตรกรที่มีความเข้มแข็ง ๑๔๕ สหกรณ์/กลุ่ม ๔. เกษตรกรมีอาชีพ (YSF/Smart Farmer) อาสาสมัครเกษตร และปราชญ์ เกษตร ๑,๘๕๐ ราย	เป้าหมาย/ตัวชี้วัด ๑. มูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตรหลักของจังหวัด มี อัตราการขยายตัว ร้อยละ ๓ ๒. จำนวนแปลงฟาร์มที่ได้รับรองมาตรฐาน ๑,๔๖๓ แปลง/ฟาร์ม/กลุ่ม ๓. ตลาดเกษตรกร Farmer Market ๑ แห่ง ๔. มูลค่าการจำหน่ายสินค้าเกษตรปลอดภัย ภายในตลาดเกษตรกร Farmer Market ๓๘.๘๗ ล้านบาท ๕. ร้อยละ ๕๐ ของแปลงใหญ่ที่มีการบริหาร จัดการประสพผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม	เป้าหมาย/ตัวชี้วัด ๑. จำนวนผลงานด้านวิจัย เทคโนโลยี และ นวัตกรรมด้านการเกษตรถูกนำไป ใช้ประโยชน์ ๑๓ เรื่อง ๒. จำนวนกลุ่มเกษตรกรและผู้รับบริการได้รับการ ถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมสามารถ นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ ๑๓ กลุ่ม ๓. จำนวนเกษตรกร YSF SF และผู้รับบริการ ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยี และนวัตกรรม สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ ๑๑,๒๕๐ ราย	เป้าหมาย/ตัวชี้วัด ๑. จำนวนแหล่งน้ำในไร่นานอกเขต ชลประทาน ๑,๐๐๐ บ่อ ๒. จำนวนพื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้น ๑๑๓,๔๑๕ ไร่ ๓. จำนวนอาคารชลประทานที่ได้รับการ ซ่อมแซมบำรุงรักษาและปรับปรุง ให้มีประสิทธิภาพ ๕๐๐ แห่ง ๔. จำนวนพื้นที่ที่เกษตรกรได้รับจัดที่ดิน ทำกิน ๑๗,๕๘๕ ไร่	เป้าหมาย/ตัวชี้วัด ๑. ฐานข้อมูลด้านการเกษตรและสหกรณ์ ของจังหวัดลำปางมีการปรับปรุงให้เป็น ปัจจุบัน ๑ ระบบ ๒. จำนวนโครงการที่มีการบูรณาการการ ทำงานร่วมกัน ๑๐ โครงการ
กลยุทธ์การพัฒนา ๑. ขยายผลการทำการเกษตรตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ๒. เสริมสร้างความภาคภูมิใจ และความ มั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกร ๓. ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืน/เกษตร ปลอดภัย/เกษตรอินทรีย์ให้เห็นผลในทาง ปฏิบัติ ๔. พัฒนาองค์ความรู้ของเกษตรกรสู่ เกษตรกรมีอาชีพ ๕. สร้างความเข้มแข็งและเชื่อมโยงเครือข่าย ของเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร	กลยุทธ์การพัฒนา ๑. ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐาน รองรับความต้องการของตลาด ๒. ส่งเสริมการบริหารจัดการโซ่อุปทานสินค้า เกษตร ๓. เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร/แปรรูปสร้าง Value Added ๔. การยกระดับ Farmer Market เป็นศูนย์กระจาย/ การตลาดเชิงรุก นำการผลิต ๕. การส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงเกษตร ๖. สนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐและ เอกชน	กลยุทธ์การพัฒนา ๑. ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตร ๒. ส่งเสริมการนำงานวิจัย เทคโนโลยี และ นวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ และก่อตั้งศูนย์ฝึกอบรม เฉพาะด้านเทคโนโลยีการเกษตร เพื่อขยาย ผลให้ Smart Farmer และ Young Smart Farmer ๓. พัฒนาเกษตรแม่นยำสูง/เครื่องจักรกลเกษตร ๔. นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ สู่การพัฒนาทักษะด้านการตลาดแก่เกษตรกรและ สถาบันเกษตรกร	กลยุทธ์การพัฒนา ๑. พื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตร ๒. ส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม ๓. บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๔. บริหารจัดการพื้นที่ทำกินทางการ เกษตร ๕. ส่งเสริมเกษตรคุณภาพในพื้นที่ที่มี ศักยภาพ	กลยุทธ์การพัฒนา ๑. พัฒนาศูนย์กลางการเกษตรภาครัฐ และ กระบวนการทำงานในลักษณะบูรณาการ ๒. การพัฒนาระบบเตือนภัย ๓. พัฒนาระบบข้อมูล Big Data ๔. สนับสนุนเครื่องมือ/อุปกรณ์ เทคโนโลยี ในการพัฒนาระบบการทำงานขององค์กร อย่างมีประสิทธิภาพ ๕. สนับสนุนและส่งเสริมศูนย์เรียนรู้การ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร หลักและเครือข่าย ทุกแห่ง

วิสัยทัศน์ (Vision) “ ลำปางเกษตรคุณภาพ มาตรฐานแบบครบวงจร ”				
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้า เกษตรตลอดโซ่อุปทาน	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยี และนวัตกรรม ร่วมสมัย	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การบริหารจัดการทรัพยากร การเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล และยั่งยืน	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐและ กลไกการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติเชิงพื้นที่
๖. พัฒนาศักยภาพเกษตรกรสู่ YSF/Smart Farmer/Smart Group อาสาสมัครเกษตรกร และขยายผลองค์ความรู้ปราชญ์เกษตรกร ๗. สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตรในทุกกลุ่มเป้าหมาย ๘. ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งทุน	๗. สนับสนุนการจัดการความเสี่ยงที่จะกระทบต่อผลผลิตทางการเกษตร ๘. ส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่และสถาบันเกษตรกร ให้เข้าถึงการสนับสนุนสินเชื่อ ดอกเบี้ยต่ำ และรวบรวมผลผลิต ๙. การส่งเสริมสินค้าเกษตรมูลค่าสูง/ทางเลือก ๑๐. ส่งเสริมความเข้าใจและสนับสนุนมาตรฐานเกษตรอินทรีย์/เกษตรปลอดภัย ตลอดจนสนับสนุนมาตรฐานเกษตรปลอดภัย/สินค้าเกษตรเพื่อสุขภาพผู้บริโภค ๑๑. จัดทำแผนบริหารจัดการสินค้าเกษตร ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ๑๒. ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านตลาดสินค้าเกษตร และผลิตภัณฑ์การเกษตรแก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ๑๓. การเสริมสร้างศักยภาพด้านการเกษตรแก่สถาบันเกษตรกร			

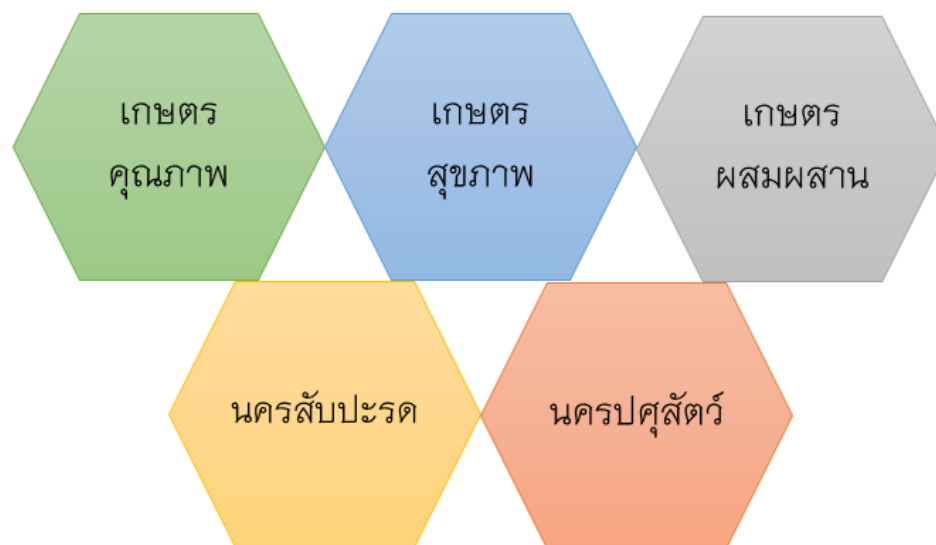
๗. ตำแหน่งเชิงยุทธศาสตร์ Positioning สินค้าเกษตรของจังหวัดลำปาง

ตำแหน่งเชิงยุทธศาสตร์ Positioning สินค้าเกษตรของจังหวัดลำปาง

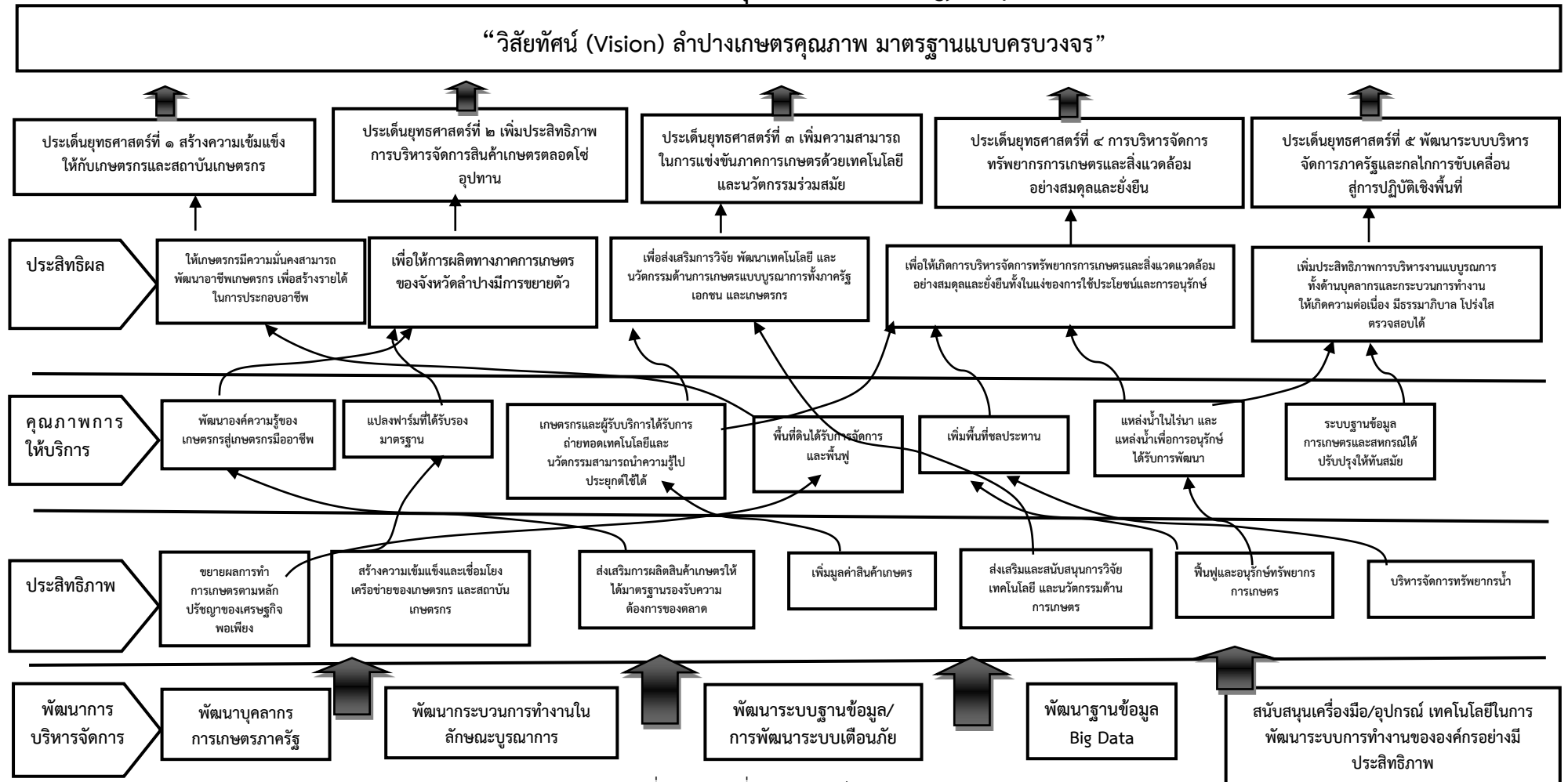
แผนภาพที่ ๕ ตำแหน่งเชิงยุทธศาสตร์ Positioning สินค้าเกษตรของจังหวัดลำปาง

๘. จุดเน้นทางยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรของจังหวัด (Positioning)

แผนภาพที่ ๖ จุดเน้นทางยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรของจังหวัด (Positioning)

๙. แผนที่ยุทธศาสตร์ (Strategy Map)

แผนภาพที่ ๗ แผนที่ยุทธศาสตร์ (Strategy Map)

สรุปข้อเสนอโครงการตามจุดเน้นทางยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรของจังหวัด (Positioning)

ตามแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดลำปาง (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

ตารางที่ ๔๐ สรุปข้อเสนอโครงการตามจุดเน้นทางยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรของจังหวัด (Positioning)

โครงการ	งบประมาณ	วัตถุประสงค์โครงการ			
		การเพิ่มประสิทธิภาพ	การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน	การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตร	หมายเหตุ
Positioning ๑. เมืองเกษตรคุณภาพจังหวัดลำปาง					
๑. โครงการ ๑ ตำบล ๑ Smart Farm หน่วยงานดำเนินการ : สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง	๓,๐๒๘,๙๐๐	✓			งบจังหวัด
๒. โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นา หน่วยงานดำเนินการ : สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง	๑,๕๖๖,๑๐๐	✓			งบจังหวัด
๓. โครงการส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรและการพัฒนาบรรจุภัณฑ์อาหารแปรรูปและวัตถุดิบอาหารในองค์กรเกษตรจังหวัดลำปาง หน่วยงานดำเนินการ : สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง	๑,๖๒๐,๗๐๐	✓			งบจังหวัด
๔. โครงการเพิ่มศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรจังหวัดลำปาง หน่วยงานดำเนินการ : สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง	๖๒๗,๐๐๐	✓			งบจังหวัด
๕. โครงการส่งเสริมและพัฒนากล่องเลี้ยงสัตว์น้ำจังหวัดลำปาง หน่วยงานดำเนินการ : สำนักงานประมงจังหวัดลำปาง	๓,๑๕๐,๐๐๐	✓			งบจังหวัด
๖. โครงการจัดการทรัพยากรประมงโดยชุมชน หน่วยงานดำเนินการ : สำนักงานประมงจังหวัดลำปาง	๓๓๑,๕๘๐	✓			งบจังหวัด

โครงการ	งบประมาณ	วัตถุประสงค์โครงการ			
		การเพิ่มประสิทธิภาพ	การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน	การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตร	หมายเหตุ
๗. โครงการเพิ่มผลผลิตกุ้งก้ามกรามในแหล่งน้ำขนาดเล็ก หน่วยงานดำเนินการ : สำนักงานประมงจังหวัดลำปาง	๑,๓๓๐,๓๕๕			✓	งบจังหวัด
๘. สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำ พื้นที่ชลประทาน ๑,๐๐๐ ไร่ บ้านนาแก้ว แห่งที่ ๒ หน่วยงานดำเนินการ : โครงการชลประทานลำปาง	๑๖,๐๐๐,๐๐๐			✓	งบ Function
๙. สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำบ้านดง พื้นที่ ชลประทาน ๑,๒๐๐ ไร่ หน่วยงานดำเนินการ : โครงการชลประทานลำปาง	๓๕,๐๐๐,๐๐๐			✓	งบ Function
๑๐. สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำ พื้นที่ชลประทาน ๑,๐๐๐ ไร่ บ้านนาไผ่ หน่วยงานดำเนินการ : โครงการชลประทานลำปาง	๒๒,๐๐๐,๐๐๐			✓	งบ Function
๑๑. อ่างเก็บน้ำแม่บอม (แม่ตุ่ย) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ หน่วยงานดำเนินการ : สำนักงานก่อสร้างชลประทานขนาดกลางที่ ๒	๗๔๐,๐๐๐,๐๐๐			✓	งบ Function
๑๒. อ่างเก็บน้ำแม่เคียน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ หน่วยงานดำเนินการ : สำนักงานก่อสร้างชลประทานขนาดกลางที่ ๒	๓๒๐,๐๐๐,๐๐๐			✓	งบ Function
๑๓. อ่างเก็บน้ำแม่สุย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ หน่วยงานดำเนินการ : สำนักงานก่อสร้างชลประทานขนาดกลางที่ ๒	๔๓๐,๐๐๐,๐๐๐			✓	งบ Function
๑๔. งานซ่อมแซมและปรับปรุงระบบชลประทาน หน่วยงานดำเนินการ : โครงการชลประทานลำปาง	๑๒๐,๐๐๐,๐๐๐			✓	งบ Function

โครงการ	งบประมาณ	วัตถุประสงค์โครงการ			
		การเพิ่มประสิทธิภาพ	การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน	การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตร	หมายเหตุ
Positioning ๒. เมืองเกษตรสุขภาพจังหวัดลำปาง					
๑. โครงการหมู่บ้านเกษตรวิถีอินทรีย์ลำปาง Lampang Organic Village หน่วยงานดำเนินการ : สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง	๑,๕๘๕,๗๐๐	✓			งบจังหวัด
๒. โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ชุมชนตำบลแม่พริก หน่วยงานดำเนินการ : สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง	๑,๙๘๑,๓๔๐	✓			งบจังหวัด
๓. โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในการผลิตพืชผักอินทรีย์ จังหวัดลำปาง หน่วยงานดำเนินการ : สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง	๒,๑๕๒,๑๒๐	✓			งบจังหวัด
๔. โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการผลิตผักปลอดภัยอำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง หน่วยงานดำเนินการ : สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง	๕๔๐,๐๐๐	✓			งบจังหวัด
๕. โครงการพัฒนาศักยภาพการเพาะเห็ดปลอดสารพิษเพื่อสร้างรายได้ให้วิสาหกิจชุมชน หน่วยงานดำเนินการ : สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง	๒๕๗,๒๐๐	✓			งบจังหวัด
Positioning ๓.เมืองเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดลำปาง					
๑. โครงการพัฒนาศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน หน่วยงานดำเนินการ : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง	๓๓๕,๗๐๐	✓			งบ Function

โครงการ	งบประมาณ	วัตถุประสงค์โครงการ			
		การเพิ่มประสิทธิภาพ	การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน	การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตร	หมายเหตุ
๒. โครงการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์ตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่อำเภอกะเคา จังหวัดลำปาง หน่วยงานดำเนินการ : สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง	๖๗๙,๙๐๐	✓			งบจังหวัด
๓. โครงการส่งเสริมการเลี้ยงกุ้งในพื้นที่ที่เหมาะสม หน่วยงานดำเนินการ : สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง	๑๗๕,๔๐๐	✓			งบจังหวัด
๔. โครงการส่งเสริมการปลูกพืชทางเลือก ไม้ผลไม้ยืนต้น ทดแทนการปลูกพืชเชิงเดี่ยว หน่วยงานดำเนินการ : สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง	๒๙๘,๖๐๐	✓			งบจังหวัด
Positioning ๔.เมืองนครสับปะรด					
๑. โครงการส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสับปะรดพันธุ์หอมเขลางค์แบบครบวงจร หน่วยงานดำเนินการ : สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง	๓๒๕,๐๐๐	✓			งบจังหวัด

** ในช่องหมายเหตุให้ระบุแหล่งที่มาของงบประมาณ **

ส่วนที่ ๕

โครงการภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดลำปาง(พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

ตารางที่ ๔๑ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี	หลัก	ร่วม
๑.ขยายผลการทำ การเกษตรตาม หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	โครงการศูนย์ เครือข่ายปราชญ์ ชาวบ้าน	สป.กษ	๓๓๕,๗๐๐	๓๓๕,๗๐๐	๓๓๕,๗๐๐	๓๓๕,๗๐๐	๓๓๕,๗๐๐	๑,๖๗๘,๕๐๐	สนง.เกษตรและ สหกรณ์จังหวัด ลำปาง	
	โครงการเกษตร ทฤษฎีใหม่	กรมการข้าว	๒๒,๐๐๐	๒๒,๐๐๐	๒๒,๐๐๐	๒๒,๐๐๐	๒๒,๐๐๐	๑๑๐,๐๐๐	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ลำปาง	
	โครงการอัน เนื่องมาจาก พระราชดำริ	กรมการข้าว	๔๘,๐๐๐	๔๘,๐๐๐	๔๘,๐๐๐	๔๘,๐๐๐	๔๘,๐๐๐	๒๔๐,๐๐๐	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ลำปาง	
	เพิ่มประสิทธิภาพใน การพัฒนา ประยุกต์ใช้ปรัชญา ของเศรษฐกิจ พอเพียง ในสหกรณ์และกลุ่ม เกษตรกร จังหวัด ลำปาง	งบจังหวัด	-	๕๒๐,๖๐๐	-	-	-	๕๒๐,๖๐๐	สนง.สหกรณ์ จังหวัดลำปาง	
๒.เสริมสร้างความ ภาคภูมิใจ และ ความมั่นคงในการ ประกอบอาชีพ เกษตรกร	สหกรณ์สอนเสริม เดิมอาชีพเกษตรกร	งบจังหวัด	-	๕๘๓,๔๖๐	-	-	-	๕๘๓,๔๖๐	สนง.สหกรณ์ จังหวัดลำปาง	
	เพิ่มมูลค่าให้กับ วัตถุดิบเหลือใช้ จากผลผลิตกาแฟ	งบจังหวัด	-	๑๔๒,๘๕๐	-	-	-	๑๔๒,๘๕๐	สนง.สหกรณ์ จังหวัดลำปาง	

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี	หลัก	ร่วม
๓.ส่งเสริมการทำ เกษตรกรรมยั่งยืน/ เกษตรปลอดภัย/ เกษตรอินทรีย์ ให้ เห็นผลในทาง ปฏิบัติ	โครงการหมู่บ้าน เกษตรวิถีอินทรีย์ ลำปาง Lampang Organic Village	งบจังหวัด	๑,๕๘๕,๗๐๐	๑,๕๘๕,๗๐๐	๑,๕๘๕,๗๐๐	๑,๕๘๕,๗๐๐	๑,๕๘๕,๗๐๐	๗,๙๘๒,๕๐๐	สนง.เกษตรจังหวัด ลำปาง	
	พัฒนาศักยภาพ เกษตรกรในการ ปลูกพืชเกษตร อินทรีย์ตามแนว เกษตรทฤษฎีใหม่ อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง	งบจังหวัด	๖๗๙,๙๐๐	๖๗๙,๙๐๐	๖๗๙,๙๐๐	๖๗๙,๙๐๐	๖๗๙,๙๐๐	๓,๓๙๙,๕๐๐	สนง.เกษตรจังหวัด ลำปาง	
	ส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพเกษตรกร ในการผลิตผัก ปลอดภัยอำเภอ เกาะคา จังหวัด ลำปาง	งบจังหวัด	๕๔๐,๐๐๐	๕๔๐,๐๐๐	๕๔๐,๐๐๐	๕๔๐,๐๐๐	๕๔๐,๐๐๐	๒,๗๐๐,๐๐๐	สนง.เกษตรจังหวัด ลำปาง	
	ส่งเสริมกลุ่ม เกษตรกรเข้าสู่การ รับรองมาตรฐาน เกษตรอินทรีย์แบบ มีส่วนร่วม	กรมพัฒนา ที่ดิน	๑๒๕,๘๐๐	๑๒๕,๘๐๐	๑๒๕,๘๐๐	๑๒๕,๘๐๐	๑๒๕,๘๐๐	๖๒๙,๐๐๐	สถานีพัฒนาที่ดิน ลำปาง	
	ส่งเสริมการผลิต และการใช้ สารอินทรีย์ลดการ ใช้สารเคมีทาง การเกษตร	กรมพัฒนา ที่ดิน	๘๒,๕๐๐	๘๒,๕๐๐	๘๒,๕๐๐	๘๒,๕๐๐	๘๒,๕๐๐	๔๑๒,๕๐๐	สถานีพัฒนาที่ดิน ลำปาง	

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี	หลัก	ร่วม
	ยกระดับมาตรฐานผลผลิตผักปลอดภัยภายใต้แบรนด์ “Safe for sure” เชื่อมโยงการควบคุมคุณภาพผลผลิตจากกระบวนการ PGS	งบจังหวัด	๓๐๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐	๑,๕๐๐,๐๐๐	ศูนย์เทคโนโลยีการเกษตรและนวัตกรรมลำปาง (LP-AIC)	
๔.พัฒนาองค์ความรู้ของเกษตรกรสู่เกษตรกรมืออาชีพ	หน่วยบริการชาวนา	กรมการข้าว	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง	
	พัฒนาศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่สู่เกษตรกร อัจฉริยะ	งบจังหวัด	-	๑,๓๕๑,๖๖๐	-	-	-	๑,๓๕๑,๖๖๐	สนง.สหกรณ์ จ.ลำปาง	
๕.สร้างความเข้มแข็งและเชื่อมโยงเครือข่ายของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร	โครงการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรและเสริมสร้างช่องทางการค้าในประเทศและต่างประเทศ (Business Matching) ภายใต้การดำเนินงานของศูนย์เทคโนโลยีการเกษตรและนวัตกรรมลำปาง (LP-AIC)	งบจังหวัด	๔๐๐,๐๐๐	๔๐๐,๐๐๐	๔๐๐,๐๐๐	๔๐๐,๐๐๐	๔๐๐,๐๐๐	๒,๐๐๐,๐๐๐	ศูนย์เทคโนโลยีการเกษตรและนวัตกรรมลำปาง (LP-AIC)	
	ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน และพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเกษตรปลอดภัย	งบจังหวัด	๒,๖๐๐,๐๐๐	-	-	-	-	๒,๖๐๐,๐๐๐	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาลำปาง	สนง.เกษตร จ.ลำปาง สนง.เกษตรและสหกรณ์ จ.ลำปาง/ สนง.พาณิชย์ จ.ลำปาง

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี	หลัก	ร่วม
๖.พัฒนาศักยภาพ สู่เกษตรกรสู่ YSF/Smart Farmer/ Smart Group อาสาสมัคร เกษตรกร และ ขยายผลองค์ ความรู้ปราชญ์ เกษตร	ส่งเสริมและพัฒนา อาสาสมัครเกษตร หมู่บ้านในการผลิต พืชผักอินทรีย์ จังหวัดลำปาง	งบจังหวัด	๒,๑๕๒,๑๒๐	๒,๑๕๒,๑๒๐	๒,๑๕๒,๑๒๐	๒,๑๕๒,๑๒๐	๒,๑๕๒,๑๒๐	๑๐,๗๖๐,๖๐๐	สนง.เกษตรจังหวัด ลำปาง	
	๑ ตำบล ๑ Smart Farm	งบจังหวัด	๓,๐๒๘,๙๐๐	๓,๐๒๘,๙๐๐	๓,๐๒๘,๙๐๐	๓,๐๒๘,๙๐๐	๓,๐๒๘,๙๐๐	๑๕,๑๔๔,๕๐๐	สนง.เกษตรจังหวัด ลำปาง	
	เพิ่มศักยภาพกลุ่ม ยุวเกษตรกรจังหวัด ลำปาง	งบจังหวัด	๖๒๗,๙๐๐	๖๒๗,๙๐๐	๖๒๗,๙๐๐	๖๒๗,๙๐๐	๖๒๗,๙๐๐	๓,๑๓๙,๕๐๐	สนง.เกษตรจังหวัด ลำปาง	
	พัฒนาเกษตรกร ปราดเปรื่อง (Smart Farmer)	กรมการข้าว	๓๘,๙๐๐	๓๘,๙๐๐	๓๘,๙๐๐	๓๘,๙๐๐	๓๘,๙๐๐	๑๙๔,๕๐๐	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ลำปาง	

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดโซ่อุปทาน

ตารางที่ ๔๒ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดโซ่อุปทาน

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี	หลัก	ร่วม
๑.ส่งเสริมสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานรองรับความต้องการของตลาด	ส่งเสริมการผลิตสับปะรดพันธุ์หอมเขलगคให้ด้คุณภาพตามความต้องการของตลาด	งบจังหวัด	๓๒๕,๐๐๐	๓๒๕,๐๐๐	๓๒๕,๐๐๐	๓๒๕,๐๐๐	๓๒๕,๐๐๐	๑,๖๒๕,๐๐๐	สนง.เกษตรจังหวัดลำปาง	
	ผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว ชั้นพันธุ์ขยายและชั้นพันธุ์จำหน่าย	กรมการข้าว	๑,๙๙๔,๐๐๐	๑,๙๙๔,๐๐๐	๑,๙๙๔,๐๐๐	๑,๙๙๔,๐๐๐	๑,๙๙๔,๐๐๐	๙,๙๗๐,๐๐๐	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง	
	ยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร	กรมการข้าว	๙๖,๐๐๐	๑๐๗,๕๐๐	๑๑๙,๐๐๐	๑๓๐,๕๐๐	๑๔๒,๐๐๐	๕๙๕,๐๐๐	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง	
๒.ส่งเสริมการบริหารจัดการโซ่อุปทานสินค้าเกษตร	ยกระดับการผลิตส้มเกลี้ยง GAP จังหวัดลำปาง	งบจังหวัด	-	๔๐๕,๔๐๐	-	-	-	๔๐๕,๔๐๐	สนง.สหกรณ์จังหวัดลำปาง	
๓.เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร/แปรรูปสร้าง Value Added	ส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรและการพัฒนาบรรจุภัณฑ์อาหารแปรรูปและวัตถุดิบอาหารในองค์กรเกษตรกรจังหวัดลำปาง	งบจังหวัด	๑,๖๒๐,๐๐๐	๑,๖๒๐,๐๐๐	๑,๖๒๐,๐๐๐	๑,๖๒๐,๐๐๐	๑,๖๒๐,๐๐๐	๘,๑๐๓,๕๐๐	สนง.เกษตรจังหวัดลำปาง	
	จัดการทรัพยากรประมงโดยชุมชนมีส่วนร่วมแบบยั่งยืน	งบจังหวัด	๓๓๑,๕๘๐	๓๓๑,๕๘๐	๓๓๑,๕๘๐	๓๓๑,๕๘๐	๓๓๑,๕๘๐	๑,๖๕๗,๐๐๐	สนง.ประมงจังหวัดลำปาง	
	การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตไม้แบบครบวงจร	งบจังหวัด	๒,๙๒๓,๐๐๐	๒,๙๒๓,๐๐๐	๒,๙๒๓,๐๐๐	๒,๙๒๓,๐๐๐	๒,๙๒๓,๐๐๐	๑๔,๖๑๕,๐๐๐	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรลำปาง	

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี	หลัก	ร่วม
	ยกระดับมาตรฐานการผลิตส้มเกลี้ยงสู่สินค้า GI และการส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ส้มเกลี้ยงเพื่อเพิ่มมูลค่า	งบจังหวัด	๔๐๐,๐๐๐	-	-	-	-	๔๐๐,๐๐๐	คณะเทคโนโลยีการเกษตร ม.ราชภัฏลำปาง	สนง.เกษตรและสหกรณ์ จ.ลำปาง/ สนง.เกษตร จ.ลำปาง/สนง. พาณิชย์ จ.ลำปาง
	พัฒนาสินค้า “ข้าวอัตลักษณ์ลำปาง” -ข้าวสายน้ำแร่แจ้ซ้อน..หนึ่งเดียวในประเทศ	งบจังหวัด	๙๐๐,๐๐๐	๘๐๐,๐๐๐	๘๐๐,๐๐๐	-	-	๒,๕๐๐,๐๐๐	คณะเทคโนโลยีการเกษตร ม.ราชภัฏลำปาง	
	ปรับปรุงและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากข้าวหอมมะลิให้มีมูลค่าเพิ่ม New Normal	งบจังหวัด	๑,๘๐๐,๐๐๐	-	-	-	-	๑,๘๐๐,๐๐๐	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ลำปาง	สนง.เกษตรและสหกรณ์ จ.ลำปาง/ สนง.เกษตร จ.ลำปาง/สนง. พาณิชย์ จ.ลำปาง
	พัฒนาความสามารถทางการแข่งขันสินค้าสหกรณ์สู่ตลาดสากล	งบจังหวัด	-	๑,๘๑๓,๖๕๐	-	-	-	๑,๘๑๓,๖๕๐	สนง.สหกรณ์จังหวัดลำปาง	
	โครงการยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชนท้องถิ่นภายใต้การดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้การพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖	งบจังหวัด	๖๗๐,๐๐๐	-	-	-	-	๖๗๐,๐๐๐	คณะเทคโนโลยีการเกษตร ม.ราชภัฏลำปาง	สนง.เกษตรและสหกรณ์จังหวัด, สนง.พัฒนา ชุมชนจังหวัด, สนง.พาณิชย์ จังหวัด สนง.อุตสาหกรรมจังหวัด,สนง สาธารณสุข จังหวัด

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี	หลัก	ร่วม
	โครงการยกระดับ ผลิตภัณฑ์ชุมชน ท้องถิ่นภายใต้การ ดำเนินงานของศูนย์ การเรียนรู้การ พัฒนามาตรฐาน ผลิตภัณฑ์ชุมชน ท้องถิ่นประจำปี งบประมาณ ๒๕๖๗	งบจังหวัด	-	๑,๐๒๐,๐๐๐	-	-	-	๑,๐๒๐,๐๐๐	คณะเทคโนโลยีการ เกษตร ม.ราชภัฏ ลำปาง	
	โครงการยกระดับ ผลิตภัณฑ์ชุมชน ท้องถิ่นภายใต้การ ดำเนินงานของศูนย์ การเรียนรู้การ พัฒนามาตรฐาน ผลิตภัณฑ์ชุมชน ท้องถิ่นประจำปี งบประมาณ ๒๕๖๘	งบจังหวัด	-	-	๑,๔๕๐,๐๐๐	-	-	๑,๔๕๐,๐๐๐	คณะเทคโนโลยีการ เกษตร ม.ราชภัฏ ลำปาง	
	โครงการยกระดับ ผลิตภัณฑ์ชุมชน ท้องถิ่นภายใต้การ ดำเนินงานของศูนย์ การเรียนรู้การ พัฒนามาตรฐาน ผลิตภัณฑ์ชุมชน ท้องถิ่นประจำปี งบประมาณ ๒๕๖๙	งบจังหวัด	-	-	-	๑,๔๕๐,๐๐๐	-	๑,๔๕๐,๐๐๐	คณะเทคโนโลยีการ เกษตร ม.ราชภัฏ ลำปาง	

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี	หลัก	ร่วม
๙.การส่งเสริมสินค้าเกษตรมูลค่าสูง/ทางเลือก	ส่งเสริมการเลี้ยงกุ้งในพื้นที่ที่เหมาะสม	งบจังหวัด	๑๗๕,๔๐๐	๑๗๕,๔๐๐	๑๗๕,๔๐๐	๑๗๕,๔๐๐	๑๗๕,๔๐๐	๘๗๗,๐๐๐	สนง.เกษตรจังหวัดลำปาง	
	ส่งเสริมการปลูกพืชทางเลือก ไม่ผลไม้น้ำมัน ทดแทนการปลูกพืชเชิงเดี่ยว	งบจังหวัด	๒๙๘,๖๐๐	๒๙๘,๖๐๐	๒๙๘,๖๐๐	๒๙๘,๖๐๐	๒๙๘,๖๐๐	๑,๔๙๓,๐๐๐	สนง.เกษตรจังหวัดลำปาง	
	ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวตลาดเฉพาะ (Niche Market)	กรมการข้าว	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง	
	เชื่อมโยงตลาดข้าวอินทรีย์และข้าว GAP ครบวงจรด้านการผลิต	กรมการข้าว	๙๐,๐๐๐	๙๐,๐๐๐	๙๐,๐๐๐	๙๐,๐๐๐	๙๐,๐๐๐	๔๕๐,๐๐๐	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง	
	พัฒนาสื่อดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้านการส่งเสริมปัจจัยการผลิตทางการเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง	งบจังหวัด	๒๐๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๐,๐๐๐	ศูนย์เทคโนโลยีการเกษตรและนวัตกรรมลำปาง (LP-AIC)	
๑๐.ส่งเสริมความเข้าใจของผู้บริโภคต่อมาตรฐานเกษตรอินทรีย์/เกษตรปลอดภัย ตลอดจนสนับสนุนมาตรฐานเกษตรปลอดภัย/สินค้าเกษตรเพื่อสุขภาพผู้บริโภค	การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญตามมาตรฐานเกษตรปลอดภัยและระบบเกษตรอินทรีย์	งบจังหวัด	๒,๖๖๐,๐๐๐	๒,๖๖๐,๐๐๐	๒,๖๖๐,๐๐๐	๒,๖๖๐,๐๐๐	๒,๖๖๐,๐๐๐	๑๓,๓๐๐,๐๐๐	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรลำปาง	

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยี และนวัตกรรมร่วมสมัย

ตารางที่ ๔๓ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยี และนวัตกรรมร่วมสมัย

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี	หลัก	ร่วม
๒.ส่งเสริมการนำ งานวิจัยเทคโนโลยี และนวัตกรรมไป ใช้ประโยชน์และ ก่อตั้งศูนย์	ยกระดับมาตรฐานการ แปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อ เพิ่มขีดความสามารถ ในการส่งออกให้แก่ ผู้ประกอบการ	งบจังหวัด	๑,๐๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๐,๐๐๐	๕,๐๐๐,๐๐๐	ศูนย์ เทคโนโลยีการเกษตร และนวัตกรรมลำปาง (LP-AIC)	
ฝึกอบรมเฉพาะ ด้านถ่ายทอด เทคโนโลยี การเกษตร เพื่อ ขยายผลให้ Smart Farmer และ Young Smart Farmer	โรงงานต้นแบบแปรรูป ผลิตทางการเกษตรสู่ มาตรฐานสากลภายใต้การ ดำเนินงานของศูนย์ เทคโนโลยีการเกษตรและ นวัตกรรมจังหวัดลำปาง (LPAIC)	งบกระทรวง การอุดมศึกษา	๑๑,๐๙๐,๘๕๐	-	-	-	-	๑๑,๐๙๐,๘๕๐	คณะ เทคโนโลยีการเกษตร ม.ราชภัฏลำปาง	
	ศูนย์การเรียนรู้การพัฒนา มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ท้องถิ่นภายใต้การ ดำเนินงานของศูนย์ เทคโนโลยีการเกษตรและ นวัตกรรมจังหวัดลำปาง (LPAIC)	งบกระทรวง การอุดมศึกษา	๑๑,๐๙๐,๘๕๐	-	-	-	-	๑๑,๐๙๐,๘๕๐	คณะ เทคโนโลยีการเกษตร ม.ราชภัฏลำปาง	
๓.เพิ่มศักยภาพการ เลือกใช้เทคโนโลยี สมาร์ทฟาร์มและ เกษตรแม่นยำให้กับ กลุ่มผู้ประกอบ การเกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัย และเยาวชนจังหวัด ลำปาง	เพิ่มศักยภาพการเลือกใช้ เทคโนโลยีสมาร์ทฟาร์มและ เกษตรแม่นยำให้กับกลุ่ม ผู้ประกอบการเกษตร อินทรีย์ เกษตรปลอดภัย และเยาวชนจังหวัดลำปาง	งบกระทรวง การอุดมศึกษา	๔๕๐,๐๐๐	-	-	-	-	๔๕๐,๐๐๐	คณะ เทคโนโลยีการเกษตร ม.ราชภัฏลำปาง	

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี	หลัก	ร่วม
๔.นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ สู่อการพัฒนาทักษะด้านการตลาดแก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร	โครงการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์การเกษตรเพื่อสร้างอัตลักษณ์สินค้าลำปาง	งบจังหวัด	๕๐๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐	๒,๕๐๐,๐๐๐	ศูนย์เทคโนโลยีการเกษตรและนวัตกรรมลำปาง (LP-AIC)	
	โครงการวิจัยและพัฒนาประสิทธิภาพเครื่องมือทางการเกษตร และระบบ IOT ในแปลงใหญ่	งบจังหวัด	๑,๐๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๐,๐๐๐	๕,๐๐๐,๐๐๐	ศูนย์เทคโนโลยีการเกษตรและนวัตกรรมลำปาง (LP-AIC)	
	การพัฒนาระบบ application cowboy เพื่อยกระดับข้อมูลทางการตลาดกลุ่มผู้เลี้ยงโคจังหวัดลำปาง	งบกระทรวงการอุดมศึกษาฯ	๔๐๐,๐๐๐	๔๐๐,๐๐๐	๔๐๐,๐๐๐	๔๐๐,๐๐๐	๔๐๐,๐๐๐	๒,๐๐๐,๐๐๐	คณะเทคโนโลยีการเกษตร ม.ราชภัฏลำปาง	

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

ตารางที่ ๔๔ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี	หลัก	ร่วม
๑.ฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตร	เพิ่มผลผลิตกุ้งก้ามกรามในแหล่งน้ำขนาดเล็ก	งบจังหวัด	๑,๓๓๐,๓๓๕	๑,๓๓๐,๓๓๕	๑,๓๓๐,๓๓๕	๑,๓๓๐,๓๓๕	๑,๓๓๐,๓๓๕	๖,๖๕๑,๖๗๕	สนง.ประมงจังหวัดลำปาง	
	ส่งเสริมและพัฒนาการเลี้ยงสัตว์น้ำจังหวัดลำปาง	งบจังหวัด	๓,๑๕๐,๐๐๐	๓,๑๕๐,๐๐๐	๓,๑๕๐,๐๐๐	๓,๑๕๐,๐๐๐	๓,๑๕๐,๐๐๐	๑๕,๗๕๐,๐๐๐	สนง.ประมงจังหวัดลำปาง	
๓.บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นา	งบจังหวัด	๑,๕๖๖,๑๐๐	๑,๕๖๖,๑๐๐	๑,๕๖๖,๑๐๐	๑,๕๖๖,๑๐๐	๑,๕๖๖,๑๐๐	๗,๘๓๐,๕๐๐	สนง.เกษตรจังหวัดลำปาง	
	ก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานขนาด ๑,๒๖๐ ไร่บ.ม.	กรมพัฒนาที่ดิน	๓,๕๖๐,๐๐๐	๓,๕๖๐,๐๐๐	๓,๕๖๐,๐๐๐	๓,๕๖๐,๐๐๐	๓,๕๖๐,๐๐๐	๑๗,๘๐๐,๐๐๐	สถานีพัฒนาที่ดินลำปาง	
	สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำ พื้นที่ชลประทาน ๑,๐๐๐ ไร่ บ้านนาแก้ว แห่งที่ ๒	กรมชลประทาน	๑๖,๐๐๐,๐๐๐	-	-	-	-	๑๖,๐๐๐,๐๐๐	โครงการชลประทานลำปาง	
	สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำบ้านดงพื้นที่ชลประทาน ๑,๒๐๐ ไร่	กรมชลประทาน	๓๕,๐๐๐,๐๐๐	-	-	-	-	๓๕,๐๐๐,๐๐๐	โครงการชลประทานลำปาง	
	สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำ พื้นที่ชลประทาน ๑,๐๐๐ ไร่ บ้านนาไผ่	กรมชลประทาน	๒๒,๐๐๐,๐๐๐	-	-	-	-	๒๒,๐๐๐,๐๐๐	โครงการชลประทานลำปาง	
	อ่างเก็บน้ำแม่บอม (แม่ต๋อย) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	กรมชลประทาน	๗๔๐,๐๐๐,๐๐๐	-	-	-	-	๗๔๐,๐๐๐,๐๐๐	สนง.ก่อสร้างชลประทานขนาดกลางที่ ๒	

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี	หลัก	ร่วม
	อ่างเก็บน้ำแม่เคียน อันเนื่องมาจาก พระราชดำริ	กรมชลประทาน	๓๒๐,๐๐๐,๐๐๐	-	-	-	-	๓๒๐,๐๐๐,๐๐๐	สนง.ก่อสร้าง ชลประทาน ขนาดกลางที่ ๒	
	อ่างเก็บน้ำแม่สุย อันเนื่องมาจาก พระราชดำริ	กรมชลประทาน	๔๓๐,๐๐๐,๐๐๐	-	-	-	-	๔๓๐,๐๐๐,๐๐๐	สนง.ก่อสร้าง ชลประทาน ขนาดกลางที่ ๒	
	สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า พร้อมระบบส่งน้ำ บ้านบอม	กรมชลประทาน	-	๒๐,๐๐๐,๐๐๐	-	-	-	๒๐,๐๐๐,๐๐๐	โครงการ ชลประทานลำปาง	
	สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า พร้อมระบบส่งน้ำ บ้านสมัย	กรมชลประทาน	-	๒๕,๐๐๐,๐๐๐	-	-	-	๒๕,๐๐๐,๐๐๐	โครงการ ชลประทานลำปาง	
	สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า พร้อมระบบส่งน้ำ บ้านสบเสริม	กรมชลประทาน	-	๑๖,๐๐๐,๐๐๐	-	-	-	๑๖,๐๐๐,๐๐๐	โครงการ ชลประทานลำปาง	
	ประตุน้ำแม่วัง บ้านวังยาว	กรมชลประทาน	-	๔๘๐,๐๐๐,๐๐๐	-	-	-	๔๘๐,๐๐๐,๐๐๐	สนง.ก่อสร้าง ชลประทาน ขนาดกลางที่ ๒	
	อ่างเก็บน้ำแม่ต๊ับ	กรมชลประทาน	-	๘๙๐,๐๐๐,๐๐๐	-	-	-	๘๙๐,๐๐๐,๐๐๐	สนง.ก่อสร้าง ชลประทาน ขนาดกลางที่ ๒	
	สถานีสูบน้ำ ด้วยไฟฟ้าลุ่มน้ำวังทุ่งฝิ่ง หมื่นและหนองหิน	กรมชลประทาน	-	-	๑๐,๐๐๐,๐๐๐	-	-	๑๐,๐๐๐,๐๐๐	โครงการ ชลประทานลำปาง	
	สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า พร้อมระบบส่งน้ำ บ้านสบเรียง	กรมชลประทาน	-	-	๑๖,๐๐๐,๐๐๐	-	-	๑๖,๐๐๐,๐๐๐	โครงการ ชลประทานลำปาง	
	สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า พร้อมระบบส่งน้ำ บ้านสบปาด	กรมชลประทาน	-	-	๑๐,๐๐๐,๐๐๐	-	-	๑๐,๐๐๐,๐๐๐	โครงการ ชลประทานลำปาง	

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี	หลัก	ร่วม
	สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า พร้อมระบบส่งน้ำ บ้านแม่กัวะ	กรมชลประทาน	-	-	๑๖,๐๐๐,๐๐๐	-	-	๑๖,๐๐๐,๐๐๐	โครงการ ชลประทานลำปาง	
	อ่างเก็บน้ำแม่ปาน อันเนื่องมาจาก พระราชดำริ	กรมชลประทาน	-	-	๖๔๐,๐๐๐,๐๐๐	-	-	๖๔๐,๐๐๐,๐๐๐	สนง.ก่อสร้าง ชลประทาน ขนาดกลางที่ ๒	
	อ่างเก็บน้ำแม่ยาว อัน เนื่องมาจากพระราชดำริ	กรมชลประทาน	-	-	๘๐๐,๐๐๐,๐๐๐	-	-	๘๐๐,๐๐๐,๐๐๐	สนง.ก่อสร้าง ชลประทาน ขนาดกลางที่ ๒	
	สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า พร้อมระบบส่งน้ำ บ้านสองแควเหนือ	กรมชลประทาน	-	-	-	๑๖,๐๐๐,๐๐๐	-	๑๖,๐๐๐,๐๐๐	โครงการ ชลประทานลำปาง	
	สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า พร้อมระบบส่งน้ำ บ้านแม่ไฮ	กรมชลประทาน	-	-	-	๑๐,๐๐๐,๐๐๐	-	๑๐,๐๐๐,๐๐๐	โครงการ ชลประทานลำปาง	
	สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า พร้อมระบบส่งน้ำ บ้านวังมน	กรมชลประทาน	-	-	-	๑๖,๐๐๐,๐๐๐	-	๑๖,๐๐๐,๐๐๐	โครงการ ชลประทานลำปาง	
	สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า พร้อมระบบส่งน้ำ บ้านฮ่องป่าไร่	กรมชลประทาน	-	-	-	๑๒,๐๐๐,๐๐๐	-	๑๒,๐๐๐,๐๐๐	โครงการ ชลประทานลำปาง	
	อ่างเก็บน้ำห้วยโป่งผาก	กรมชลประทาน	-	-	-	๓๑๕,๐๐๐,๐๐๐	-	๓๑๕,๐๐๐,๐๐๐	สนง.ก่อสร้าง ชลประทาน ขนาดกลางที่ ๒	
	ประตุน้ำแม่วัง บ้านนาแก้ว	กรมชลประทาน	-	-	-	๒๐๐,๐๐๐,๐๐๐	-	๒๐๐,๐๐๐,๐๐๐	สนง.ก่อสร้าง ชลประทาน ขนาดกลางที่ ๒	
	สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า พร้อมระบบส่งน้ำ บ้านดอ แห่งที่ ๒	กรมชลประทาน	-	-	-	-	๒๐,๐๐๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐,๐๐๐	โครงการ ชลประทานลำปาง	

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี	หลัก	ร่วม
	สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำบ้านแม่ปู	กรมชลประทาน	-	-	-	-	๑๖,๐๐๐,๐๐๐	๑๖,๐๐๐,๐๐๐	โครงการชลประทานลำปาง	
	สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำบ้านป่าสัก	กรมชลประทาน	-	-	-	-	๑๖,๐๐๐,๐๐๐	๑๖,๐๐๐,๐๐๐	โครงการชลประทานลำปาง	
	ประตุน้ำแม่วังบ้านไร่	กรมชลประทาน	-	-	-	-	๑๘๐,๐๐๐,๐๐๐	๑๘๐,๐๐๐,๐๐๐	สนง.ก่อสร้างชลประทานขนาดกลางที่ ๒	
	ประตุน้ำแม่วังบ้านเหล่า	กรมชลประทาน	-	-	-	-	๔๘๐,๐๐๐,๐๐๐	๔๘๐,๐๐๐,๐๐๐	สนง.ก่อสร้างชลประทานขนาดกลางที่ ๒	
	งานซ่อมแซมและปรับปรุงระบบชลประทาน	กรมชลประทาน	๑๒๐,๐๐๐,๐๐๐	๑๒๐,๐๐๐,๐๐๐	๑๒๐,๐๐๐,๐๐๐	๑๒๐,๐๐๐,๐๐๐	๑๒๐,๐๐๐,๐๐๐	๖๐๐,๐๐๐,๐๐๐	โครงการชลประทานลำปาง	

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐและกลไกการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติเชิงพื้นที่

ตารางที่ ๔๕ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐและกลไกการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติเชิงพื้นที่

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี	หลัก	ร่วม
๑.พัฒนาบุคลากรการเกษตรภาครัฐและกระบวนการทำงานในลักษณะบูรณาการ	บริหารจัดการการดำเนินงานของศูนย์เทคโนโลยีการเกษตรและนวัตกรรมลำปาง (LP-AIC) ตามพันธกิจที่ได้รับมอบหมาย	งบจังหวัด	๓๐๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐	๑,๕๐๐,๐๐๐	ศูนย์เทคโนโลยีการเกษตรและนวัตกรรมลำปาง (LP-AIC)	
๓.พัฒนาฐานข้อมูล Big Dada	บริหารจัดการการดำเนินงานของศูนย์เทคโนโลยีการเกษตรและนวัตกรรมลำปาง (LP-AIC) ตามพันธกิจที่ได้รับมอบหมาย	งบจังหวัด	๑,๐๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๐,๐๐๐	๕,๐๐๐,๐๐๐	ศูนย์เทคโนโลยีการเกษตรและนวัตกรรมลำปาง (LP-AIC)	

ส่วนที่ ๒

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

ตารางที่ ๔๖ แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	โครงการ : เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวปลอดภัยมุ่งสู่ชาวอินทรีย์ จังหวัดลำปาง
๒. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	จังหวัดลำปาง เป็น ๑ ใน ๑๗ จังหวัดภาคเหนือ โดยแนวทางพัฒนาภาคเหนือเพื่อสู่การเป็นฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าสูง ด้วยการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตรและสร้างมูลค่าเพิ่มภายใต้แนวคิดเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ ควบคู่กับการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปให้มีความหลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของตลาด สินค้าข้าวปลอดภัยเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค ปัจจุบันมีกลุ่มเกษตรกรที่มีความตั้งใจปรับเปลี่ยนการปลูกข้าวโดยใช้ปุ๋ยเคมีเป็นเกษตรปลอดภัยโดยการใช้สารชีวภัณฑ์ เพื่อลดการใช้สารเคมีในกระบวนการผลิตที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค ประกอบกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมส่งเสริมการเกษตรได้ก่อตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ทั่วประเทศ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้จากปราชญ์ชาวบ้าน ประธานศูนย์ ศพก. ที่มีองค์ความรู้ที่สำคัญมีความเสียสละและพร้อมที่จะมอบความรู้และถ่ายทอดประสบการณ์ความรู้ให้แก่เกษตรกรที่สนใจในการทำเกษตรปลอดภัย สำหรับจังหวัดลำปาง โดยศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอห้างฉัตร ได้รับความร่วมมือจากวิสาหกิจชุมชนข้าวทิพย์ช้าง อำเภอห้างฉัตรที่เป็นผู้นำแนวทางการผลิตข้าวอินทรีย์ PGS และข้าวปลอดภัย ซึ่งมีความประสงค์ที่จะถ่ายทอดองค์ความรู้สู่เกษตรกรเป้าหมายที่สนใจในทุกอำเภอของจังหวัดลำปาง จำนวน ๒๖๐ ราย ร่วมกับหน่วยงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปางที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง และสถานีพัฒนาที่ดินลำปาง ให้เกษตรกรเป้าหมายเกิดความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวปลอดภัยมุ่งสู่การผลิตข้าวอินทรีย์โดยใช้ สารชีวภัณฑ์และปุ๋ยชีวภาพ การใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ดี การปรับปรุงบำรุงดิน การพัฒนาด้านการตลาด ผลิตภัณฑ์และเครือข่ายผู้ผลิตข้าวปลอดภัย ซึ่งคาดว่าจะสามารถลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรเป้าหมายในทุกอำเภอของจังหวัดลำปาง ต่อไป

หัวข้อ	รายละเอียด
	ความเร่งด่วน มีความเร่งด่วนมาก การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าข้าวปลอดภัย เป็นโอกาสที่เกษตรกรจะได้รับความรู้เทคนิควิธีการลดต้นทุนการผลิต และลดการใช้สารเคมีในการผลิตข้าว ซึ่งเป็นสินค้าสำคัญของจังหวัด และเพื่อสร้างแรงกระตุ้นตระหนักให้เกษตรกรเห็นคุณค่าของการผลิตข้าวปลอดภัย และคำนึงถึงสุขภาพของผู้บริโภคในวงกว้างต่อไป
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวปลอดภัย ๒. เพื่อเพิ่มพื้นที่การผลิตข้าวปลอดภัย ๓. เพื่อพัฒนาความรู้ให้แก่เกษตรกรผู้ผลิตข้าวปลอดภัยสู่การผลิตข้าวอินทรีย์ ๔. เพื่อสร้างเครือข่ายและเชื่อมโยงเครือข่ายผู้ผลิตข้าวปลอดภัย
๔. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. เกษตรกรได้รับความรู้เกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวปลอดภัยสู่การผลิตข้าวอินทรีย์ จำนวน ๒๖๐ ราย ๒. พื้นที่ปลูกข้าวปลอดภัยได้รับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเพิ่มขึ้นอย่างน้อย จำนวน ๒๖๐ ไร่ ๓. มีเครือข่ายผู้ผลิตข้าวปลอดภัย จำนวน ๑๓ แห่ง
๕. พื้นที่เป้าหมาย	ในพื้นที่อำเภอ ๑๓ อำเภอ ของจังหวัดลำปาง
๖. กิจกรรมหลัก	ระบุแนวทางและวิธีการดำเนินงานที่เป็นกิจกรรมหลักที่ส่งผลให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์
๖.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ	การอบรมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวปลอดภัยมุ่งสู่ข้าวอินทรีย์ ๒๗๐,๔๐๐ บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง
๖.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ	การอบรมเชิงปฏิบัติการสารชีวภัณฑ์ ปุ๋ยชีวภาพ การปรับปรุงบำรุงดินเพื่อลดต้นทุน การผลิตข้าวปลอดภัย ๗๒๕,๕๐๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง และสถานีพัฒนาที่ดินลำปาง
๖.๓ กิจกรรมหลักที่ ๓ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ	การอบรมการผลิตข้าวอินทรีย์ ๓๖๑,๔๐๐ บาท ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง
๖.๔ กิจกรรมหลักที่ ๔ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ	การพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าข้าวปลอดภัยต้นแบบ ๑๙๕,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง
๖.๕ กิจกรรมหลักที่ ๕ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ	การพัฒนาตลาดและเครือข่ายสินค้าข้าวปลอดภัย ๒๖๒,๒๐๐ บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง

หัวข้อ	รายละเอียด
๖.๖ กิจกรรมหลักที่ ๖ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ	การบริหารจัดการ และประสานอำนวยการ ๑๘๕,๕๐๐ บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง
๗. หน่วยงานดำเนินงาน	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง เจ้าภาพหลัก สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง และสถานีพัฒนาที่ดินลำปาง เจ้าภาพร่วม
๘. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	๑ ปี (๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๖๖)
๙. งบประมาณ	๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท (งบพัฒนาจังหวัด)
๑๐. ผลผลิต (Output)	๑. เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว ปลอดภัยเพื่อนำไปสู่ข้าวอินทรีย์ จำนวน ๒๖๐ ราย ๒. พื้นที่ปลูกข้าวปลอดภัยได้รับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เพิ่มขึ้นอย่างน้อย ๒๖๐ ไร่ ๓. เครือข่ายผู้ผลิตข้าวปลอดภัย จำนวน ๑๓ แห่ง
๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	๑. จังหวัดลำปางมีพื้นที่เกษตรปลอดภัยเพิ่มขึ้น ๒. เกษตรกรทำเกษตรปลอดภัยมีรายได้เพิ่มขึ้น ๓. ผู้บริโภคได้บริโภคสินค้าเกษตรปลอดภัยเพิ่มขึ้น และเป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อม

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรปลอดภัย เกษตรผสมผสาน ด้วยเกษตรกรรมมืออาชีพ Train to The Trainer โดยความร่วมมือของศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (Agritech and Innovation Center : AIC) จังหวัดลำปาง
๒. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	ตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๘๐ วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ยุทธศาสตร์ในการพัฒนา ภาคเกษตร ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน กำหนดแนวทางการพัฒนาเกษตรสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มเน้นเกษตรคุณภาพสูงและขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลผลิตการผลิตทั้งเชิงปริมาณและมูลค่าและความหลากหลายของสินค้าเกษตร เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้สูงขึ้น โดย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ในยุทธศาสตร์ที่ ๙ : การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ ได้กำหนดยุทธศาสตร์แนวทางการพัฒนาภาคเหนือโดยมีเป้าหมาย “พัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าสูง เชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง” ประกอบกับ แผนพัฒนาภาคเหนือ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : ยกระดับเป็นฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย เชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่สร้างมูลค่าสูง พัฒนาภาคเหนือตอนบนเป็นฐานผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ ท่ามกลางสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ภาคการเกษตรจึงได้รับผลกระทบในหลายระดับ ประกอบกับในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ประเทศไทยนำเข้าวัตถุดิบอันตรายทางการเกษตรสูงถึง ๙๘,๔๔๙,๐๓๕.๔๓ กิโลกรัม คิดเป็นมูลค่า ๒๙,๓๔๑,๘๙๙,๕๖๖.๙๙ บาท และในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ประเทศไทยนำเข้าปุ๋ย ๕,๖๒๙,๗๐๓.๔๕ ตัน คิดเป็นมูลค่า ๕๘,๗๕๖,๗๘๕,๒๖๓.๔๔ บาท (สำนักควบคุมพืชและวัสดุทางการเกษตร, ๒๕๖๔) ร้านค้าที่จำหน่ายวัสดุทางการเกษตรมีอยู่ในแทบทุกตำบลของประเทศ เป็นที่พึ่งของเกษตรกรเมื่อเกิดปัญหากับพืชผล รวมทั้งการพึ่งพาปุ๋ยเคมีจากร้านค้า ในอดีตเกษตรกรส่วนใหญ่ทำการเกษตรโดยอาศัยวิธีการในแบบเดิมที่เคยปฏิบัติสืบทอดกันมา ไม่มีการพึ่งพาหรือใช้ปุ๋ยเคมี ไม่มีการใช้สารกำจัดศัตรูพืชในยุคที่มีการเปลี่ยนผ่านด้านการทำการเกษตรมีการใช้ปุ๋ยเคมี ใช้สารกำจัดศัตรูพืชเพื่อเพิ่มผลผลิตหรือรักษาผลผลิตให้ปลอดภัยต่อการทำลายของศัตรูพืช แต่เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรที่สืบทอดอาชีพจาก

หัวข้อ	รายละเอียด
	บรรพบุรุษ ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาที่ค่อนข้างต่ำ การเข้าถึงความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยใช้สารกำจัดศัตรูพืชที่ถูกต้องยังไม่เพียงพอ จากการสำรวจข้อมูลเกษตรกรในพื้นที่ของจังหวัดลำปาง พบว่า เกษตรกรยังมีจุดอ่อนที่ควรต้องได้รับการพัฒนา โดยเฉพาะเกษตรกรส่วนใหญ่ที่เป็นผู้สูงอายุ การรับรู้และการใช้วัสดุทางการเกษตรจะอาศัยการบอกต่อ ในขณะที่ประเทศไทยประกาศตัวว่าเป็นครัวของโลก ส่งเสริมการทำเกษตรปลอดภัย ย้อนกลับสู่การผลิตในยุคดั้งเดิม ในขณะที่ต้นทางคือเกษตรกรยังขาดองค์ความรู้ที่เพียงพอต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ความต้องการของผู้บริโภคที่เน้นบริโภคสินค้าเกษตรปลอดภัย สำหรับจังหวัดลำปางมีจำนวนครัวเรือนรวมทั้งหมด ๒๖๗,๒๙๖ ครัวเรือน มีครัวเรือนที่เป็นเกษตรกรจำนวน ๑๓๕,๐๖๖ ครัวเรือน ที่ขึ้นทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร, ๒๕๖๑) โดยมีพื้นที่ทั้งหมด ๗,๘๓๓,๗๒๖ ไร่ เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ๑,๕๒๓,๒๐๕.๖๙ ไร่ (๑๙.๔๔% ของพื้นที่ทั้งหมด แบ่งเป็นพื้นที่เพาะปลูก ๑,๑๑๑,๑๑๓ ไร่ (๗๒.๙๕%) พื้นที่ประมง ๖,๐๒๕.๖๙ ไร่ (๐.๓๙%) พื้นที่ทุ่งหญ้าสาธารณะ ๔๐๖,๐๖๗.๐๐ ไร่ (๒๖.๖๖%) โดยพื้นที่เพาะปลูก แบ่งเป็นพื้นที่ปลูกข้าว พืชไร่ ไม้ผลไม้ยืนต้น พืชผัก ๕๒๒,๗๕๗, ๓๔๕,๗๗๖, ๒๐๔,๙๒๗ และ๓๗,๖๕๓ ไร่ ตามลำดับ เป็นพื้นที่ที่อยู่ในเขตชลประทาน ๗๖๙,๐๓๖ ไร่ คิดเป็น ๖๘.๘๔ % ของพื้นที่เกษตรกรรม (สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง, ๒๕๖๔) ข้อมูลด้านครัวเรือนพื้นที่ทำการเกษตรของจังหวัดลำปางแสดงให้เห็นว่าประมาณร้อยละห้าสิบของครัวเรือนจังหวัดลำปางประกอบอาชีพด้านการเกษตร ซึ่งนับว่าอาชีพเกษตรกรรมจึงนับได้ว่าเป็นอาชีพพื้นฐานที่สำคัญของจังหวัดลำปาง ดังนั้น สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง จึงร่วมกับศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (Agritech and Innovation Center : AIC) จังหวัดลำปาง ซึ่งร่วมขับเคลื่อนโดยมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง หน่วยงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง และหน่วยงานภาคี ที่มีภารกิจเป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ทางด้านเทคโนโลยีการเกษตร แหล่งอบรมบ่มเพาะ ภูมิปัญญา และนวัตกรรม เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำองค์ความรู้ไปใช้พัฒนาต่อยอดให้เกิดประโยชน์ต่อการทำการเกษตรและการแปรรูป ส่งผลให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตรได้ และศูนย์การเรียนรู้ มุลนิธิเก๋เกษตร ดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรปลอดภัย เกษตรผสมผสาน

หัวข้อ	รายละเอียด
	ด้วยเกษตรกรรมมืออาชีพ Train to The Trainer โดยความร่วมมือของศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (Agritech and Innovation Center : AIC) จังหวัดลำปาง เพื่อให้เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายมีองค์ความรู้สำหรับการผลิตพืชปลอดภัย พร้อมทั้งสามารถไปเป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกรรายอื่นๆ ในพื้นที่ของตนเองหรือต่างพื้นที่ เป็นภาคประชาชนที่ช่วยเป็นแรงขับเคลื่อนให้อาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพที่ปลอดภัย เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและฟื้นฟูเศรษฐกิจท้องถิ่นและชุมชนบนพื้นฐานของโอกาสและศักยภาพของเกษตรกร ต่อไป ความเร่งด่วน มีความเร่งด่วนมาก การลดต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย ยกระดับประสิทธิภาพ และสร้างมูลค่าเพิ่มด้านการเกษตร โดยเน้นพัฒนาสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดลำปาง ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พืชผัก ไม้ผล และไม้ประดับ เป็นโอกาสที่เกษตรกรจะเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และสร้างรายได้ที่มั่นคง ยั่งยืนต่อไป
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อการพัฒนาความรู้ในการลดต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย ยกระดับประสิทธิภาพ และสร้างมูลค่าเพิ่มด้านการเกษตร โดยเน้นพัฒนาสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดลำปาง ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พืชผัก ไม้ผล และไม้ประดับ ๒. เพื่อสร้างเกษตรกรต้นแบบที่เชี่ยวชาญการลดต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัด
๔. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. เกษตรกรได้รับการพัฒนาความรู้ในการลดต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย ยกระดับประสิทธิภาพ และสร้างมูลค่าเพิ่มด้านการเกษตร โดยเน้นพัฒนาสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดลำปาง ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พืชผัก ไม้ผล และไม้ประดับ จำนวน ๒๐๐ ราย ๒. เกิดเกษตรกรต้นแบบที่เชี่ยวชาญการลดต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัด จำนวน ๕๐ ราย
๕. พื้นที่เป้าหมาย	ในพื้นที่อำเภอ ๑๓ อำเภอ ของจังหวัดลำปาง
๖. กิจกรรมหลัก	ระบุแนวทางและวิธีการดำเนินงานที่เป็นกิจกรรมหลักที่ส่งผลให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์
๖.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ	การอบรมหลักสูตรการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ งบประมาณ ๒๓๖,๔๐๐ บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง
๖.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ	การอบรมและศึกษาดูงาน งบประมาณ ๓๖๖,๖๐๐ บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง

หัวข้อ	รายละเอียด
๖.๓ กิจกรรมหลักที่ ๓ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ	การอบรมหลักสูตร Trainer to the Trainers งบประมาณ ๑๑๑,๕๐๐ บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง
๖.๔ กิจกรรมหลักที่ ๔ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ	ประสานอำนวยความสะดวกและประชาสัมพันธ์ งบประมาณ ๑๐๙,๙๕๐ บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง
๗. หน่วยงานดำเนินงาน	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง
๘. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	๑ ปี (๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๖๖)
๙. งบประมาณ	๘๒๔,๔๕๐ บาท (งบพัฒนาจังหวัด)
๑๐. ผลผลิต (Output)	๑. เกษตรกรได้รับการพัฒนาความรู้ในการลดต้นทุนการผลิต สินค้าเกษตรปลอดภัย ยกระดับประสิทธิภาพ และสร้าง มูลค่าเพิ่มด้านการเกษตร โดยเน้นพัฒนาสินค้าเกษตร ที่สำคัญของจังหวัดลำปาง ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พืชผัก ไม้ผล และไม้ประดับ จำนวน ๒๐๐ ราย ๒. เกิดเกษตรกรต้นแบบที่เชี่ยวชาญการลดต้นทุนการผลิตสินค้า เกษตรที่สำคัญของจังหวัดลำปาง จำนวน ๕๐ ราย
๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	๑. จังหวัดลำปางมีพื้นที่เกษตรปลอดภัยเพิ่มขึ้น ๒. เกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยมีรายได้เพิ่มขึ้น ๓. ผู้บริโภคได้บริโภคสินค้าเกษตรปลอดภัยเพิ่มขึ้น และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรปลอดภัยบริเวณพื้นที่การเกษตรในเขตพื้นที่ ชลประทานอ่างเก็บน้ำแม่อาจ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
๒. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	ตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๘๐) วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาภาคเกษตร ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน กำหนดแนวทางการพัฒนาเกษตรสู่การสร้างมูลค่าเพิ่ม เน้นเกษตรคุณภาพสูงและขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้มีความสำคัญกับการเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตทั้งเชิงปริมาณและมูลค่าและความหลากหลายของสินค้าเกษตร เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้สูงขึ้น โดย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ในยุทธศาสตร์ที่ ๙ : การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ ได้กำหนด ยุทธศาสตร์แนวทางการพัฒนาภาคเหนือโดยมีเป้าหมาย “พัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าสูง เชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง” ประกอบกับ แผนพัฒนาภาคเหนือ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : ยกระดับเป็นฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย เชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่สร้างมูลค่าสูง พัฒนาภาคเหนือตอนบนเป็นฐานผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ ท่ามกลางสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ภาคการเกษตรจึงได้รับผลกระทบในหลายระดับ เกษตรกรรายย่อยซึ่งถือเป็นเกษตรกรกลุ่มใหญ่ และเป็นกลุ่มที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจมากกว่าเกษตรกร หรือผู้ประกอบการรายใหญ่ เนื่องจากเกษตรกรรายย่อยจะนำรายได้มาใช้จ่ายในระดับชุมชนก่อให้เกิดการหมุนเวียนของเศรษฐกิจ เพื่อให้เกิดรายได้ที่ต่อเนื่องและมั่นคง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับการพัฒนาและสนับสนุนในหลายมิติ ทั้งการพัฒนาด้านด้านการลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การบริหารจัดการ ดังนั้น การส่งเสริมให้เกษตรกรรายย่อยสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ จะสามารถติดต่อทางปัญญาให้เกษตรกรนำไปปรับใช้ได้จริงในพื้นที่ การเกษตรของตนเอง จะเป็นการเน้นย้ำการพัฒนาเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง เพิ่มศักยภาพให้กับเกษตรกรในทุกมิติ และตอบโจทย์ในการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเกษตรกรให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ เพื่อแก้ไขปัญหาและฟื้นฟูเศรษฐกิจท้องถิ่นและชุมชนบนพื้นฐานของโอกาสและศักยภาพของเกษตรกร

หัวข้อ	รายละเอียด
	ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ สอดคล้องกับ พ.ร.ก. แผนงานที่ ๓.๒ แผนงานฟื้นฟูเศรษฐกิจ ท้องถิ่นและชุมชน ผ่านการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมเพื่อ สร้างงานสร้างอาชีพ โดยการยกระดับประสิทธิภาพและสร้าง มูลค่าเพิ่มด้านการเกษตร พัฒนาสินค้าเกษตรปลอดภัย ในพื้นที่ชลประทานที่ได้รับประโยชน์จากโครงการอ่างเก็บน้ำ แม่อาจ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ผ่านโครงการส่งเสริม และพัฒนาเกษตรปลอดภัยบริเวณพื้นที่การเกษตรในเขต พื้นที่ชลประทานอ่างเก็บน้ำแม่อาจ อันเนื่องมาจาก พระราชดำริ เป้าหมายเกษตรกรจำนวน ๓๗๐ ราย ใน ๕ หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านศรีปริดา บ้านแม่อาจ บ้านดง บ้านแม่อาจ น้ำล้อม และบ้านวังยม ตำบลบ้านแลง อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง เกิดการสร้างรายได้ในท้องถิ่น ระยะสั้นและระยะ ยาว พัฒนาทักษะอาชีพด้านการเกษตร และด้านการจัดการ น้ำชุมชน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เกษตรกร จึงสามารถพึ่งพาตนเอง มีอาชีพที่มั่นคงต่อไป ความเร่งด่วน มีความเร่งด่วนมาก การเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เป็นโอกาสที่ เกษตรกรจะได้รับความรู้เทคนิควิธีการลดต้นทุน การผลิต และลดการใช้สารเคมีเพื่อสร้างแรงกระตุ้นตระหนักให้ เกษตรกรเห็นคุณค่าของการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย และ คำนึงถึงสุขภาพของผู้บริโภคในวงกว้างต่อไป
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อสืบสานพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และเพื่อรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ที่ทรง มีต่อปวงชนชาวไทย ๒. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเกษตรกรเกษตรทฤษฎี ใหม่/เกษตรปลอดภัยให้สามารถลดต้นทุน ลดค่าใช้จ่าย และ เพิ่มรายได้ โดยเฉพาะการเพิ่มรายได้ในครัวเรือน ส่งผลให้ เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ๓. เพื่อพัฒนาการผลิตและคุณภาพสินค้าเกษตรปลอดภัย ที่มีศักยภาพ (พืช ไม้ยืนต้น ปศุสัตว์ ประมง) ได้มาตรฐาน แบบครบวงจร ๔. เพื่อพัฒนาห่วงโซ่อุปทานสินค้าเกษตรปลอดภัยให้มี ประสิทธิภาพเชื่อมโยงตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ ๕. เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ ช่องทางการตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรแปรรูป ทั้งตลาดออนไลน์และออฟไลน์

หัวข้อ	รายละเอียด
๔. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. เกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรทฤษฎีใหม่/ เกษตรปลอดภัย ซึ่งสามารถเพิ่มรายได้ในครัวเรือน จำนวน ๓๗๐ ราย ๒. สินค้าเกษตรที่มีศักยภาพ (พืช ไม้ยืนต้น ปศุสัตว์ ประมง) ได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพและมาตรฐานแบบครบวงจร จำนวน ๕ ชนิด ๓. เกิดเครือข่ายการพัฒนาช่องทางการจำหน่ายสินค้าเกษตร ๑ เครือข่าย ๓๗๐ ราย
๕. พื้นที่เป้าหมาย	หมู่ที่ ๓,๔,๕,๘ และ๑๐ ตำบลบ้านแลง อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง
๖. กิจกรรมหลัก	ระบุแนวทางและวิธีการดำเนินงานที่เป็นกิจกรรมหลักที่ส่งผลให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์
๖.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ	การอบรมให้ความรู้เกษตรกรมัยยั่งยืนและเศรษฐกิจพอเพียง ๒๖๐,๙๐๐ บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง
๖.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ	การส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ๒,๒๑๐,๖๐๐ บาท สำนักงานประมงจังหวัดลำปาง
๖.๓ กิจกรรมหลักที่ ๓ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ	การสนับสนุนการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ๕๑๐,๐๐๐ บาท สถานีพัฒนาที่ดินลำปาง
๖.๔ กิจกรรมหลักที่ ๔ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ	การส่งเสริมการผลิตพืชผักปลอดภัย ๑,๒๒๒,๖๐๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง
๖.๕ กิจกรรมหลักที่ ๕ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ	การส่งเสริมด้านปศุสัตว์ปลอดภัย ๑๔๗,๗๐๐ บาท สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลำปาง
๖.๖ กิจกรรมหลักที่ ๖ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ	การอบรมให้ความรู้เรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวเพื่อยกระดับคุณภาพข้าว ๕๐,๑๐๐ บาท ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง
๖.๗ กิจกรรมหลักที่ ๗ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ	การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชโดยใช้ปุ๋ยชีวภาพ PGPR (ข้าว) ๘๙,๓๗๐ บาท ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรลำปาง

หัวข้อ	รายละเอียด
๖.๘ กิจกรรมหลักที่ ๘ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ	การประชาสัมพันธ์ และบรรจุภัณฑ์ ๑๘๕,๕๐๐ บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง
๖.๙ กิจกรรมหลักที่ ๙ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ	ประสานอำนวยการ ๑๑๑,๖๕๐ บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง
๗. หน่วยงานดำเนินงาน	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง เจ้าภาพหลัก สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง สำนักงานประมงจังหวัด ลำปาง สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลำปาง ศูนย์วิจัยและ พัฒนาการเกษตรลำปาง ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง และสถานีพัฒนาที่ดินลำปาง เจ้าภาพร่วม
๘. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	๑ ปี (๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๖๖)
๙. งบประมาณ	๔,๗๐๒,๙๒๐ บาท (งบพัฒนาจังหวัด)
๑๐. ผลผลิต (Output)	๑. เกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพเกษตรทฤษฎีใหม่/ เกษตรปลอดภัย สามารถเพิ่มรายได้ในครัวเรือน จำนวน ๓๗๐ ราย ๒. สินค้าเกษตรที่มีศักยภาพ (พืช ไม้ยืนต้น ปศุสัตว์ ประมง) ได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพและมาตรฐานแบบ ครบวงจร จำนวน ๕ ชนิด ๓. เกิดเครือข่ายการพัฒนาช่องทางการจำหน่ายสินค้า เกษตร ๑ เครือข่าย จำนวน ๓๗๐ ราย
๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	๑. จังหวัดลำปางมีพื้นที่เกษตรปลอดภัยเพิ่มขึ้น ๒. เกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยมีรายได้เพิ่มขึ้น ๓. ผู้บริโภคได้บริโภคสินค้าเกษตรปลอดภัยเพิ่มขึ้น และเป็น มิตรกับสิ่งแวดล้อม

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรปลอดภัย ทฤษฎีใหม่ในพื้นที่โครงการฟาร์มตัวอย่างอันเนื่องมาจากพระราชดำรินในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ บ้านแม่ต้า ตำบลเสริมซ้าย อำเภอสว่าง และในพื้นที่ตำบลแม่ตึบและตำบลนาแก อำเภองาว จังหวัดลำปาง
๒. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	ตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๘๐) วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาภาคเกษตร ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน กำหนดแนวทางการพัฒนาเกษตรสู่การสร้างมูลค่าเพิ่ม เน้นเกษตรคุณภาพสูงและขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลผลิต การผลิตทั้งเชิงปริมาณและมูลค่าและความหลากหลายของสินค้าเกษตร เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้สูงขึ้น โดย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ในยุทธศาสตร์ที่ ๙ : การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ ได้กำหนดยุทธศาสตร์แนวทางการพัฒนาภาคเหนือโดยมีเป้าหมาย “พัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าสูง เชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง” ประกอบกับ แผนพัฒนาภาคเหนือ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : ยกระดับเป็นฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย เชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่สร้างมูลค่าสูง พัฒนาภาคเหนือตอนบนเป็นฐานผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ ท่ามกลางสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ภาคการเกษตรจึงได้รับผลกระทบในหลายระดับ เกษตรกรรายย่อยซึ่งถือเป็นเกษตรกรกลุ่มใหญ่ และเป็นกลุ่มที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจมากกว่าเกษตรกรหรือผู้ประกอบการรายใหญ่ เนื่องจากเกษตรกรรายย่อยจะนำรายได้มาใช้จ่ายในระดับชุมชนก่อให้เกิดการหมุนเวียนของเศรษฐกิจ เพื่อให้เกิดรายได้ที่ต่อเนื่องและมั่นคง จึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาและสนับสนุนในหลายมิติ ทั้งการพัฒนาด้านด้านการลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตการบริหารจัดการ ดังนั้น การส่งเสริมให้เกษตรกรรายย่อยสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ จะสามารถติดต่อทางปัญญาให้เกษตรกรนำไปปรับใช้ได้จริงในพื้นที่การเกษตรของตนเอง จะเป็นการเน้นย้ำการพัฒนาเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง เพิ่มศักยภาพให้กับเกษตรกรในทุกมิติ และ

หัวข้อ	รายละเอียด
	ตอบโจทย์ในการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเกษตรกรให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ เพื่อแก้ไขปัญหาและฟื้นฟูเศรษฐกิจท้องถิ่นและชุมชนบนพื้นฐานของโอกาสและศักยภาพของเกษตรกรในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ สอดคล้องกับ พ.ร.ก. แผนงานที่ ๓.๒ แผนงานฟื้นฟูเศรษฐกิจท้องถิ่นและชุมชน ผ่านการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมเพื่อสร้างงานสร้างอาชีพ โดยการยกระดับประสิทธิภาพและสร้างมูลค่าเพิ่มด้านการเกษตร พัฒนาสินค้าเกษตรปลอดภัยในพื้นที่โครงการฟาร์มตัวอย่างอันเนื่องมาจากพระราชดำริในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ บ้านแม่ตำบลดงเสริมชัย อำเภอสว่างงาม และในพื้นที่ตำบลแม่ต๊ำและตำบลนาแก อำเภองาว จังหวัดลำปาง เป้าหมายเป็นเกษตรกรจำนวน ๒๐๐ ราย ใน ๓ หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านแม่ตำบลดงเสริมชัย อำเภอสว่างงาม บ้านแม่ฮ้าง ตำบลนาแก และบ้านจี้วาม ตำบลแม่ต๊ำ อำเภองาว จังหวัดลำปาง เกิดการสร้างรายได้ในท้องถิ่น ระยะสั้นและระยะยาว พัฒนาทักษะอาชีพด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เกษตรกรจึงสามารถพึ่งพาตนเอง มีอาชีพที่มั่นคงต่อไป
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เกษตรกรมีความรู้ด้านเกษตรกรรมยั่งยืน และโคกหนองนาโมเดล ๒. เป็นแหล่งเรียนรู้/ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรและผู้สนใจ ๓. มีแหล่งผลิตอาหารที่มีคุณภาพปลอดภัยจากสารพิษ
๔. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. เกษตรกรมีความรู้เกษตรกรรมยั่งยืน และโคกหนองนาโมเดล จำนวน ๒๐๐ ราย ๒. มีแหล่งเรียนรู้/ถ่ายทอดความรู้เกษตรกรรมยั่งยืน และโคกหนองนาโมเดล จำนวน ๒ แห่ง ๓. มีแหล่งผลิตอาหารที่มีคุณภาพปลอดภัยจากสารพิษ จำนวน ๒ แห่ง
๕. พื้นที่เป้าหมาย	๑) ฟาร์มตัวอย่างโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถบ้านแม่ตำบลดงเสริมชัย อำเภอสว่างงาม จังหวัดลำปาง ๒) บ้านแม่ฮ้าง ม.๔ ต.นาแก อ.งาว จ.ลำปาง ๓) บ้านจี้วาม ม. ๔ ต.แม่ต๊ำ อ.งาว จ.ลำปาง

หัวข้อ	รายละเอียด
๖. กิจกรรมหลัก	ระบุแนวทางและวิธีการดำเนินงานที่เป็นกิจกรรมหลักที่ส่งผลให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์
๖.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ	การส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์น้ำจืด งบประมาณ ๒๕๔,๖๕๐ บาท สำนักงานประมงจังหวัดลำปาง
๖.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ	การส่งเสริมการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ งบประมาณ ๒๕๔,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง
๖.๓ กิจกรรมหลักที่ ๓ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ	การปรับปรุงบำรุงดิน งบประมาณ ๓๘๓,๗๐๐ บาท สถานีพัฒนาที่ดินลำปาง
๖.๔ กิจกรรมหลักที่ ๔ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ	การส่งเสริมการผลิตพืชอินทรีย์ งบประมาณ ๒๙๖,๐๐๐ บาท ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรลำปาง
๖.๕ กิจกรรมหลักที่ ๕ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ	การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเลี้ยงผึ้งโพรง งบประมาณ ๑๕๖,๓๐๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง
๖.๖ กิจกรรมหลักที่ ๖ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ	การส่งเสริมการตลาดและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ งบประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง
๗. หน่วยงานดำเนินงาน	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง สำนักงานประมงจังหวัดลำปาง สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง สถานีพัฒนาที่ดินลำปาง ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรลำปาง (จังหวัดลำปาง)
๘. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	๑ ปี (๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๖๖)
๙. งบประมาณ	๑,๔๓๔,๖๕๐ บาท (งบพัฒนาจังหวัด)
๑๐. ผลผลิต (Output)	๑. เกษตรกรมีความรู้เกษตรกรเกษตรกรรมยั่งยืน และโคกหนองนาโมเดล จำนวน ๒๐๐ ราย ๒. มีแหล่งเรียนรู้/ถ่ายทอดความรู้เกษตรกรเกษตรกรรมยั่งยืน และโคกหนองนาโมเดล จำนวน ๒ แห่ง ๓. มีแหล่งผลิตอาหารที่มีคุณภาพปลอดภัยจากสารพิษ จำนวน ๒ แห่ง
๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	๑. เกษตรกรมีความรู้ด้านเกษตรกรรมยั่งยืน และโคก หนองนาโมเดล ๒. มีแหล่งเรียนรู้/ถ่ายทอดความรู้เกษตรกรเกษตรกรรมยั่งยืน และโคกหนองนาโมเดล ให้แก่เกษตรกรและผู้สนใจ ๓. มีแหล่งผลิตอาหารที่มีคุณภาพปลอดภัยจากสารพิษ